

ΤΖΟΖΕΦ ΣΤΙΓΚΛΙΤΖ

Ευκαρία για την οικονομία η κρίση

«Δεν πρέπει να αφήσουμε μια κρίση να πάει χαμένη». Με την αμφίσημη αυτή δήλωση ο Αμερικανός οικονομολόγος και κάτοχος Νομπελ Οικονομίας Τζοζεφ Στίγκλιτζ, υπογραμμίζει την ανάγκη να ανασυνταχθεί η αμερικανική οικονομία και να αντιμετωπισθούν προβλήματα που, όπως πάντα συμβαίνει στις κρίσεις, ήρθαν στην επιφάνεια εξαιτίας της πανδημίας. **Σελ. 11**

ΑΓΟΡΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ράλι τιμών φυσικού αερίου και ρύπων

Με τέλεια καταιγίδα μοιάζει το τοπίο που διαμορφώνεται πανευρωπαϊκά στον κλάδο της ενέργειας, με τις υψηλές τιμές φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού να πιέζουν σφικτικά εταιρείες, νοικοκυριά και κυβερνήσεις που καλούνται να διαχειριστούν κύμα ανατιμήσεων και πληθωριστικών πιέσεων που απειλεί την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας. **Σελ. 10**

ΜΕΤΡΑ ΑΠΟ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Στήριξη χαμηλών εισοδημάτων

«Πακέτο» μέτρων που θα στοχεύει στην ανακούφιση των μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων από το πλήγμα των αυξήσεων τιμών, ιδίως στην ενέργεια, ενώ ταυτόχρονα θα στέλνει μήνυμα ότι η μεταρρυθμιστική πολιτική της κυβέρνησης και οι φοροελαφρύνσεις συνεχίζονται, αναμένεται να εξηγγείλει ο πρωθυπουργός το Σάββατο από το βήμα της ΔΕΘ. **Σελ. 14**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Με χρώμα Ταμείου Ανάκαμψης
βάφεται ο προϋπολογισμός 2022

Η έξοδος από την πανδημική κρίση, οι επενδύσεις και η προσοχή στις δαπάνες

Με γραμμές που θα επιτάσσει το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα είναι οι προϋπολογισμοί που θα ετοιμάζονται στα επόμενα χρόνια, τουλάχιστον μέχρι και τη λήξη του προγράμματος του Σχεδίου το 2026. Ο προϋπο-

λογισμός του 2022, θα είναι και ο πρώτος που θα κινηθεί σε πορεία που θα κατευθύνει το Ταμείο, όσον αφορά τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις. Το Σχέδιο περιλαμβάνει μια συνεκτική δέσμη 133 παρεμβάσεων, 58 μεταρρυθ-

μίσεων και 75 επενδύσεων. Το ΥΠΟΙΚ έχει θέσει ως στόχο την συγκράτηση των δημοσίων οικονομικών μετά το «σοκ» που περνά η οικονομία της Κύπρου, λόγω πανδημίας και περιορισμών που επιβλήθηκαν από το Μάρτιο του

2020 μέχρι και σήμερα. Τα «γκέμια είναι καλά κρατημένα» για τον προϋπολογισμό που ετοιμάζεται, όσον αφορά μέτρα που θα θελήσουν να πάρουν τα άλλα Υπουργεία και που θα συνεπαγόνται επιπλέον κόστος. **Σελ. 3**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Μέτρα για έλεγχο του υπερτουρισμού

Η μαζική εισβολή τουριστών έχει μετατραπεί σε μάστιγα για πολλές ευρωπαϊκές μητροπόλεις, οι οποίες έφτασαν να γίνουν αφιλόξενες για τους κατοίκους τους. Οι δημοτικές αρχές πολλών από τις τουριστικές πόλεις της Ευρώπης άρχισαν να αναζητούν τρόπους για να θέσουν υπό έλεγχο τους τουρίστες και ήδη θέτουν σε εφαρμογή τα σχέδιά τους. **Σελ. 8**

ΕΛΛΑΔΑ

Γενναίες εκπώσεις φόρου για δωρεές

Φοροελαφρύνσεις σε ιδιώτες και επιχειρήσεις που κάνουν δωρεές σε αναγνωρισμένες μη κερδοσκοπικές οργανώσεις προβλέπει νομοσχέδιο που προωθεί η κυβέρνηση. Οι δωρητές θα έχουν έκπτωση φόρου ίση με το 40% της δωρεάς. Παράλληλα, αυξάνεται το πλάφον της δωρεάς στο 40% του εισοδήματος του δωρητή από 5% που ισχύει σήμερα. **Σελ. 17**

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΕΕ

Μάχη της Ρώμης για Ferrari, Lamborghini

Στο επίκεντρο των διαπραγματεύσεων της Ρώμης με τις Βρυξέλλες βρίσκεται η προστασία των πολυτελών και αγωνιστικών αυτοκινήτων της Ιταλίας, όπως Ferrari και Lamborghini. Ο κλάδος αυτός πρόκειται να υποβληθεί σε αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο, εξαιτίας των στόχων της ΕΕ για κατάρνηση των οχημάτων με μηχανή εσωτερικής καύσης έως το 2035. **Σελ. 12**

5 1291296 000378

Στα 3,64 τρισ. δολ. το κόστος των φυσικών καταστροφών

Πάνω από 3,64 τρισ. δολ. έχουν κοστίσει οι φυσικές καταστροφές από πλημμύρες και καύσινες που προκλήθηκαν λόγω της κλιματικής αλλαγής μέσα στα τελευταία 50 χρόνια. Σύμφωνα με στοιχεία του Παγκόσμιου Μετεωρολογικού Οργανισμού (WHO), ο αριθμός των φυσικών καταστροφών που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή έχει πενταπλασιαστεί το διάστημα αυτό και εκτός από το τεράστιο οικονομικό κόστος στοιχίζει τη ζωή σε πάνω από 2 εκατομμύρια ανθρώπους. **Σελ. 11**

Ενας μισθός για το ενοίκιο στην Ελλάδα

Ανατιμήσεις όχι μόνο σε βασικά αγαθά αλλά και στις τιμές των ενοικίων καταγράφονται φέτος στην αγορά κατοικίας στην Ελλάδα. Παρότι υπάρχουν περιοχές όπου έγιναν μικρές διορθώσεις, η γενικότερη τάση είναι ανοδική πλέον, ιδίως στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, όπου το ενοίκιο φθάνει στο ύψος ενός μισθού. **Σελ. 13**

Φόβοι για νέα «φούσκα» στα ακίνητα

«Φούσκα» έχουν δημιουργήσει στην παγκόσμια αγορά ακινήτων τα τρισεκατομμύρια δολάρια που έχουν διοχετευτεί στις αγορές ανά τον κόσμο κεντρικές τράπεζες και κυβερνήσεις. Μέσα σε ένα περιβάλλον αρνητικών επιτοκίων, οι διεθνείς θεσμικοί επενδυτές αναζητούν προσοδοφόρες επιλογές και στρέφονται στα ακίνητα για εκμετάλλευση. **Σελ. 9**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Θα απαιτηθεί και αλλαγή νοοτροπίας

«Δεν θα πρέπει να αφήσουμε αυτήν την κρίση να πάει χαμένη». Τα λόγια ανήκουν στον Αμερικανό οικονομολόγο Joseph Stiglitz, ο οποίος θεωρεί ότι αυτή η κρίση μας προσφέρει μια πρώτης τάξης ευκαιρία για να διορθώσουμε τα κακά κείμενα στην οικονομία. Αφορμή για τις συγκεκριμένες αναφορές αποτέλεσε το γεγονός ότι η παρούσα συνθήκη έχει τονίσει σημαντικές παθογένειες στον τρόπο που λειτουργεί η οικονομία, όπως έχουν εκφραστεί μέσα από τις κοινωνικές ανισότητες, την κλιματική κρίση και την έλλειψη ανθεκτικότητας στις οικονομίες. Αξιοσημείωτη είναι η αισιόδοξη νότα που δίνει στην παρέμβασή του ο κορυφαίος οικονομολόγος λέγοντας ότι τα προβλήματα που εντοπίζονται είναι συνδεόμενα οπότε, εύκολα αντιμετωπίσιμα, εφόσον γίνουν στοχευμένες παρεμβάσεις.

Στη νέα οικονομική πραγματικότητα που αφήνει πίσω του ο κορωνοϊός υπάρχει και η ανάγκη για μια κοινή συμφωνία για έναν παγκόσμιο ελάχιστο συντελεστή φορολογίας έτσι ώστε να μπει ένα φρένο στην κούρσα των φορολογικών ανταγωνισμών μεταξύ των χωρών για προσέλκυση επιχειρήσεων. Δεν είναι τυχαίο πως τον περασμένο Ιούλιο η μεταρρύθμιση που προωθεί ο ΟΟΣΑ, για ελάχιστο συντελεστή φόρου στο 15%, υποστηρίχθηκε από 130 χώρες. Αξιοματούχοι του παγκόσμιου οργανισμού υπολόγισαν ότι τα επιπλέον έσοδα από μια τέτοια ρύθμιση θα είναι της τάξης των 150 δισ. δολαρίων ετησίως.

Αυτή η μεταρρύθμιση επανήλθε στη δημόσια σφαίρα μετά τη δημοσίευση από το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Φο-

ρολογίας της μελέτης σύμφωνα με την οποία, το 14% των κερδών 36 συστημικών τραπεζών της Ευρώπης δρομολογούνται σε «φορολογικούς παραδείσους». Η μελέτη καλύπτει την περίοδο 2014-2020 και φέρνει στο φως συνολικά κέρδη ύψους €20 δισ. ετησίως που «απολαμβάνουν» χαμηλούς συντελεστές. Όπως αποκαλύπτει η έκθεση, οι τράπεζες που εξετάστηκαν χρησιμοποιούσαν σε ποσοστό 65% συνδεδεμένες εταιρείες εγκατεστημένες σε φορολογικούς παραδείσους που υποδέχονταν κέρδη που είχαν παραχθεί σε άλλες χώρες. Για καλύτερη αντίληψη της κατάστασης υπογραμμίζεται ότι η μεταφορά κερδών είχε ως αποτέλεσμα να καταγραφεί η κερδοφορία αυτών των τραπεζών στους φορολογικούς παραδείσους σε €238.000 ανά εργαζόμενο, σε σχέση

με €65.000 για τις χώρες πραγματικής δραστηριοποίησης.

Η ανάγκη για μεταρρυθμίσεις και παρεμβάσεις στις δομές της οικονομίας υπήρξε το κύριο μήνυμα του Κωνσταντίνου Πετρίδη κατά την πρόσφατη εμφάνισή του ενώπιον της Βουλής. Ο Υπουργός Οικονομικών, συζητώντας το πρόγραμμα «Κύπρος - το αύριο», αναφέρθηκε σε 133 παρεμβάσεις, 58 μεταρρυθμίσεις και 75 επενδύσεις, θέλοντας να υπεριοτονήσει την αποφασιστικότητα της πολιτείας να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο οικονομικό μοντέλο για να καταστεί η χώρα ανταγωνιστική και να αποκτήσει χαρακτηριστικά ανθεκτικότητας στις κρίσεις. Στις άμεσες αυτές προτεραιότητες βρίσκονται τα ζητήματα της κοινωνικής συνοχής, της περιβαλλοντικής κρίσης και της ψηφιακής προσαρμογής.

Η Κύπρος μέσα από το σχέδιο ανθεκτικότητας και ανάκαμψης στοχεύει να αντλήσει το ποσό του €1,2 δισ. για επενδύσεις μέχρι το 2026. Σε αυτήν την κρίσιμη και πολύ σημαντική για τον τόπο περίοδο, πέραν της άντλησης των απαραίτητων κονδυλίων και υλοποίησης των προγραμματισμένων δράσεων, είναι σημαντικό να αλλάξουν και νοοτροπίες που είναι βαθιά ριζωμένες στην κυπριακή κοινωνία. Πολύ καλά παραδείγματα μπορούν να αντληθούν από σχετική μελέτη του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ, η οποία προκρίνει, μεταξύ άλλων, την ανάγκη να σπριχθεί η καινοτομία που είναι κοινωνικά ωφέλιμη, να δρομολογηθούν επενδύσεις κεφαλαίου με μακροχρόνιο ορίζοντα και να εμπεδωθούν νοοτροπίες διατηρησιμότητας σε όλες τις αποφάσεις.

Οι κύπριοι έδωσαν ανάσα στην εστίαση

Ικανοποιητική η κίνηση

Οι κύπριοι φαίνεται να έδωσαν τη χρυσή λύση για τα κέντρα αναψυχής και εστιαστές, οι ιδιοκτήτες των οποίων εμφανίζονται ικανοποιημένοι από την κίνηση, κατά τους μήνες Ιούλιο και Αυγούστο. Οι επιχειρηματίες ατενίζουν με αισιοδοξία τη χειμερινή περίοδο και πιστεύουν στην κρατική στήριξη αλλά και στα θετικά σημάδια από την αγγλική αγορά. **Σελ. 5**

Μικρή αύξηση των πανδημικών ΜΕΔ τραπεζών

Παραμένουν οι ανησυχίες

Ελάχιστες είναι μέχρι στιγμής οι απώλειες για τις τράπεζες σχετικά με τα πανδημικά μη εξυπηρετούμενα δάνεια για τα οποία εξέφραζαν φόβους ότι θα αυξηθούν. Συνολικά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στο τέλος Μαΐου 2021 ανέρχονταν στα 5,13 δισ. ευρώ, τον Απρίλιο στα 5,14 δισ. και τέλη του 2020 στα 5,11 ευρώ. Δηλαδή από τα τέλη του 2020 τα ΜΕΔ έχουν αυξηθεί μόνο κατά μερικά εκατομμύρια. Ωστόσο, οι ανησυχίες παραμένουν. **Σελ. 3**

Η εκπαίδευση το δυνατό τεστ για την πανδημία

Το πιο κρίσιμο δεκαήμερο

Η επιστροφή εκπαιδευτικών και μαθητών στις σχολικές μονάδες που θα ολοκληρωθεί στις 13/9/2021 αποτελεί, ίσως, το πιο δυνατό τεστ για την πορεία της πανδημίας το επόμενο διάστημα στην Κύπρο. Έχοντας κατά νου την περσινή εμπειρία, επιδημιολόγοι και κυβέρνηση προβληματίζονται για τη συμπεριφορά της πανδημίας μέχρι τέλος του μήνα. **Σελ. 4**

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗΣ

Οι ιδέες της παγκόσμιας συνεργασίας

Αυτοί που αποφασίζουν για τις τύχες του κόσμου, περίτρανα μιας έχουν δείξει τη συλλογική τους ανικανότητα να διευθύνουν τον παγκοσμιοποιημένο και διαισυν-δεδεμένο κόσμο που εκκείνοι δημιούργησαν, έγραφε ο Ανταμ Τουζ, καθηγητής Οικονομικής Ιστορίας στο Κολούμπια, στους «Τάιμς της Νέας Υόρκης», την Τετάρτη. Αν η κρίση COVID δεν είναι παρά ένα τεστ για τα μελλούμενα—έγραψε—τότε θα πρέπει να ανησυχούμε. Γιατί, παρά το ιστορικό επίτευγμα της επιστήμης να βρει εμβόλιο μέσα σε πολύ λίγους μήνες, τα πολιτικά συστήματα και οι ηγεσίες αδυνατούν να σταματήσουν την προέλαση του ιού.

Μια πανδημία που θα μπορούσε σε μεγάλο βαθμό να κα-

Ηγεσίες που έχουν βραχυπρόθεσμους στόχους, κράτη που γοντεύονται από την ιδέα του free-riding και διεθνείς οργανισμοί αποδυναμωμένοι.

τασταλεί, αν η παγκόσμια κοινότητα είχε συντονιστεί και είχε επιβληθεί lockdown λίγων εβδομάδων στο πρώτο τρίμηνο του 2020, σάρωνει, με τους θανάτους να έχουν ξεπεράσει τα 4,5 εκατ. Και ο εθνικισμός των εμβολίων δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για νέες παραλλαγές COVID-19 με πολλαπλές μεταλλάξεις στις φτωχότερες χώρες. Ως γνωστόν, η παραλαγή «Δ» ήρθε από την Ινδία, η νεότερη «Μ» από την Κολομβία, η επόμενη θα έρθει από κάποια από τις 50 χώρες που για κάθε 100 κατοίκους διαθέτουν 50-10 δόσεις ή από την Αφρική, όπου μόνο 2 στους 100 έχουν πετύχει να εμβολιαστούν.

Θα πρέπει να ανησυχούμε ιδιαίτερα, δε, αν κρίνουμε από τη διαχείριση που έχουν κάνει αυτοί που αποφασίζουν για τις τύχες του κόσμου στο μείζον θέμα της κλιματικής κρίσης.

Από τότε που επισήμως δια-

πιστώθηκαν οι ανθρωπογενείς επιπτώσεις στο κλίμα, στη Σύνοδο του Ρίο (1992), η κρίση οξύνεται, τα ακραία καιρικά φαινόμενα διαδέχονται και αλληλοτροφοδοτούν το ένα το άλλο, ενώ οι ηγεσίες του κόσμου περιοδεύουν από συνδιάσκεψη σε συνδιάσκεψη, με ντοκουμέντα γεμάτα διαπιστώσεις και φακέλους με ιδέες ενδιαφέρουσες, χρήσιμες, σωστές, που όμως δεν είναι δεσμευτικές—ήτοι, 30 χρόνια φαγούρα. Με ηγεσίες που έχουν βραχυπρόθεσμους στόχους, κράτη που γοντεύονται από την ιδέα του free-riding (να απολαμβάνουν τα οφέλη ενός παγκόσμιου δημόσιου αγαθού χωρίς να συμμετέχουν στο κόστος του) και διεθνείς οργανισμούς αποδυναμωμένους (καθώς ο κόσμος αλλάζει, αλλά αυτοί μένουν ίδιοι), δύσκολα θα βρεθεί κάποιος να πει ότι η απαισιοδοξία του διάσημου Βρετανού ιστορικού είναι αδικαιολόγητη.

Στις αρχές του αιώνα, ο ανταγωνισμός των μεγάλων δυνάμεων, οι εθνικισμοί και η πρώτη οικονομική κρίση του διεθνοποιημένου καπιταλισμού, το κραχ του 2008 ήταν χαρακτηριστικά που παρέπεμπαν στον περασμένο αιώνα. Στην κρίση COVID-19 συνδυάστηκαν όλα τα προηγούμενα με την επέλαση ενός ιού, μιας πανδημίας. Και όλα αυτά συνεχίζονται σε συνθήκες οξυνόμενης κλιματικής κρίσης.

Στο δίλημμα του φυλακισμέ-

νου, τη στρατηγική κατάσταση στην οποία οι πρωταγωνιστές έχουν κίνητρα να βελτιώσουν τη θέση τους σε βάρος των άλλων, το αποτέλεσμα είναι να χειροτε-

ρευτεί η θέση όλων. Αυτό έγινε και συνεχίζει να γίνεται στην πράξη, στην περίπτωση της πανδημίας. Αυτό είναι η κυρίαρχη πρακτική και στην περίπτωση της κλιματικής κρίσης. Τέτοιες συμπεριφορές είναι αδιέξοδες.

Θα ήταν χρήσιμο να ξαναθυμη-

θούμε τις μεγάλες ιδέες για την παγκόσμια συνεργασία που κυ-

ριάρχησαν μετά τη φρίκη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και γέν-

νησαν όλο το σύστημα των πα-

γκόσμιων οργανισμών στις βα-

σικές σφαίρες πολιτικής, οίκο-

νομίας και υγείας. Δείχνουν τον δρόμο.

kallitsiskostas@yahoo.com

Θα τετραγωνίσουν τον κύκλο στον ΔΗΣΥ;

Τον δικό του τετραγωνισμό του κύκλου θα κληθεί να επιχειρήσει σύντομα ο ΔΗΣΥ. Τώρα που άρχισαν να εκδηλώνονται οι υποψήφιοι για τις προεδρικές θα πρέπει και το μεγαλύτερο κόμμα να πάρει τις δικές του αποφάσεις και να αρχίσει συντονισμένα την προεκλογική εκστρατεία για τον υποψήφιό του. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι προς το τέλος του έτους ή αρχές του 2022 η απόφαση πρέπει να είναι ειλημμένη. Τόσο ο Αβέρωφ όσο και ο Χριστοδουλίδης, που μέχρι στιγμής φαίνεται πως είναι οι πιο «σίγουροι» για να τρέξουν στην κούρσα των προεδρικών, πρέπει να αρχίσουν την... προπόνηση. Αν και κάποιοι λένε πως ο Αβέρωφ τρέχει ήδη γι' αυτό και συνεχίζει ακάθεκτος το πρόγραμμα που ακολουθούσε στον προεκλογικό για τις βουλευτικές. Καθημερινά ή μέρα παρά μέρα θα βρεθεί και σε ένα χωριό, ένα δήμο μια μεγάλη εταιρεία... χτίζοντας.

Ο Χριστοδουλίδης δεν έχει εκδηλωθεί αλλά δεν έχει κιόλας αποκλείσει το ενδεχόμενο να είναι υποψήφιος για τις προεδρικές. Τόσο ο ένας όσο και ο άλλος, όταν ερωτηθούν, δηλώνουν πως δεν είναι τίς ώρας η συζήτηση για τις προεδρικές. Το σίγουρο όμως είναι πως η ώρα της εκδήλωσής τους πλησιάζει και κάποιοι βιάζονται να συμπεράνουν πως δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο να είναι και οι δύο τελικά υποψήφιοι. Σε πηναδάκια με Συναγερμικούς και άλλους τίθενται εδώ και καιρό τα ερωτήματα: πώς θα συμπεριφερθεί η κομματική βάση αλλά και κάποια στελέχη εάν δημιουργηθεί το δίπολο Αβέρωφ - Χριστοδουλίδης; Ποιος από τους δύο είναι ικανότερος να απορροφήσει ψήφους από άλλους χώρους και προς ποιον θα κινηθεί τελικά ο Αναστασιάδης;

Στη συνέντευξη του στο OMEGA, ο Αναστασιάδης ήταν πολύ προσεκτικός όταν ρωτήθηκε για το θέμα. Αφού επανέλαβε ξανά πως δεν πρόκειται να είναι ο ίδιος υποψήφιος, δήλωσε ότι ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ δικαιωματικά έχει τον πρώτο λόγο, που πηγάζει από το καταστατικό για το ποιος θα είναι ο υποψήφιος του κόμματος. Μια αναφορά που για κάποιους φάνηκε ως πάσα για τον Αβέρωφ. Στη συνέχεια όμως αναφέρθηκε και στην υποψηφιότητα του Κασουλίδη, ο οποίος κατ'ελάχιστο ως υποψήφιος ενώ ο ίδιος ο Αναστασιάδης ήταν πρόεδρος του ΔΗΣΥ, κάτι που για κάποιους φάνηκε ως πάσα στον Χριστοδουλίδη. Επίσημα το κόμμα επανέλαβε χθες, μέσω του εκπροσώπου του Δημήτρη Δημητρίου, τη θέση ότι όλα θα γίνουν στην ώρα τους χωρίς πρώτες κινήσεις όσον βιάζονται να προκαταλάβουν τις κομματικές αποφάσεις. Το ερώτημα

Ποιο κεφάλι θα αποκτήσει η ακέφαλη Νίκη;

που προκύπτει πια είναι τότε θα έρθει η κατάλληλη ώρα; Πηγή μου, που μπαίνοβγαίνει στην Πινδάρου, μου έλεγε πρόσφατα ότι «ο ΔΗΣΥ όντως θα κληθεί να τετραγωνίσει τον κύκλο και να αποφασίσει πώς θα κινηθεί στις προεδρικές και μάλιστα ίσως χρειαστεί να το κάνει πολύ σύντομα. Και αυτό για να μην χάσει στην εκκίνηση από την αντιπολίτευση, η οποία μπορεί να μην εκδηλώνεται δημόσια αλλά στο παρασκήνιο άρχισαν οι επαφές και η ονοματολογία».

• • • •

Ερχονται εμβολιασμοί σε εκκλησίες;

Με ανυπομονησία αναμένουν οι άγιοι πατέρες της Ιεράς Συνόδου την αυριανή τους συνεδρίαση. Ο Αρχιεπίσκοπος τους έχει προειδεάσει, μαζί τους και εμάς, για μια θεαλλώδη συζήτηση στην οποία θα τεθούν τα σοβαρότατα θέματα που απασχολούν την Εκκλησία και την κοινωνία. Μεταξύ αυτών η πανδημία και ο εμβολιασμός αλλά και το Κυπριακό με ενημέρωση από τον ίδιο τον Αναστασιάδη. Εκείνο που αναμένεται με τεράστιο ενδιαφέρον από πολλούς, εντός και εκτός Συνόδου, είναι η τοποθέτηση του Αρχιεπισκόπου στα όσα γλαφυρά περί «κορωνοϊούλη» ανέφερε ο Μητροπολίτης Μόρφου, επικαλούμενος μάλιστα και την Παναγία. Ο Αρχιεπίσκοπος που έχει εκραγεί μετά που άκουσε τα προαναφερόμενα, δήλωσε δημόσια ότι θα προτείνει την εφαρμογή ποινών που θα προνοούν από αποκοπή μισθού μέχρι και αργία. Ανέφερε μάλιστα ότι έχει στα χέρια του δεκάδες επιστολές διαμαρτυρίας από πολίτες, που «αναστασιάζουν» κληρικούς και τους θεωρούν υπαίτιους για τον θάνατο αγαπημένων τους προσώπων, που υπόκεινται τις προτροπές τους και δεν εμβολιάστηκαν. Σύμμαχος του αρχιεπισκόπου στο συγκεκριμένο θέμα είναι και ο Αναστασιάδης, ο οποίος δήλωσε προχθές στο OMEGA χωρίς να μασά τα λόγια του ότι «ο Μητροπολίτης Μόρφου μπορεί να σπένθηκε και να ζει, αλλά κάποιοι άλλοι των

και το Κυπριακό με ενημέρωση από τον ίδιο τον Αναστασιάδη. Εκείνο που αναμένεται με τεράστιο ενδιαφέρον από πολλούς, εντός και εκτός Συνόδου, είναι η τοποθέτηση του Αρχιεπισκόπου στα όσα γλαφυρά περί «κορωνοϊούλη» ανέφερε ο Μητροπολίτης Μόρφου, επικαλούμενος μάλιστα και την Παναγία. Ο Αρχιεπίσκοπος που έχει εκραγεί μετά που άκουσε τα προαναφερόμενα, δήλωσε δημόσια ότι θα προτείνει την εφαρμογή ποινών που θα προνοούν από αποκοπή μισθού μέχρι και αργία. Ανέφερε μάλιστα ότι έχει στα χέρια του δεκάδες επιστολές διαμαρτυρίας από πολίτες, που «αναστασιάζουν» κληρικούς και τους θεωρούν υπαίτιους για τον θάνατο αγαπημένων τους προσώπων, που υπόκεινται τις προτροπές τους και δεν εμβολιάστηκαν. Σύμμαχος του αρχιεπισκόπου στο συγκεκριμένο θέμα είναι και ο Αναστασιάδης, ο οποίος δήλωσε προχθές στο OMEGA χωρίς να μασά τα λόγια του ότι «ο Μητροπολίτης Μόρφου μπορεί να σπένθηκε και να ζει, αλλά κάποιοι άλλοι των

χριστιανών, όχι μόνο δεν τα κατάφεραν, άφησαν πίσω τους ορφανά, δυστυχία και αυτό έπρεπε να τον απασχολεί».

Στην Ιερά Σύνοδο αναπόφευκτα θα μεταφερθεί και η κόντρα μεταξύ των Μητροπολιτών Μόρφου και Ταμασού. Και βεβαίως η αναφορά του Νεόφυτου για τον Ησάϊ: «Ο Μητροπολίτης Μόρφου δεν κάνει προεκλογικό αγώνα για κανέναν και ούτε βεβαίως και για τον εαυτό του».

Μη μου πείτε ότι δεν θα θέλατε και εσείς να βρεθείτε σε μια γωνιά της Συνόδου να ακούσετε τους διαλόγους των πατέρων...

Αληθεύει ότι αύριο θα γίνει προσπάθεια να συζητηθεί από τη Σύνοδο πρόταση για να γίνουν εμβολιασμοί σε εκκλησίες πριν ή μετά τον εκκλησιασμό της Κυριακής;

• • • •

ΚΟΝΙΖ: Ποιος κομμάτρχης βρίσκεται σε μεγάλο δίλημμα επειδή πρέπει άμεσα να πάρει θέση σε μια σημαντική αντιπαράθεση που αφορά δύο πρωτοκλασάτα στελέχη του;

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Breathing eye σόλο περφόρμανς της Αριάννας Οικονόμου

Η Αριάννα Οικονόμου παρουσιάζει νέα σόλο περφόρμανς με τίτλο breathing eye που αποτελείται από ένα συνδυασμό κίνησης, ηχητικού τοπίου και βίντεο. Το breathing eye πραγματεύεται τις σχέσεις και τα όρια μεταξύ κίνησης—αίσθησης, εαυτού—άλλου, μνήμης—παρούσας στιγμής. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τη φράση του Τζωρτζ Μπέκετ, που χρησιμοποιήθηκε από τον Σάμιουελ Μπέκετ στην αρχή της μικρού μήκους ταινίας FILM (1965), «esse est percipi» (η ύπαρξη είναι η αντίληψη), η Οικονόμου εκλαμβάνει το μοναδικό σενάριο του Μπέκετ και συγκεκριμένα τον χαρακτήρα του 'Ο' ως ένα άλλο σώμα, η χορογραφική προσέγγιση του οποίου γίνεται και το βασικό θέμα του έργου. Στιγμές, συνθήκες και εκδones από το FILM μεταφράζονται σε δικές της φωνηματικές δομές και ρυθμούς, ενώ χώρο βρίσκουν αυτοβιογραφικά στοιχεία καθώς και η ενσάρκωση άλλων αρχετυπικών χαρακτήρων. Ο πρωταγωνιστής του

FILM είναι ένας μεγάλος σε ηλικία άνδρας, που, νιώθοντας κυνηγημένος από ένα μηχανικό μάτι που καταγράφει και καθρεφτίζει τα πάντα, αναπτύσσει ένα υψηλό επίπεδο αυτοσυνειδήσης, μπαίνοντας σε ένα «διαγωνισμό κοτιάγματος» με όλα όσα τον περιτριγυρίζουν και τον παρακολουθούν. «Είναι μια ταινία για την αντιληπτική ικανότητα του ματιού, [για τον άνθρωπο] που μπορεί να είναι αντικείμενο αντίληψης ενώ ταυτόχρονα μπορεί να αντιλαμβάνεται. Θέλει ως τρελός να αντιληφθεί και ως αντικείμενο αντίληψης προσπαθεί απεγνωσμένα να κρυφτεί. Μετά, στο τέλος, κάποιος κερδίζει» εξήγησε ο σκηνοθέτης Άλαν Σνάνιντερ.

Εξετάζοντας με κριτική διάθεση το ότι «στο τέλος, κάποιος κερδίζει», η Οικονόμου μαζί με την ομάδα ξεκίνησε τη διαδικασία ανάπτυξης του έργου, που επικεντρώθηκε στην εξερεύνηση της σχέσης του χορευτικού σώματος με τις αισθήσεις καθώς και τους τρόπους με τους οποίους

μπορούν να σωματοποιηθούν και να αποδοθούν με μια άλλη ηχητική και εικαστική γλώσσα, στιγμές από το έργο του Μπέκετ. Η ομάδα που πλαισιώνει την Οικονόμου αποτελείται από τους Ευαγόρα Βανέζη (γενική επιμέλεια), Γιάννη Χριστοφίδη (ο σχεδιασμός ήχου/σύνθεσης), Μαυδ Nivet (visuals/βισουαλς σκηνοθέτης), Πέτρο Κονναρή (σύμβουλος δραματουργίας), Αννίτα Μιχαηλίδη (σύμβουλος styling).

Κατά τη διάρκεια των δύο ημερών ο χώρος αναμονής της Στέγης Χορού Λευκωσίας θα φιλοξενεί προβολές του ομότιτλου φιλμ σε σκηνοθεσία της Justyna Ataman. Η πρώτη παρουσίαση του έργου έγινε μεταξύ 12 φιλμ σε σκηνοθεσία της Justyna Ataman. Η πρώτη παρουσίαση του έργου έγινε μεταξύ 12 – 29 Ιουνίου στο 'tehearsal' στο Καϊμακλί.

Πληροφορίες: Τετάρτη 8/9, Πέμπτη 9/9, ώρα 8:00 μ.μ. Στέγη Χορού Λευκωσίας, Παρθενώνος

Κατά τη διάρκεια των δύο ημερών ο χώρος αναμονής της Στέγης Χορού Λευκωσίας θα φιλοξενεί προβολές του ομότιτλου φιλμ σε σκηνοθεσία της Justyna Ataman.

25, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία, τηλ. 22780960. Απαιρείται η προκράτηση θέσης στο echo-arts@cytanet.com.cy & Facebook: Echo Arts ή στο 99015347 και 97772264.

Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου Χορεύοντας στα Πλήκτρα

Η Συμφωνική Ορχήστρα Νέων επιστρέφει στην σκηνή, και παρουσιάζει σε μία μόνο παράσταση την συναυλία με τίτλο «Χορεύοντας στα Πλήκτρα». Οι νεαροί μας μουσικοί, σε ένα ξεχωριστό και εύθυμο πρόγραμμα, ερμηνεύουν χορούς διαφόρων πολιτισμών και εποχών, με έργα των Anton n Dvo k, Camille Saint-Saëns, Zequinha de Abreu, Georgy Sviridov καθώς και το κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα του Edvard Grieg. Σολίστ στο πιάνο, ο μόλις δεκαεπτάχρονος Jayden Maroun, ο οποίος έχει

κερδίσει το ειδικό βραβείο συμμετοχής του ως σολίστ με την Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου, στο Island Music Festival – Competition 2019. Σολίστ: Jayden Maroun (πιάνο), καλλιτεχνική διεύθυνση—μαέστρος: Γιώργος Κουντούρης.

Πληροφορίες: 16 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, Στρόβολου, Τηλέφωνο 22463144, www.cyso.org.cy

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Σε ρυθμό Ταμείου Ανάκαμψης ο νέος προϋπολογισμός

Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της μετά covid εποχής και στην ανάκαμψη μέσω μεταρρυθμίσεων

Το **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Με γραμμές που θα επιτάσσει το Ταμείο Ανάκαμψης θα είναι οι προϋπολογισμοί που θα ετοιμάζονται στα επόμενα χρόνια, τουλάχιστον μέχρι και τη λήξη του προγράμματος του Σχεδίου Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το 2026. Ο φετινός προϋπολογισμός, αυτός του 2022, θα είναι και ο πρώτος που θα κινηθεί σε πορεία που θα κατευθύνει το Ταμείο, όσον αφορά βέβαια τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις. Την ίδια ώρα, το Υπουργείο Οικονομικών, που έχει αναλάβει να ετοιμάσει τον προϋ-

υπηρεσίες θα πρέπει να ετοιμάζουν σχετικό σημείωμα που να δικαιολογεί το έργο και το ποσό που θα χρειάζεται. Γίνεται αντιληπτό πως το ΥΠΟΙΚ έχει θέσει ως στόχο την συγκράτηση των δημοσίων οικονομικών μετά το «σοκ» που περνά η οικονομία της Κύπρου, λόγω πανδημίας και περιορισμών που επιβλήθηκαν από το Μάρτιο του 2020 μέχρι και σήμερα. Γυρνώντας στα του Ταμείου Ανάκαμψης και τη σχέση τους με τον προϋπολογισμό, ο προϋπολογισμός του 2022 θα κάνει την πρεμιέρα για διασύνδεση της ενίσχυσης της επιχειρηματικής και επενδυτικής δραστηριότητας στην Κύπρο, άρα και έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Υπενθυμίζεται η βαρύνουσας σημασίας δήλωση του Υπουργού εξάλλου στην έκδοση της «Κ» της Κυριακής, λέγοντας πως ο προϋπολογισμός του 2022 διέπεται από μια ιδιαίτερα αναπτυξιακή πνοή, που σηματοδοτεί το ότι περνάμε δυνατά στην εποχή της ανάπτυξης. «Είναι ένας επεκτατικός προϋπολογισμός, ο οποίος θα χαρακτηρίζεται από τη σταδιακή άρση των σχεδίων στέρξης, σε αναπτυξιακά έργα και μεταρρυθμίσεις που θα έχουν μεσοπρόθεσμο αλλά και μακροπρόθεσμο όφελος για τη χώρα», σημείωσε χαρακτηριστικά. Στο στρατηγικό πλαίσιο δημοσιονομικής πολιτικής για το 2022 – 2024 εξάλλου καταγράφεται πως η παρούσα δήλωση κυβερνητικής στρατηγικής θέτει τις βασικές στρατηγικές επιδιώξεις οι οποίες θα πρέπει να διέπουν την κατανομή των πόρων του Προϋπολογισμού για την περίοδο 2022-2024. Οι άμεσες προτεραιότητες, οι οποίες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στον στρατηγικό σχεδιασμό των Υπουργείων και άλλων κρατικών υπηρεσιών, καθώς και στον προϋπολογισμό του 2022, αφορούν την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων επιπτώσεων της πανδημίας καθώς και την ανάκαμψη. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να υιοθετηθούν τα κατάλληλα χρονοδιαγράμματα που να ανταποκρίνονται στα έκτακτα μέτρα στέρξης, που υιοθετούνται από την κυβέρνηση αλλά και στους προγραμματισμούς για έγκαιρη και αποτελεσματική πρόωθηση και υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα στηριχθούν

Το Σχέδιο περιλαμβάνει μια συνεκτική δέσμη 133 παρεμβάσεων, 58 μεταρρυθμίσεων και 75 επενδύσεων.

πρωτίστας μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης, λαμβανομένης υπόψη της εμπροσθοβαρούς κατανομής των πόρων του, αλλά και μέσω των άλλων αναπτυξιακών προγραμμάτων της κυβέρνησης που θα στηριχθούν από ευρωπαϊκούς, άλλους εξωτερικούς ή και εθνικούς πόρους. Παράλληλα, με τις ανάγκες και προτεραιότητες που καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο, οι μεσοπρόθεσμες στρατηγικές κατευθύνσεις αντικατοπτρίζουν πρόσθετα τις προτεραιότητες που τίθενται για την Κύπρο σε ευρωπαϊκό επίπεδο βάσει, συγκεκριμένα, των ειδικών ανά χώρα συστάσεων για αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων που εντοπίζονται από την ΕΕ για την Κύπρο, στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Οι εν λόγω προκλήσεις και συστάσεις αντικατοπτρίζονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης για την περίοδο 2021-2026, ενώ θα αντικατοπτρίζονται πλήρως και στο νέο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για το 2021. Παράλληλα, μέσω της διασύνδεσης πλέον του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ, οι εν λόγω συστάσεις λαμβάνονται πρόσθετα υπόψη στους στόχους και προτεραιότητες του Προγράμματος ΘΑΔΕΙΑ που θα στηριχθεί από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής αλλά και από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης της ΕΕ, για την περίοδο 2021-2027.

Εγκαιρη επίτευξη των 271 στόχων

Η εκταμίευση του 1,2 δισεκατομμυρίου ευρώ που αποτελείται από 1 δισ. σε χορηγίες και 230 εκατ. ευρώ από δανεισμό στην βετία μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν επιτευχθούν εγκαίρως οι 271 στόχοι του Ταμείου Ανάκαμψης, που συνδέονται για την κάθε μία από τις επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που υπάρχει στο πλάνο. Αναλυτικότερα, από τις 172 συνολικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο, 100 περίπου –όπως δήλωσε ο Υπουργός Οικονομικών– βρίσκονται ήδη στο στάδιο της υλοποίησής τους ή στη διαδικασία των προπαρασκευαστικών ενεργειών με σκοπό την έναρξη της υλοποίησής τους εντός του 2021, με την περίοδο ολοκλήρωσης των μέτρων και έργων να κυμαίνεται έως το 2026. Οι επενδύσεις, οι μεταρρυθμίσεις, τα σχέδια και οι δράσεις που εμπίπτουν στους πέντε βασικούς πυλώνες πολιτικής του Σχεδίου και για την κατανομή των πόρων ύψους 1,2 δισ. ευρώ αφορούν 74 εκατ. ευρώ στην δημόσια υγεία και πολιτική προστασία, 448 εκατ. ευρώ στην ταχεία μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία, 422 εκατ. ευρώ στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και ανταγωνιστικό-

Προϋπόθεση για αξιοποίηση των χρηματοδοτικών κεφαλαίων του Μηχανισμού Ανάκαμψης από τα μέλη, αποτελεί η ετοιμασία ολοκληρωμένων εθνικών σχεδίων.

τητας της οικονομίας, 89 εκατ. ευρώ προς μια ψηφιακή εποχή, 173 εκατ. ευρώ για απασχόληση, εκπαίδευση και ανθρώπινο δυναμικό. Σύμφωνα με τα όσα παρουσίασε ο Υπουργός Οικονομικών στη Βουλή, το Σχέδιο περιλαμβάνει μια συνεκτική δέσμη 133 παρεμβάσεων, 58 μεταρρυθμίσεων και 75 επενδύσεων. Συνυπολογίζοντας τα κονδύλια του Σχεδίου και του Ταμείου Πολιτικής Συνοχής, καθώς και τις πρόσθετες ιδιωτικές επενδύσεις που θα προκύψουν από την υλοποίηση των στηριζόμενων σχεδίων, ο οικονομικός αντίκτυπος του Σχεδίου «Κύπρος – το αύριο» είναι πέραν των 4 δισ. ευρώ. Σύμφωνα

με το Υπουργό, ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του Σχεδίου, πέραν της προβλεπόμενης αύξησης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, θα προστεθεί ένα επιπλέον ποσοστό ύψους 7%, ενώ από την υλοποίηση των κονδυλίων του Σχεδίου θα δημιουργηθούν πέραν των 11 χιλιάδων νέων, καλά αμειβόμενων, θέσεων εργασίας.

Τον πυρήνα του Σχεδίου αποτελεί ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με 672,5 δισ. ευρώ σε διαθέσιμα δάνεια και επιχορηγήσεις για τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα υλοποιηθούν τα κράτη-μέλη της ΕΕ, ώστε να μετριάσουν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας αλλά και να καταστούν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες περισσότερο βιώσιμες, ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες σε μελλοντικές προκλήσεις αλλά και στις ευκαιρίες της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Προϋπόθεση για πρόσβαση και αξιοποίηση των χρηματοδοτικών κεφαλαίων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας από τα κράτη-μέλη, αποτελεί η ετοιμασία ολοκληρωμένων εθνικών σχεδίων.

Με μικρές απώλειες οι τράπεζες από πανδημικά ΜΕΔ

Μετά τη λήξη του μορατόριουμ των δόσεων υπήρχε ο φόβος να μην επιστρέψουν αρκετοί δανειολήπτες στις αποπληρωμές

Το **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Ενάμιση χρόνος πανδημίας και οι τράπεζες μέχρι στιγμής έχουν μικρές απώλειες σχετικά με τα πανδημικά μη εξυπηρετούμενα που φοβόντουσαν και οι ίδιες ότι θα δημιουργηθούν και θα βαρύνουν τους ισολογισμούς τους. Η αναστολή των δόσεων, ευρέως γνωστό πλέον ως μορατόριουμ, φαίνεται να μην έχει δημιουργήσει μέχρι στιγμής καινούργια μη εξυπηρετούμενα δάνεια στα πιστωτικά ιδρύματα. Μετά τη λήξη του μορατόριουμ των δόσεων, υπήρχε ο φόβος να μην επιστρέψουν αρκετοί δανειολήπτες στις αποπληρωμές των δανείων τους, κάτι που για την Κύπρο τουλάχιστον δεν συνέβη. Τα ποσά των μη εξυπηρετούμενων δανείων εξάλλου το αποδεικνύουν ότι μέχρι στιγμής οι τράπεζες γλύτωσαν τα χειρότερα. Σε απόλυτους αριθμούς δε, από τα συνολικά συγκεντρωτικά στοιχεία για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, οι συνολικές μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις στο τέλος Μαΐου 2021 ανέρχονταν στα 5,13 δισεκατομμύρια ευρώ, έναντι 5,14 δισεκατομμυρίων ευρώ τον Απρίλιο του ίδιου χρόνου και στα 5,11 δισ. ευρώ στα τέλη του 2020. Δηλαδή, από τα τέλη του 2020, τα ΜΕΔ έχουν αυξηθεί μόνο μερικά εκατομμύρια.

Η συμβατική αξία των δανείων για τα οποία ζητήθηκε αναστολή δόσεων ανήλθε στις 19 Ιουνίου 2020 (ημερομηνία που σχεδόν η πλειονότητα των δανειοληπτών μπήκαν στο πρόγραμμα αναστολής) σε 11,74 δισεκατομμύρια, από 11,44 δισ. που ανέρχονταν στις 5 Ιουνίου, εκ των οποίων τα 7,07 δισ. αφορούσε σε επιχειρηματικά δάνεια και το υπόλοιπο, 4,67 δισ. αφορούσε δάνεια νοικοκυριών. Πρόσθετα, αναστολή δανείων είχαν αιτηθεί συνολικά 50.586 δανειολήπτες, εκ των οποίων οι 44.428 αφορούσαν νοικοκυριά και οι 6.158 επιχειρήσεις. Από τα εταιρικά δάνεια, το μεγαλύτερο ποσό των δανείων

Από τα εταιρικά δάνεια, το μεγαλύτερο ποσό των δανείων για τα οποία ζητήθηκε αναστολή δόσεων, αφορούσε τον τομέα φιλοξενίας και εστίασης με μικτή αξία 1,8 δισ. από 728 δανειολήπτες.

για τα οποία ζητήθηκε αναστολή δόσεων, αφορούσε στον τομέα φιλοξενίας και εστίασης με μικτή αξία 1,8 δισ. από 728 δανειολήπτες. Ακολουθούσε ο τομέας των δραστηριοτήτων ακίνητης ιδιοκτησίας με 1,3 δισ., (691 δανειολήπτες), οι κατασκευές με μικτή αξία δανείων 1,2 δισ. (628 δανειολήπτες) και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο με 1,2 δισ. (1.770 δανειολήπτες). Από εκεί και πέρα, το Σχέδιο αναστολής συνέχισε για συγκεκριμένες ομάδες δανειοληπτών, ωστόσο το ποσοστό που συμμετείχαν ήταν περιορισμένο.

Στο 96% η ΒΟC

Το 96% των εξυπηρετούμενων δανείων υπό καθεστώς αναστολής καταβολής πληρωμών κεφαλαίου και τόκων που έληξε, και με καταβολή δόσης μέχρι τις 12 Αυγούστου 2021, δεν παρουσίασε καθυστερήσεις στην Τράπεζα Κύπρου. Τα εξυπηρετούμενα δάνεια στις 30 Ιουνίου 2021 υπό καθεστώς αναστολής καταβολής πληρωμών κεφαλαίου και τόκων που έληξε ανήλθαν σε €4,9 δισ. σύμφωνα με αποτελέσματα εξαμήνου 2021 της Τράπεζας (σε σύγκριση με €5,1 δισ. στις 31 Μαρτίου 2021 και €5,3 δισ. στις 31 Δεκεμβρίου 2020), από τα οποία €4,8 δισ. ή 96% είχαν δόση μέχρι τις 12 Αυγούστου 2021 και η απόδοση τους είναι καλή. Το 96% αυτών δεν παρουσίασε καθυστε-

Η συμβατική αξία των δανείων για τα οποία ζητήθηκε αναστολή δόσεων ανήλθε στις 19 Ιουνίου 2020 (ημερομηνία που σχεδόν η πλειονότητα των δανειοληπτών μπήκαν στο πρόγραμμα αναστολής) ήταν στα 11,74 δισεκατομμύρια.

ρήσεις (εκ των οποίων €0,5 δισ. έχουν τύχει αναδιάρθρωσης) και μόνο 4% παρουσίασε καθυστερήσεις (εκ των οποίων το 95% παρουσιάζουν λιγότερο από 30 μέρες καθυστερήσεις). Τα εξυπηρετούμενα δάνεια σε ιδιώτες στις 30 Ιουνίου 2021 υπό καθεστώς αναστολής καταβολής πληρωμών κεφαλαίου και τόκων που έληξε ανήλθαν σε €1,8 δισ., από τα οποία το 98% είχε δόση μέχρι τις 12 Αυγούστου 2021. Το 92% αυτών δεν παρουσίασε καθυστερήσεις (εκ των οποίων περίπου €28 εκατ. έχουν τύχει αναδιάρθρωσης) και μόνο 8% παρουσίασε καθυστερήσεις (εκ των οποίων 96% παρουσιάζουν λιγότερο από 30 μέρες καθυστερήσεις). Αντίστοιχα, τα εξυπηρετούμενα δάνεια σε επιχειρήσεις στις 30 Ιουνίου 2021

υπό καθεστώς αναστολής καταβολής πληρωμών κεφαλαίου και τόκων που έληξε ανήλθαν σε €3,15 δισ., από τα οποία το 95% είχε δόση μέχρι τις 12 Αυγούστου 2021. Το 99% αυτών δεν παρουσίασε καθυστερήσεις (εκ των οποίων τα €0,47 δισ. έχουν τύχει αναδιάρθρωσης, κυρίως στον τομέα του τουρισμού) και μόνο 1% παρουσίασε καθυστερήσεις. Το β' τρίμηνο 2021 έγινε καθαρή επανταξινόμηση δανείων υπό καθεστώς αναστολής καταβολής πληρωμών κεφαλαίου και τόκων που έληξε ύψους €184 εκατ. από το Στάδιο 1 στο Στάδιο 2, μετά από (α) επανταξινόμηση δανείων υπό καθεστώς αναστολής καταβολής πληρωμών κεφαλαίου και τόκων που έληξε, ύψους €371 εκατ., από το Στάδιο 1 στο Στάδιο 2, κυ-

ρίως λόγω προσαρμογών της διοίκησης, και αναδιάρθρωσεων, και (β) επανταξινόμηση δανείων υπό καθεστώς αναστολής καταβολής πληρωμών κεφαλαίου και τόκων που έληξε, ύψους €187 εκατ., από το Στάδιο 2 στο Στάδιο 1, κυρίως λόγω της καλής απόδοσης μετά τη λήξη της αναβολής καταβολής πληρωμών κεφαλαίου και τόκων.

Στο 95% η Ελληνική

Το ποσό των μεικτών χορηγήσεων σε πελάτες που υπόκεινται σε μορατόριουμ για την Ελληνική Τράπεζα που έληξε, για την αποπληρωμή δανείων ανήλθε στις 31 Μαρτίου 2021 σε €2,7 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2020: €2,8 δισ.), αποτελούμενο από μεικτές χορηγήσεις σε νοι-

κοκυριά ύψους €1,4 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2020: €1,5 δισ.) και μεικτές χορηγήσεις σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ύψους €1,2 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2020: €1,3 δισ.). Μετά τη λήξη του πρώτου σχεδίου στις 31 Δεκεμβρίου 2020, ένα δεύτερο σχέδιο αναστολής δόσεων κεφαλαίου και τόκων (μορατόριουμ δανείων) εισήχθη τον Ιανουάριο του 2021 με ισχύ μέχρι τις 30 Ιουνίου 2021 και ανακοινώθηκε από την Κυπριακή Κυβέρνηση στις 15 Ιανουαρίου 2021, για πελάτες που επηρεάστηκαν από τη δεύτερη φάση των περιοριστικών μέτρων και υποκεινται σε ορισμένα κριτήρια. Στο πλαίσιο του δεύτερου μορατόριουμ, οι αναστολές πληρωμών μπορούν να γίνουν μέχρι τις 30 Ιουνίου 2021, ωστόσο, οι συνολικοί μήνες που υπόκεινται σε μορατόριουμ δανείου, δεν πρέπει να υπερβαίνουν το σύνολο των εννέα μηνών όταν συμπεριλαμβάνεται το μορατόριουμ δανείου που προσφέρθηκε το 2020. Η περίοδος αίτησης για το δεύτερο πρόγραμμα μορατόριουμ έληξε στις 31 Ιανουαρίου 2021 και η αξιολόγηση ολοκληρώθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2021. Το ποσό των μεικτών χορηγήσεων σε πελάτες που υπόκεινται στο δεύτερο μορατόριουμ ανήλθε σε €22,7 εκατ. στις 31 Μαρτίου 2021, και αποτελείται από μεικτές χορηγήσεις σε νοικοκυριά ύψους €10,1 εκατ. και μεικτές χορηγήσεις σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ύψους €12,6 εκατ. Μετά τη λήξη της πρώτης αναστολής δόσεων, στα οικονομικά αποτελέσματα της Ελληνικής για το πρώτο τρίμηνο του 2021 καταγράφεται πως η συμπεριφορά στις πληρωμές η οποία παρακολουθείται σε εβδομαδιαία βάση, εξακολουθεί να είναι ενθαρρυντική, με τις αποπληρωμές να καλύπτουν το 95% αυτών των δανειοληπτών (εξαιρουμένων των χορηγήσεων που καλύπτονται από το Asset Protection Scheme) που συμμετείχαν στην πρώτη αναστολή δόσεων και είχαν μία πληρωμή δόσης μέχρι το τέλος Απριλίου 2021.

Στοιχειώνει επιδημιολόγους το περσινό φθινόπωρο

Με ιδιαίτερη προσοχή η ημερήσια επιτήρηση της πανδημίας μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου από την ομάδα διαχείρισης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Το πρώτο κουδούνι που χτύπησε για τη νέα σχολική χρονιά την Τρίτη 7/9/2021 σε γυμνάσια και Λύκεια, είναι η αρχή μιας δύσκολης περιόδου για την ομάδα διαχείρισης της πανδημίας. Η επιστροφή εκπαιδευτικών και μαθητών στις σχολικές μονάδες που θα ολοκληρωθεί στις 13/9/2021 με τα δημοτικά και νηπιαγωγεία αποτελεί, ίσως, το πιο δυνατό τεστ για την πορεία της πανδημίας το επόμενο διάστημα στην Κύπρο. Η προσοχή που επιδεικνύεται από τους ειδικούς στο άνοιγμα της εκπαίδευσης, έχει να κάνει με την διαπίστωση πως τα σχολεία είναι ένας σοβαρός παράγοντας διασποράς του ιού στην κοινότητα, με τρανταχτό παράδειγμα την αντίστοιχη περσινή χρονιά που τα κρούσματα ένα μήνα μετά το άνοιγμα των σχολείων εκτινάχθηκαν, τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο, ξεπερνώντας κατά μέσο όρο τα 180 επί συνόλου 3.500 τεστ ανίχνευσης. Έχοντας κατά νου την περσινή εμπειρία επιδημιολόγοι και κυβέρνηση προβληματίζονται για τη συμπεριφορά της πανδημίας μέχρι τέλος του μήνα, λαμβάνοντας υπόψη και τα ι-διαίτερα χαρακτηριστικά της μετάλλαξης Δέλτα. Πέρα από τα νέα κρούσματα αλλά και τις νοσηλείες, οι ειδικοί που αξιολογούν τα ημερήσια δεδομένα παρακολουθούν με ιδιαίτερη προσοχή τον δείκτη των νέων κρουσμάτων από την διαδικασία ι-χνυλάττησης των επαφών. Ο άλλος δείκτης που συγκεντρώνει την προσοχή των ειδικών είναι τα ποσοστά των περιστατικών που ενώ ανάρρωσαν νόσησαν και πάλι με τη μετάλλαξη Δέλτα.

Σε επιφυλακή

Μία πρώτη εικόνα για το επιδημιολογικό αποτύπωμα από το άνοιγμα της εκπαίδευσης θα έχει η ομάδα αξιολόγησης της πανδημίας μετά το πέρας των επόμενων δέκα ημερών. Τότε οι δείκτες αναμένεται να δείξουν αν οι επιδημιολογικές τάσεις είναι αυξητικές ή θα παραμείνουν στα σημερινά επίπεδα που εκ των πραγμάτων θα είναι το καλύτερο σενάριο. Οι επιδημιολόγοι επεκτενώνουν την προσοχή τους στο άνοιγμα των νηπιαγωγείων και δημοτικών, όπου η απουσία εμβολιαστικής κάλυψης στους μικρούς μαθητές θα παρακολουθείται επισταμένως. Η κατάσταση φαίνεται να είναι καλύτερη στις υπολοίπες βαθμίδες της εκπαίδευσης, ένεκα των ποσοστών εμβολιασμού μαθητών που στις ηλικίες

Με κλείσιμο σχολικών μονάδων, στις οποίες παρατηρείται έξαρση της πανδημίας, θα αντιδράσει η κυβέρνηση με τους ανεμβολίαστους μαθητές να επιστρέφουν σε καθεστώς εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

άνω των 18 ετών είναι στο 79,3%, από 16 έως 17 ετών στο 38,3% και στις ηλικίες από 12 έως 15 ετών στο 22%. Στα μέσα του τρέχοντος μηνός, υπουργείο Υγείας και επιδημιολόγοι αναμένεται να προχωρήσουν σε μια πρώτη αποτίμηση των δεδομένων που θα υπάρχουν και όπως πληροφορούμαστε θα σημειωθεί άμεση αντίδραση με τη λήψη συμπληρωματικών μέτρων εάν και εφόσον κριθεί αναγκαίο.

Μέτρα

Πολιτική του Υπουργείου Υγείας και του Μιχάλη Χατζηπαντέλα είναι η λήψη άμεσων και δραστικών μέτρων εκεί που παρουσιαστούν στοιχεία, που δείχνουν επιδείνωση των επιδημιολογικών δεικτών. Η κυβέρνηση θα προχωρήσει στη λήψη στοχευμένων μέτρων σε σχολικές μονάδες. Αντί της πρακτικής του παρελθόντος με τη λήψη γενικευμένων μέτρων σε περιοχές, η πολιτική επιλογή είναι το κλείσιμο scho-

Το υπουργείο Υγείας εμφανίζεται έτοιμο να παρέμβει άμεσα στις περιπτώσεις εκείνες που χρήζουν διορθωτικών μέτρων, με τους επιδημιολόγους να παρακολουθούν σε καθημερινή βάση την εξέλιξη της πανδημίας.

λικών μονάδων όπου παρατηρείται πρόβλημα. Ειδικότερα το βάρος θα επιδειχθεί σε όσους παραμένουν ανεμβολίαστοι, οι οποίοι θα αναγκασθούν να επιστρέψουν σε καθεστώς εξ αποστάσεως εκπαίδευσης,

εν αντιθέσει με όσους έχουν εμβολιασθεί που θα συνεχίσουν την σχολική τους καθημερινότητα με φυσική παρουσία.

Τα νέα διατάγματα

Στο πνεύμα της αυξημένης εγρήγορσης κινούνται και τα νέα υγειονομικά διατάγματα που εκδόθηκαν από το υπουργείο Υγείας και αφορούν την εκπαίδευση. Από τις 9 Σεπτεμβρίου 2021, η λειτουργία των σχολείων όλων των βαθμίδων καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους, περιλαμβανομένων των σχολείων ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, καθώς και νηπιαγωγείων, βρεφονηποκομικών σταθμών και παιδικών λεσχών διέπεται από τα υγειονομικά πρωτόκολλα των Υπουργείων Υγείας, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σημειώνεται ότι για πρόσωπα ηλικίας 12 ετών και άνω απαιτείται η προσκόμιση είτε αρνητικής

εργαστηριακής εξέτασης ή εξέτασης ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου για την ασθένεια του COVID-19 με τη δειγματοληψία να έχει πραγματοποιηθεί εντός 72 ωρών, είτε πιστοποιητικού εμβολιασμού από τη Δημοκρατία για την ασθένεια του COVID-19 τουλάχιστον με τη μία δόση και νοούμενου ότι έχει παρέλθει διάστημα τριών εβδομάδων μετά την ημερομηνία εμβολιασμού, είτε πιστοποιητικό ανάρρωσης από την ασθένεια του COVID-19 και νοούμενου ότι δεν έχει παρέλθει διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία δειγματοληψίας της αρχικής θετικής τους διάγνωσης. Νοείται επίσης ότι μαθητές και μαθήτριες των ιδιωτικών και δημόσιων σχολείων δημοτικών εκπαίδευσης, που έχουν συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας τους δεν οφείλουν, για σκοπούς φοίτησής τους στο σχολείο και μόνο, να προσκομίζουν αρνητική εργαστηριακή εξέταση ή εξέταση ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου για την ασθένεια του COVID-19 ή πιστοποιητικό εμβολιασμού από τη Δημοκρατία για την ασθένεια του COVID-19 ή πιστοποιητικό ανάρρωσης από την ασθένεια του COVID-19.

Τεστ ή πιστοποιητικά για σκοπούς άθλησης

Στα νέα υγειονομικά πρωτόκολλα καθορίζονται και οι προϋποθέσεις για όσους αθλούνται σε κλειστούς ή ανοικτούς χώρους ή λαμβάνουν μέρος σε αθλητικές διοργανώσεις και είναι άνω των 12 ετών. Για αυτές τις περιπτώσεις απαιτείται η προσκόμιση είτε αρνητικής εργαστηριακής εξέτασης ή εξέτασης ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου για την ασθένεια του COVID-19 με τη δειγματοληψία να έχει πραγματοποιηθεί εντός 72 ωρών, είτε πιστοποιητικό εμβολιασμού για την ασθένεια του COVID-19 τουλάχιστον με τη μία δόση και νοούμενου ότι έχει παρέλθει διάστημα τριών εβδομάδων μετά την ημερομηνία εμβολιασμού, είτε πιστοποιητικό ανάρρωσης από την ασθένεια του COVID-19 και νοούμενου ότι δεν έχει παρέλθει διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία δειγματοληψίας της αρχικής της θετικής διάγνωσης. Για σκοπούς ελέγχου αποδεκτά είναι και το ψηφιακό πιστοποιητικό COVID της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU Digital Covid Certificate).

αρνητική εργαστηριακή εξέταση ή εξέταση ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου για την ασθένεια του COVID-19 με τη δειγματοληψία να έχει πραγματοποιηθεί εντός 72 ωρών, είτε πιστοποιητικό ανάρρωσης από την ασθένεια του COVID-19 και νοούμενου ότι δεν έχει παρέλθει διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία δειγματοληψίας της αρχικής θετικής τους διάγνωσης. Νοείται επίσης ότι μαθητές και μαθήτριες των ιδιωτικών και δημόσιων σχολείων δημοτικών εκπαίδευσης, που έχουν συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας τους δεν οφείλουν, για σκοπούς φοίτησής τους στο σχολείο και μόνο, να προσκομίζουν αρνητική εργαστηριακή εξέταση ή εξέταση ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου για την ασθένεια του COVID-19 ή πιστοποιητικό εμβολιασμού από τη Δημοκρατία για την ασθένεια του COVID-19 ή πιστοποιητικό ανάρρωσης από την ασθένεια του COVID-19.

Ανοικτό σε προτάσεις για μείωση της τιμής του ρεύματος το Υπ. Ενέργειας

Αναμένει διάλογο με πολιτικές δυνάμεις, οργανωμένα σύνολα και τους πολίτες που έχουν σχετικές ιδέες

Ανοικτό σε προτάσεις για την μείωση της τιμής του ρεύματος δηλώνει το Υπουργείο Ενέργειας. Σύμφωνα με ανακοίνωση του Υπουργείου, τονίζεται πως προχωρά στην υλοποίηση στρατηγικής για μετάβαση στην πράσινη ενέργεια και συγκράτηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος προς όφελος των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων και της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας και είναι ανοικτό να συζητήσει νέες ιδέες που θα μπουν στο τραπέζι του διαλόγου.

Σε συνέχεια του δελτίου, σημειώνει πως μέσα από δύο ανακοινώσεις τις οποίες εξέδωσε την περασμένη εβδομάδα το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, έχει εξηγήσει πρώτον τις συντονισμένες ενέργειες που προβαίνει,

Σε συντονισμένες ενέργειες προβαίνει το υπουργείο Ενέργειας, στη βάση μίας πολυσχιδούς στρατηγικής, οι οποίες θα οδηγήσουν στην ταχεία μετάβαση στην πράσινη οικονομία και στη μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος.

στη βάση μίας πολυσχιδούς στρατηγικής, οι οποίες θα οδηγήσουν στην ταχεία μετάβαση στην πράσινη οικονομία και στη μείωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος και δεύτερον τους λόγους για τους οποίους δεν δικαιολογείται η επιβολή πλαφόν στις τιμές των καυσίμων κίνησης.

Σημειώνει δε στο δελτίο της Τρίτης ότι ανακοινώσεις με τίτλο «Δήλωση Υπουργού Ενέργειας: «Η ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού, μονόδρομος για μείωση των τιμών» και «Χαμηλότερες

Την Τρίτη συζητήθηκαν στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Ενέργειας τρόποι μείωσης ή απορρόφησης της αύξησης στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος, με την πλειοψηφία των κομμάτων να προτάσσουν την μείωση του ΦΠΑ και την χρήση του αποθεματικού της ΑΗΚ για άμεση ανακούφιση των καταναλωτών.

τι τιμές των καυσίμων στην Κύπρο, μετά τους φόρους, σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρώπης», βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, απ' όπου μπορούν οι πολίτες να ενημερωθούν τόσο για τα μέτρα που λαμβάνουμε για το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρισμού, την έλευση φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή, την περαιτέρω διεύθυνση ΑΠΕ και τη συγκράτηση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος προς όφελος των νοικοκυριών, των επιχει-

ρήσεων και της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας, όσο και για το ύψος της τιμής των καυσίμων. «Έχουμε εξηγήσει τις θέσεις της Κυβέρνησης και του Υπουργείου και δεδομένου ότι το θέμα του ηλεκτρικού ρεύματος απασχολεί έντονα τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας», σημειώνει χαρακτηριστικά. Κρίνει σκόνημο να επαναλάβει το Υπουργείο στη σχετική ανακοίνωση δε, ότι πρώτον, «συνεχίζει άοκα και σε καθημερινή

βάση να υλοποιεί τη στρατηγική που θα οδηγήσει τη χώρα στην εποχή της πράσινης και καθαρής ενέργειας, η οποία θα φέρει ευμερία στους πολίτες και ανταγωνιστικότητα στην οικονομία μας».

Δεύτερον τονίζει ότι, «όπου υπάρχουν περιθώρια, εξετάζει το ενδεχόμενο εφαρμογής νέων μέτρων που θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για μείωση της τιμής του ηλεκτρισμού».

Τρίτον και σημαντικότερο, δηλώνει «ανοικτό σε διάλογο με τις πολιτικές

δυνάμεις, τα οργανωμένα σύνολα και τους πολίτες που επιθυμούν να καταθέσουν προτάσεις για μείωση της τιμής του ηλεκτρισμού κι έχει όλη την καλή διάθεση να τις συζητήσει και να τις μελετήσει με θετικό και εποικοδομητικό πνεύμα». Καταλήγει με το εξής: «Αυτό αποδεικνύει και η σημερινή παρουσία και τοποθέτησή μας στην Επιτροπή Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού της Βουλής, όπου έγινε αυτεπάγγελτη συζήτηση του θέματος. Είναι εξαιρετικά σημαντική η δήλωση του Προέδρου και των μελών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ότι τα θέματα ενέργειας αποτελούν προτεραιότητα και χαιρετίζουμε τη δέσμευσή τους ότι θα συνδράμουν καθοριστικά στην έγκαιρη και ταχεία εξέταση κρίσιμων νομοσχεδίων, μέσω των οποίων επιτυγχάνεται ο στόχος της μετάβασης στην πράσινη οικονομία».

Στη Βουλή το θέμα

Σημειώνεται πως την Τρίτη συζητήθηκαν στη Βουλή τρόποι μείωσης ή απορρόφησης της αύξησης στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και συγκεκριμένα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εμπορίου και Ενέργειας, με την πλειοψηφία των κοινοβουλευτικών κομμάτων να προτάσσουν την μείωση του ΦΠΑ και την χρήση του αποθεματικού της ΑΗΚ για άμεση ανακούφιση των καταναλωτών.

Όπως μετέδωσε το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων, ο πρόεδρος της επιτροπής, βουλευτής του ΔΗΣΥ Κυριάκος Χατζηγιάννης, συμφώνησε μόνο στην κατάργηση του ΦΠΑ στην αγορά καυσίμων από την ΑΗΚ και εφόσον η τιμή υπερβαίνει το σημείο αναφοράς των €300/τόνο και όχι στην οριζόντια κατάργηση του στο ΦΠΑ στο τιμολόγιο του ηλεκτρικού ρεύματος, ενώ σημείωσε πως μελετάται η μετακύλιση του κόστους για ευάλωτες ομάδες στον φορολογούμενο πολίτη, δηλαδή η κάλυψή τους από το κράτος.

ΑΡΘΡΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Ισχύς εν τη ενώσει

Η Ελλάδα αυτή τη στιγμή δείχνει το δρόμο στο τι σημαίνει πραγματικά Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο διορισμός του Κύπριου πρώην Επιτρόπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαχείριση κρίσεων στη θέση του Υπουργού Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα, συνιστά μια πραγματικά Ευρωπαϊκή πράξη. Πρέπει να θεωρείται αυτονόητο ότι Ευρωπαίοι πολιτικοί θα διορίζονται σε πολιτικές θέσεις σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι παράδοξο από τη μια να θέλουμε να είμαστε μέλη αυτού του οργανισμού και από την άλλη να αντιδρούμε σε στιγίποτε μας φέρνει πιο κοντά. Ποια είναι λοιπόν η διαφορά ενός Ευρωπαίου Επιτρόπου από έναν Υπουργό σε μια χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Το μόνο που πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας είναι πως θα προσδεύσουμε και θα οικοδομήσουμε το αύριο. Αριστερό, κεντρώο και δεξιό θα πρέπει να συμφωνήσουν ότι το καλό της χώρας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πάνω από μικροπολιτικά συμφέροντα και παλαιοιλιθικές ιδεολογικές αυταπάτες. Αν ένας ή μια τεχνοκράτης ή και πολιτικός είναι άξιος ή άξια θα πρέπει να γίνεται αποδεκτό από το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων πάντα προς όφελος του κοινωνικού συνόλου. Κεντρικός τραπέζι της Ευρωπαϊκής Ένωσης αυτή τη στιγμή είναι η Γαλλίδα Κριστίν Λαγκάρντ και είναι η επικεφαλής όλων των κεντρικών τραπεζών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Γιατί δεν διαμαρτυρήθηκε κανείς όταν διορίστηκε; Αυτό είναι απλά ένα παράδειγμα από τα πολλά που αντικρούει στο παράδοξο της αντίδρασης διαφόρων στην τοποθέτηση Στυλιανίδη ως Υπουργού στην Ελλάδα. Ακραοριστοί αλλά και ακροδεξιοί που είτε αντιτίθενται είτε ονειρεύονται διάφορα με την απόφαση αυτή, τους διαβεβαιώνω για το εξής. Είναι μια καθαρά Ευρωπαϊκή πράξη που θα μας φέρει πιο κοντά και θα αναδειχθεί ο ρόλος της εμπειρίας, της μόρφωσης αλλά και των ικανοτήτων. Μόνο ενομένοι θα μπορούσαμε να νικήσουμε την κλιματική αλλαγή και τις φυσικές καταστροφές και πάνω σ' αυτό δεν χωράνε εκπνώσεις. As θυμηθούμε τον Αϊσώπο που μέσα από ένα μύθο του θέλει να μας διδάξει πως η ομόνοια είναι τόσο ακατανίκητη, όσο εύκολα μπορεί να φέρει την καταστροφή η διχόνοια και ως κρατήσουμε το «Ισχύς εν τη ενώσει».

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Ο κύπριος τουρίστας έσωσε την εστίαση

Θετικός ο απολογισμός από τους επιχειρηματίες που ζητούν επέκταση των σχεδίων για εσωτερικό τουρισμό

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η **μερική** ικανοποίηση που εκφράζεται από πλευράς όσων κινούνται στο χώρο της τουριστικής βιομηχανίας για το φετινό καλοκαίρι, σε μερικό βαθμό οφείλεται και σε ένα κομμάτι της τουριστικής πίτας που παραδοσιακά δεν συγκέντρωνε την δέουσα προσοχή: τον εσωτερικό τουρισμό. Εν μέσω πανδημίας και περιοριστικών μέτρων, οι Κύπριοι που επέλεξαν να κινηθούν εντός Κύπρου σε αρκετές περιπτώσεις, όπως αποδεικνύεται, κάλυψαν ένα μέρος των κενών που προκλήθηκαν από τους περιορισμούς στην διακίνηση τουριστών από άλλες χώρες. Αλλού περισσότερο και αλλού λιγότερο, ο κύπριος τουρίστας φαίνεται να αποτέλεσε τη χρυσή λύση διατηρώντας σε ικανοποιητικά επίπεδα τους τζίρους τουριστικών επιχειρήσεων, όπως οι ίδιοι οι επιχειρηματίες παραδέχονται.

Μια τέτοια περίπτωση αποτελούν τα κέντρα αναψυχής και εστίασης, οι ιδιοκτήτες των οποίων εμφανίζονται ικανοποιημένοι από την κίνηση στα μαγαζιά τους, κατά τους μήνες Ιούλιο και Αυ-

Οι επιχειρηματίες στενίζουν με αισιοδοξία τη χειμερινή περίοδο, έχοντας ως οδηγό πως η κρίση της πανδημίας έχει και τις ευκαιρίες της. Ποντάρουν στην κρατική στήριξη αλλά και στα θετικά σημάδια από αγορές όπως η αγγλική.

γουστο. Παρά τα απαισιόδοξα μηνύματα και τις δύσκολες αρχές του καλοκαιριού, η συνέχεια ήταν διαφορετική, λέει στην «Κ» ο Φύτος Θρασυβούλου πρόεδρος της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Ιδιοκτητών Κέντρων Αναψυχής (ΟΣΙΚΑ). Οι επιχειρήσεις εστίασης, από το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουλίου έως και τέλος Αυγούστου, αύξησαν την κίνησή τους, σώζοντας έστω και την υστάτη ώρα την παρτίδα του φετινού καλοκαιριού. Το ζητούμενο για το επόμενο διάστημα η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με τη στήριξη του κράτους.

Οι παράγοντες

Σύμφωνα με την αποτίμηση της καλοκαιρινής περιόδου που κάνουν οι επαγγελματίες των κέντρων αναψυχής, τρεις είναι οι παράγοντες που διέσωσαν τη φετινή σεζόν σε ένα δύσκολο περιβάλλον ένεκα της πανδημίας.

«Ο κύπριος τουρίστας, εν αντιθέσει με τον ξένο, βγήκε από τα ξενοδοχεία διαμονής δίνοντας ανάσα και σε άλλους κλάδους που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα.

«Αυξήθηκε ο αριθμός των κυπρίων που φέτος ένεκα των περιορισμών επέλεξαν να παραμείνουν στην Κύπρο και να αναζητήσουν εσωτερικούς προορισμούς για λόγους αναψυχής.

«Μεγάλο ποσοστό του εσωτερικού τουρισμού κινήθηκε πέραν των δυο προορισμών, σύμφωνα με στοιχεία του υφυπουργείου Τουρισμού. Ωστόσο,

σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΟΣΙΚΑ, την διαφορά στο φετινό καλοκαίρι έκαναν τα κρατικά σχέδια στήριξης της τουριστικής βιομηχανίας.

Τα σχέδια

Η στήριξη της εργασίας μέσω των σχεδίων του Υπουργείου Εργασίας αλλά και τα κίνητρα που δόθηκαν για διακοπές εντός Κύπρου ήταν για τους ιδιοκτήτες κέντρων αναψυχής ο πυλώνας πάνω στον οποίο στηρίχθηκε η φετινή τουριστική σεζόν. Η μισθολογική επιχορήγηση των εργαζομένων επέτρεψε στα καταστήματα και επιχειρήσεις να ανταπεξέλθουν οικονομικά και να παραμείνουν

Σύμφωνα με τους ιδιοκτήτες κέντρων αναψυχής, κατά τη φετινή καλοκαιρινή περίοδο, παρατηρήθηκε αύξηση του αριθμού των κυπρίων που επέλεξαν να κινηθούν για λόγους αναψυχής εντός Κύπρου. Τάση που συνέβαλε τα μέγιστα στην ικανοποιητική κίνηση των επιχειρήσεών τους.

ανοικτές μέσα στην καρδιά του καλοκαιριού και να ατενίζουν με αισιοδοξία την επόμενη περίοδο. Η παροχή κινήτρων στην διαμονή επέτρεψε σε μεγάλο αριθμό κυπρίων, που άλλες χρονιές επέλεγαν προορισμούς εκτός Κύπρου, να παραμείνουν

εντός συμβάλλοντας να διατηρηθούν ανοικτές επιχειρήσεις που υπό διαφορετικές συνθήκες αντιστεγόταν το φάσμα να παραμείνουν κλειστές. Επί του προκειμένου κατατοπιστικά είναι τα στοιχεία της φετινής κίνησης που μας έδωσε ο πρό-

εδρος του ΟΣΙΚΑ. Μέχρι και το 2019, όπως μας εξηγεί ο κ. Θρασυβούλου, η κίνηση των κέντρων αναψυχής στηριζόταν στους τουρίστες από το εξωτερικό, οι οποίοι αποτελούσαν το 80% του πελατολογίου τους και οι κύπριοι το υπόλοιπο 20%. Φέτος παρατηρήθηκε το ακριβώς αντίθετο, με τον εσωτερικό τουρισμό να αποτελεί το βασικό πυρήνα των πελατών των καταστημάτων τους. Όπως σημειώνει με έμφαση ο κ. Θρασυβούλου, στα θετικά πρέπει να συμπεριληφθεί και η συμπεριφορά των κυπρίων τουριστών, η οποία βοήθησε τα μαγαζιά να αυξήσουν τους τζίρους τους.

Οι προβλέψεις

Έχοντας ως δεδομένο τα ικανοποιητικά αποτελέσματα Ιουλίου και Αυγούστου, οι ιδιοκτήτες κέντρων αναψυχής εμφανίζονται αισιόδοχοι για τους επόμενους μήνες. Οι προβλέψεις που γίνονται για το φθινόπωρο είναι ενθαρρυντικές. Πρώτον, από την αύξηση που παρατηρείται στις πτήσεις και δεύτερον από την κινητικότητα που παρατηρείται στην πλευρά της αγγλικής αγοράς. Οι ιδιοκτήτες κέντρων αναψυχής παρακολουθούν με προσοχή τις εξελίξεις και σε άλλες χώρες, από τις οποίες η Κύπρος αναμένει τουρίστες το επόμενο διάστημα. Αυτές είναι από την βόρεια Ευρώπη οι οποίες καταγράφουν θετικές επιδόσεις στην πανδημία αλλά και το γειτονικό Ισραήλ. Ιδιαίτερη προσοχή δίδεται και στον εσωτερικό με τα Σαββατοκύριακα να συνεχίζουν να παρουσάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Επέκταση των σχεδίων μέχρι τον Μάρτιο

Καθοριστικός παράγοντας για το επόμενο διάστημα αποτελεί για τους επαγγελματίες και η πολιτική στήριξης του τουριστικού κλάδου, στα πρότυπα του καλοκαιριού. Ο πρόεδρος του ΟΣΙΚΑ λέει πως σε μεγάλο βαθμό όλα θα εξαρτηθούν από τα σχέδια στήριξης που θα αποφασίσει η κυβέρνηση κατά την χειμερινή περίοδο. Ο κλάδος των ιδιοκτητών κέντρων αναψυχής, όπως ανέφερε ο κ. Θρασυβούλου, σε επαφές που είχε με το υφυπουργείο Τουρισμού και υπουργείο Εργασίας μετέφερε τη θέση του κλάδου για επέκταση των σχεδίων στήριξης μέχρι και τον ερχόμενο Μάρτιο. Από τον υφυπουργό Τουρισμού Σάββα Περίδη οι ιδιοκτήτες ζήτησαν να επεκταθούν τα κίνητρα που δόθηκαν για διαμονή σε ξενοδοχεία τα Σαββατοκύριακα με τον υφυπουργό να αντιμετωπίζει θετικά το αίτημά τους. Από την υπουργό Εργασίας Ζέτα Αιμιλιανίδου ζήτησαν τα σχέδια για την εργασία να παραταθούν κατά τη χειμερινή περίοδο, με την υπουργό να τους λέει πως είναι έτοιμη να συζητήσει μια τέτοια προοπτική.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Πώς αποτυγχάνουν οι επενδυτές σε ακίνητα

Οι επιδοχοί επενδυτές σε ακίνητα είναι πολλαπλάσιοι από τους πετυχημένους επενδυτές σε ακίνητα. Ακούγεται λογικό να υπάρχουν διαφοροποίηση μεταξύ των δύο· άλλωστε στις πλείστες επιχειρηματικές επιδιώξεις – και όχι μόνον στα ακίνητα – δεν είναι όλοι που πετυχαίνουν. Όμως ο βαθμός διαφοροποίησης ή το χάσμα μεταξύ των δύο κατηγοριών (επιδοχών και πετυχημένων) μεγαλώνει όσο δυσκολεύει και ο τομέας δραστηριοποίησης της επένδυσ-

σης. Ο τομέας των ακινήτων δεν είναι εύκολος τομέας. Κατ' αρχήν αποτελείται από υποκατηγορίες, οι οποίες δεν συμπεριφέρονται κατ' ανάγκη με τον ίδιο ή έστω παραπλήσιο τρόπο: άλλως πως συμπεριφέρεται η κατηγορία των οικιστικών ακινήτων από την κατηγορία των εμπορικών ακινήτων, διαφορετικά συμπεριφέρεται η κατηγορία των βιομηχανικών ακινήτων, διαφορετικά των τουριστικών και διαφορετικά των γεωργικών ακινήτων. Στη συνέχεια, η κάθε κατηγορία σπάει σε μικρότερες υποδιαιρέσεις. Αν το πάρουμε ένα βήμα πιο κάτω, άλλο η ενοικίαση και άλλο η αγορά. Μετά έχουμε το πλέγμα νομοθεσιών, πολεοδομικών και κτηματολογικών κανονισμών και τόσων άλλων παραμέτρων που θέτουν το πλαίσιο λειτουργίας της κτηματαγοράς.

Μόνο διαβάζοντας την προηγούμενη παράγραφο αρχίζει να φαίνεται ο λόγος ή καλύτερα, οι λόγοι ύπαρξης του χάσματος μεταξύ των επιδοχών και των πετυχημένων

Όσοι επιδοχοί επενδυτές θέλουν να βγάλουν γρήγορα χρήματα, ο τομέας των ακινήτων δεν είναι για αυτούς. Για να βγάλεις χρήματα στον τομέα των ακινήτων χρειάζεται υπομονή.

επενδυτών. As τους αναλύσουμε καλύτερα.

Πρώτος λόγος είναι ότι οι επιδοχοί επενδυτές εγκαταλείπουν την προσπάθεια πολύ γρήγορα. Είναι κάτι ανάλογο με όσους ξεκινάνε μια διαίτα για να χάσουν βάρος. Κτίζουν πολύ γρήγορα μεγάλες προσδοκίες και επειδή δεν βλέπουν γρήγορα αποτελέσματα ή/ και για να δουν αποτέλεσμα πρέπει να έχουν θέληση και δυνατό στομάχι, παρατάνε την προσπάθεια πολύ νωρίς. Άρα αποτυγχάνουν. Όσοι επιδοχοί επενδυτές θέλουν να βγάλουν γρήγορα χρήματα, ο τομέας των ακινήτων δεν είναι για αυτούς. Για να βγάλεις χρήματα στον τομέα των ακινήτων χρειάζεται υπομονή.

Δεύτερος λόγος είναι ότι οι επιδοχοί επενδυτές ξεμένουν από χρήματα. Αυτό ισχύει και για αυτούς που ξεμένουν από χρήματα για να επενδύσουν με αποτέλεσμα

Αλλως πως συμπεριφέρεται η κατηγορία των οικιστικών ακινήτων από την κατηγορία των εμπορικών ακινήτων, διαφορετικά συμπεριφέρεται η κατηγορία των βιομηχανικών ακινήτων, διαφορετικά των τουριστικών και διαφορετικά των γεωργικών ακινήτων.

να χάνουν και αυτά που ήδη έχωσαν μέσα σε μια επένδυση, αλλά ισχύει εξίσου και για αυτούς που αποφάσισαν εν μια νυκτί πως θα ασχοληθούν 100% με τις επενδύσεις σε ακίνητα, με αποτέλεσμα να έχουν πρόβλημα επιβιώσης. Αποτέλεσμα της μίας ή/ και της άλλης κατάστασης είναι η παταγώδης αποτυχία.

Τρίτος λόγος είναι οι κακές επενδυτικές επιλογές. Είναι πολύ πιο δύσκολο να πεις «όχι» σε μια επενδυτική πράξη παρά να πεις «ναι». Ειδικά αν είσαι από αυτούς που

νιώθεις ότι για τον όλη ή βίτη λόγο πέρασε να κάνεις μια πράξη. Υπάρχουν μύρια τέτοιων παραδείγματων: είτε επειδή νιώθεις πως πρέπει να κάνεις μια πράξη η οποία έστω οριακά πρέπει να δουλέψει επειδή έχεις υπαλλήλους που πρέπει να πληρώσεις, ή επειδή η/ο σύντροφός σου ή οι φίλοι σου σε παλίζουν πως λες πως ασχολείσαι με τον τομέα αλλά δεν έκανες τίποτα... Μια βεβαιωμένη, υπό πείση, για το θεαθάναι, οριακή, αμελέτητη, η υψηλού ρίσκου επιλογή μπορεί να σε οδηγήσει εκτός σκακιέρας.

Τέταρτος λόγος είναι οι κακοί συνεταιρισμοί. Κάνετε συνεταιρισμούς για επενδύσεις σε ακίνητα μόνο αν οι συνεταιίριοι προσθέτουν πραγματική αξία στη συναλλαγή – είτε με γνώσεις ή/ και με χρήμα. Αν δεν υπάρχουν αυτά τα συστατικά και απλά έστω δυο κολλητοί από γέννας, κατά τ' άλλα άσχετοι με το αντικείμενο αποφασίζουν να κάνουν μια επένδυση μαζί, είναι δεδομένο πως με την εξίσου εγγυημένη αποτυχία, δεν θα ξαναμιλήσουν μεταξύ τους. Άρα το «τυφλός, τυφλόν οδηγεί», δεν πρέπει να είναι επιλογή.

Πέμπτος λόγος είναι το «άπωγμα». Αν για παράδειγμα είστε ο απόλυτος άρχοντας ή «Ο» γκουρού στις επενδύσεις οικιστικών διαμερισμάτων, όπου ξέρετε πότε και πού να αγοράσετε, σε ποια τιμή να αγοράστείτε, πώς και τι να ανακαινίσετε, πότε και πόσα να πουλήσετε, με αποτέλεσμα να κερδίζετε πολλά χρήματα, και ξαφνικά αποφασίζετε πως μπορείτε να κάνετε το ίδιο και σε μεγαλύτερη κλίμακα σε μια άλλη περιοχή που δεν κατέχετε ή ακόμα και σε ένα άλλο τομέα της αγοράς, όπως τον εμπορικό, τον βιομηχανικό ή τον τουριστικό που δεν ασχοληθήκατε ξανά. Αυτό είναι συνταγή για αποτυχία.

Έκτος λόγος είναι το ... φάρδος της τύχης σας. Κάνετε την πρώτη σας συναλλαγή, σας κάθεται η μπίλια και κερδίζετε πολλά χρήματα. Εσείς (λανθασμένα) το εκλαμβάνετε πως κερδίσατε επειδή είστε μια ιδιοφυΐα των επενδύσεων σε

ακίνητα, ενώ στην πραγματικότητα κερδίσατε είτε από καθαρή τύχη ή επειδή φύσηξε ούριος άνεμος στην αγορά. Αν δεν είστε σε θέση να βάλετε το δακτυλάκι σας ακριβώς πάνω στο λόγο που κερδίσατε αξιολογώντας σωστά τα δεδομένα, τότε η επόμενη σας επένδυση θα... τραυματίσει σοβαρά τον εγωισμό και την τσέπη σας, κάνοντας σας να καταπιείτε την έπαρσή σας μονορούφι.

Ο έβδομος λόγος είναι να μην ξέρετε τι πραγματικά κάνετε. Ξεκινώντας πιο πάνω υπέδειξα πως ο τομέας των ακινήτων είναι ένας πολύ δύσκολος τομέας. Ο όγκος πληροφορόρησης και δεδομένων είναι τεράστιος και εσείς καλείστε να μπορείτε να τον θυμάστε, να τον ταξινομείτε, να ξέρετε πού να ανατρέξετε, να αναλύετε και να αξιολογήτε. Λάβετε υπόψη ότι όσο μεγαλώνουμε σε ηλικία, τόσο δυσκολευόμαστε να απορροφούμε, να εμπεδώνουμε και να αφομοιώνουμε τέτοιους όγκους πληροφορόρησης. Το άλλο δεδομένο, είναι πως γύρω μας υπάρχει πραγματική πληροφόρηση αλλά και πολύ θόρυβος. Πρέπει να είμαστε σε θέση να ξεχωρίσουμε ποιο είναι από τα δύο και να παίρνουμε τις σωστές αποφάσεις βασιζόμενοι σε σωστή πληροφόρηση, αγνοώντας τον θόρυβο.

Καλές επενδύσεις!

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andrew Property Strategy - Chartered Surveyors.

«Είναι τιμή που επιστρέφει ο συγχωριανός μας»

Η ταφή του Μίκη Θεοδωράκη στον Γαλατά γεμίζει με περηφάνια τους κατοίκους, που διηγούνται στην «Κ» ιστορίες του παρελθόντος

Της απεσταλμένης μας στην Κρήτη
ΗΛΙΑΝΑΣ ΜΑΓΡΑ

Ο ορίζοντας είναι ανοικτός – εκτάσεις πράσινου και γαλάζιου ουρανόσ γεμίζουν τα μάτια, κρητικά βουνά ξεχωρίζουν στο βάθος, κάτω από το μπαλκόνι του σπιτιού θροίζουν με τον αέρα χακί και ασπμμένα φύλλα ελιάς. Εκεί σε έχουν οδηγήσει δύο ταμπέλες, ή μάλλον μία ταμπέλα σε σχήμα βέλους, και ένα χαρτί κολλημένο με σκληρή, καφέ ταινία σε ένα λευκό τοίχο – πάνω είναι ζωγραφισμένο ένα βελάκι που θυμίζει πυροτέκνημα, ενώ με κεφαλαία γράμματα που θα μπορούσαν να είναι παιδικά, γράφει: MIKIS HOUSE. Στην εξωτερική πλευρά του αuleίου χώρου κυματίζει η ελληνική σημαία, ενώ δίπλα σε μια ροδιά ξεπροβάλλει μια ταμπέλα – «Έργο: Ανάπλαση - Αποκατάσταση - Επισκευή Κατοικίας Οικογένειας Μ. Θεοδωράκη». Οι κάτοικοι του Γαλατά, του κρητικού χωριού κοντά στα Χανιά από το οποίο ήταν ο πατέρας του Μίκη Θεοδωράκη, εκεί όπου είναι θαμμένοι ο πατέρας, η μητέρα και ο αδελφός του και όπου ήταν ρητή του επιθυμία να ταφεί και ο ίδιος, λένε πως μέχρι τον θάνατό του, ο αδελφός του Μίκη παραθέριζε συνέχεια σε αυτό το σπίτι. Και τον ίδιο όμως τον είχαν δει αρκετές φορές στο χωριό. Οι περισσότεροι κάτοικοι θυμούνται να

«Πολλά βράδια καθόμασταν και μιλάγαμε, πίναμε τσικουδιές, αγαπούσε εμάς τα παιδιά», δηλώνει ο 77χρονος Μανώλης Γιάγκος.

τον βλέπουν ίσως πρώτη φορά στη συναυλία που έδωσε στον Γαλατά όταν πέθανε ο πατέρας του, και μετά στα 80στά του γενέθλια, όταν ο δήμος οργάνωσε γιορτή στο χωριό. Θυμούνται να τον ακούν κρυφά και περήφανα επί χούφτας, μετά να τον ψηφίζουν βουλευτή. Τώρα, όλοι τους νιώθουν περήφανοι που ο Μίκης Θεοδωράκης επέλεξε να ταφεί στον Γαλατά, αποδεικνύοντας περήφανα τον ρόλο που εκείνοι εδώ και δεκαετίες του έχουν αναθέσει: χωριανός.

«Είμαστε περήφανοι»

«Χωριανός μας ήταν, είναι τιμή για το χωριό, ήταν ένας άνθρωπος παγκόσμιος εμβέλειας, ασχέτως της κομματικής ταυτότητας», λέει στην «Κ» ο Μανώλης Καλαϊτάκης. «Δεν είναι μικρό πράγμα, πάντα τον Μίκη τον θεωρούσαμε χωριανό», αναφέρει ο 66χρονος Παναγιώτης Αρώνης. «Είναι καλό να μην ξεχνάμε τις ρίζες μας», δηλώνει ο 44χρονος Στέφανος, τονίζοντας πως ολόκληρο το χωριό αντιλαμβάνεται τη σημασία του να γίνει η

Η εξωτερική πόρτα του κήπου στο σπίτι του Μίκη Θεοδωράκη στον Γαλατά είναι γεμάτη λουλούδια –κόκκινα τριαντάφυλλα, λευκά γαρίφαλα, πορτοκαλιές καλέντουλες– και σημειώματα. Κάποια είναι γραμμένα στα αγγλικά και οι συγγραφείς υπογράφουν από χώρες όπως η Νορβηγία ή το Βέλγιο.

κηδεία του Μίκη Θεοδωράκη στον Γαλατά, ένα χωριό αρκετά άγνωστο εκτός Κρήτης που θα γίνει διεθνώς γνωστό έστω και για λίγο, έστω και για την Πέμπτη, την ημέρα της ταφής, και θα μείνει για πάντα στην ιστορία ως το μέρος της τελευταίας και αιώνιας κατοικίας ενός αιώνιου ανθρώπου. «Αναγνωρίζεται το χωριό μας»,

συμπληρώνει ο Στέφανος, «είμαστε περήφανοι που ήταν από εδώ», λέει η 68χρονη Στέλλα. Ο ίδιος στιγμάτισε όχι μόνο το χωριό της, αλλά και τα παιδικά της χρόνια, όταν απαγορευόταν να παίζουν τα τραγούδια του, αλλά επειδή αντιστεκόταν εκείνος, ο σπουδαίος συγχωριανός τους, αντιστεκόταν και αυτοί. «Σε έκανε

να τον αγαπάς ακόμα περισσότερο», σημειώνει, «επειδή αντιστεκόταν». Άλλοι πάλι, δεν άκουγαν μόνο τα τραγούδια του. «Στη δεκαετία του '60 ήμουν κι εγώ ένας "Λαμπράκης"», δηλώνει στην «Κ» ο 77χρονος Μανώλης Γιάγκος, αναφερόμενος στη «Δημοκρατική Νεολαία Λαμπράκη», η οποία δημιουργήθηκε μετά

τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη το 1963. Πρόεδρος της ήταν ο Μίκης. Πέραν του ότι ήταν γείτονες, ο κ. Γιάγκος γνώρισε τον Μίκη προσωπικά καθώς ο θείος του ήταν συναγωνιστής του στη Μακρόνησο. «Μετά από το '49 που ήρθε από τη Μακρόνησο, έγινε πανηγύρι στο σπίτι του», λέει, ενώ αργότερα τον έζησε

περισσότερο. «Πολλά βράδια καθόμασταν και μιλάγαμε, πίναμε τσικουδιές, αγαπούσε εμάς τα παιδιά», δηλώνει. Θυμάται μια φορά να είναι στο σπίτι του και να θαυμάζει το χρυσό Ζ που φορούσε στο πέτο του. «Το έβγαλε έτσι και μου το έδωσε», αναφέρει ο κ. Γιάγκος. «Εγώ δεν πιστεύω πως έχει πεθάνει, στη μνήμη μου είναι συνέχεια, και θα είναι», τονίζει, «για αυτό υπάρχει η λέξη αθάνατος».

Αν κανείς δεν γνωρίζει πως η καταγωγή του Μίκη Θεοδωράκη είναι από τον Γαλατά Χανίων, σε απόσταση 6 χιλιομέτρων από τα Χανιά, δεν θα το καταλάβαινε με μια επίσκεψη, τουλάχιστον όχι στην πλατεία. Δεν υπάρχουν προτομές ή αγάλματα, μεγάλες πινακίδες προς το σπίτι του, από τα παράθυρα και τα ραδιόφωνα δεν ακούγεται «Το περιγιάλι το κρυφό» ή το «Στρώσε το στρώμα σου για δυο» ή «Της δικαιοσύνης ήλιε νοπτέ» – στο μικρό σούπερ μάρκετ/καφέ στην κεντρική πλατεία, το ραδιόφωνο παίζει Βέρτη και Ρέμο. Ο κ. Γιάγκος λέει πως θα βάλουν πινακίδες, όχι αυτοσχέδιες, για το σπίτι του και θα ονομάσουν τον δρόμο που οδηγεί εκεί «Μίκη Θεοδωράκη», προς τιμήν του. Μόλις όμως ακολουθήσει κανείς τις υπάρχουσες πινακίδες και φτάσει στο σπίτι με την ελληνική σημαία που αγνα-

«Λυπούμαστε πολύ», για τον θάνατό του, λέει η Αγωνία Παγώνη στο καφενείο, «αλλά χαίρομαι που θα ταφεί εδώ, γιατί θα τον δω για τελευταία φορά».

ντεύει το κρητικό πράσινο, βλέπει πως εκεί έχουν ήδη βρεθεί και άλλοι. Η εξωτερική πόρτα του κήπου είναι γεμάτη λουλούδια –κόκκινα τριαντάφυλλα, λευκά γαρίφαλα, πορτοκαλιές καλέντουλες– και σημειώματα. Κάποια είναι γραμμένα στα αγγλικά και οι συγγραφείς υπογράφουν από χώρες όπως η Νορβηγία ή το Βέλγιο, κάνοντάς με να αναρωτιέμαι πώς βρέθηκαν εδώ, ενώ δεν έχουν περάσει ούτε πέντε μέρες από τον θάνατο του Μίκη, άφρισαν λουλούδια και μηνύματα. Στα περισσότερα ελληνικά σημειώματα, μια κοινή λέξη φγιουργάει: αθάνατος. Κάποια είναι υπογεγραμμένα από «τους αγαπημένους σου γείτονες», σε ένα άλλο γραμμένες είναι απλά δυο λέξεις «Σε ευχαριστώ». Δεν χρειάζονται προτομές, ούτε καν τραγούδια – είναι ξεκάθαρο. Ο Μίκης είναι ήδη εδώ, ζει μέσα από τους ανθρώπους. «Λυπούμαστε πολύ» για τον θάνατό του, λέει η Αγωνία Παγώνη στο καφενείο του Γαλατά, «αλλά χαίρομαι» που θα ταφεί εδώ. «Γιατί θα τον δω», τονίζει, «για τελευταία φορά».

Σιγοτραγουδώντας στον Μίκη

Με αμειωτο ρυθμό συνεχίστηκε και χθες η προσέλευση απλών πολιτών στο παρεκκλήσι του Αγίου Ελευθερίου της Μητρόπολης Αθηνών, προκειμένου να αποτίσουν φόρο τιμής στον Μίκη Θεοδωράκη. Άνδρες και γυναίκες όλων των ηλικιών, πολλοί απ' αυτούς κρατώντας λίγα λουλούδια ή σιγοτραγουδώντας ένα του τραγούδι, έσπευσαν να τον αποχαιρετήσουν, αναγνωρίζοντας στο πρόσωπό του έναν σπουδαίο μουσικοσυνθέτη, αλλά και μια από τις πιο emblematic μορφές της σύγχρονης Ελλάδας.

Το τελευταίο αντίο στον Μίκη Θεοδωράκη είπαν χθες και οι Κώστας Γαβράς και Βασίλης Βασιλικός, που έφτασαν μαζί στο παρεκκλήσι της Μητρόπολης. Η εμβληματική ταινία «Ζ» του Κώστα

Γαβρά το 1969, που σημείωσε πολύ μεγάλη επιτυχία, βασισμένη στο βιβλίο του Βασίλη Βασιλικού για τη δολοφονία Λαμπράκη, έχει τη μουσική υπογραφή του Θεοδωράκη, ο οποίος αν και εξοριστος τότε στη Ζάτουνα Αρκαδίας είχε στείλει μήνυμα στον Γαβρά να χρησιμοποιήσει όποια σύνθεσή του επιθυμούσε. Η σορός του Μίκη Θεοδωράκη θα εκτίθεται σε λαϊκό προσκύνημα στο παρεκκλήσι της Μητρόπολης μέχρι σήμερα το μεσημέρι. Στις 3 μ.μ. θα πραγματοποιηθεί στη Μητρόπολη Αθηνών «τελετή αποχαιρετισμού» και για τον εκλιπόντα θα μιλήσουν η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου και ο γ.γ. της Κ.Ε. του ΚΚΕ Δημήτρης Κουτσούμπας.

Στα Χανιά οι προετοιμασίες βρίσκο-

νται σε εξέλιξη. Η σορός του Μίκη Θεοδωράκη θα φθάσει στις 7.30 το πρωί της Πέμπτης με το πλοίο της γραμμής στο λιμάνι της Σούδας, και με μια ενδιάμεση στάση στην πλατεία της δημοτικής αγοράς της πόλης θα μεταφερθεί στον Μητροπολιτικό Ναό των Εισοδίων της Θεοτόκου όπου θα τεθεί σε λαϊκό προσκύνημα. Η μεταφορά της σορού από την πλατεία της αγοράς στη Μητρόπολη Χανίων θα γίνει με τα πόδια. Στις 13.00 θα μεταφερθεί στο χωριό του, τον Γαλατά, στον ναό του Αγίου Νικολάου, όπου και θα τελεστεί η εξόδιος ακολουθία σε στενό κύκλο και με αυστηρή τήρηση του πρωτοκόλλου για τη δημόσια υγεία. Η ταφή του θα γίνει στο κοιμητήριο του χωριού, όπως ακριβώς το επιθυμούσε.

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ**

Με τον επίλογο μιας συναρπαστικής και γεμάτης ζωής να γράφεται για τον Μίκη Θεοδωράκη, η σορός του οποίου βρίσκεται σε λαϊκό προσκύνημα, δικαστικά λυήθηκαν και οι τελευταίες διαφωνίες που είχαν προκληθεί για το πού και ποιοι θα είχαν το δικαίωμα να αποφασίσουν για την ταφή του.

Το Μονομελές Πρωτοδικείο της Αθήνας, που ανέλαβε να επιλύσει τις διαφορετικές προσεγγίσεις ανάμεσα σε μέλη της οικογένειας του πανέλληνα και εκτελεστούν της τελευταίας του βούλησης, αποφάσισε χθες οριστικά. Εκρίνε ότι εκείνοι οι οποίοι ορίστηκαν από τον ίδιο τον Μίκη ως εκτελεστές της τελευταίας του επιθυμίας, είναι και οι μόνοι αρμόδιοι να καθορίσουν τις λεπτομέρειες για το μεγάλο ταξίδι της ζωής του. Να αποφασίσουν δηλαδή τα της ταφής του, το γραφείο κηδείων που θα αναλάβει τα διαδικαστικά και όλα, όπως ο ίδιος τα είχε προσδιορίσει με συμβολαιογραφική πράξη, που προσκομίστηκε και στο δικαστήριο. Από το περιεχόμενο της προέκυψε με σαφήνεια πως ο μεγάλος μουσικός και συνθέτης είχε εξουσιοδοτήσει για λογαριασμό του τον Γιώργη Αγοραστάκη και τη γραμματέα του Ειρήνη Παρμενίδου να φροντίσουν τα της κηδείας του. Άλλωστε, ότι αυτοί θα ήταν εκείνοι που θα αναλάμβαναν τα διαδικαστικά φάνηκε και από την προσωρινή διαταγή που εκδόθηκε τη Δευτέρα από το δικαστήριο για να προχωρήσουν τα της ταφής του Μίκη και να μην παρεμποδιστεί εξαιτίας των διαφωνιών το λαϊκό προσκύνημα στη σορό του.

Λίγο νωρίτερα, το ίδιο δικαστήριο αποφάσισε και για το μείζον που αφορούσε το πού θα ήταν η τελευταία κατοικία του Μίκη Θεοδωράκη. Ο ίδιος με επιστολές, με συμβολαιογραφική πράξη και με προφορικές διηγήσεις, είχε δηλώσει απερίφραστα πως η βούλησή του ήταν να ταφεί στα Χανιά, τη γενέτειρά του πατέρα του και του ίδιου, εκεί όπου αναπαύονται οι γονείς του και ο αδελφός του Γιάννης.

Αντίθετα, η κόρη του Μαργαρίτα ήθελε

Αρμόδιοι για τις λεπτομέρειες της ταφής του είναι οι –εξουσιοδοτημένοι από τον συνθέτη- Γιώργης Αγοραστάκης και Ειρήνη Παρμενίδου.

τον πατέρα της να ταφεί στο Βραχάτι, όπου η ίδια διαμένει και όπου υπάρχει οικογενειακή κατοικία. Το αίτημά της που τέθηκε σε κρίση του δικαστηρίου δεν έγινε δεκτό. Υπερίσχυσε στη δικαστική κρίση η βούληση του ίδιου του Μίκη που θέλησε τα Χανιά να είναι ο τόπος που θα φιλοξενήσει τη σορό του. Η βούλησή του αυτή μάλιστα είχε καταγραφεί τόσο λεπτομερώς σε συμβολαιογραφική πράξη, μέχρι του σημείου να ορίζεται ότι η μεταφορά της σορού θα πρέπει να γίνει με καράβι και όχι με άλλο μέσο (αεροπορικός). Τα δύο πρόσωπα Γιώργης Αγοραστάκης και Ειρήνη Παρμενίδου είχαν ορίσει από

τον ίδιο εκτελεστές της βούλησής του για όλα τα μετά θάνατον αναγκάια. Και τον τόπο της ταφής και τα διαδικαστικά που προηγούνται.

Η δικαστική επίλυση των θεμάτων αυτών που προκλήθηκε την επομένη του θανάτου του Μίκη δημιούργησε, όπως ήταν φυσικό, αισθήματα θλίψης και απογοήτευσης σε χιλιάδες πολίτες που θρηνοούν την απώλειά του, απώλεια που έχει συγκλονίσει το πανελλήνιο και έχει προκαλέσει αίσθηση διεθνώς. As είναι όμως. Τα πράγματα ξεκαθάρισαν και η Κρήτη περιμένει τον Μίκη Θεοδωράκη στα χώματά της.

Το τελευταίο αντίο στον Μίκη Θεοδωράκη είπαν χθες οι Κώστας Γαβράς και Βασίλης Βασιλικός, που έφτασαν μαζί στο παρεκκλήσι της Μητρόπολης.

ΤΑ ΞΩΤΙΚΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

Κυριακή
12/09

Βάζουν φρένο στις ορδές των τουριστών

Μέτρα κατά του υπερτουρισμού, που προκαλεί μεγάλα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, λαμβάνουν ευρωπαϊκές πόλεις

Ο **τουρισμός** αποτέλεσε ευλογία για χώρες με μεγάλο ιστορικό, αρχαιολογικό και πολιτισμικό ενδιαφέρον, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, αλλά και για χώρες χαμηλού εισοδήματος. Χαρακτηρίστηκε «η μεγαλύτερη εθελοντική εισφορά των πλουσίων στους φτωχούς» καθώς προσέφερε άφθονο συνάλλαγμα στα ταμεία κυβερνήσεων και δημοτικών αρχών πολλών αναπτυσσόμενων χωρών. Τις τελευταίες δεκαετίες, όμως,

αυξήθηκε ραγδαία και μετατράπηκε σε μαστίγα για πολλές ευρωπαϊκές μητροπόλεις, που εξαιτίας της μαζικής εισβολής τουριστών έφτασαν να γίνουν αφιλόζενες για τους κατοίκους τους. Στην Πράγα, για παράδειγμα, ο τουρισμός σχεδόν διπλασιάστηκε στο διάστημα από το 2012 έως το 2019, ενώ στο Άμστερνταμ έφτασε το 2019 σχεδόν στα 9 εκατομμύρια, δηλαδή πάνω από 10 τουρίστες ανά κάτοικο. Συ-

νηγόρησαν σε αυτό και οι πλατφόρμες βραχυπρόθεσμης ενοικίασης ακινήτων τύπου Airbnb που μετέτρεψαν τις κατοικίες σε ξενοδοχεία και ανέβασαν σε δυσθεώρητα ύψη τα ενοίκια, καθιστώντας τα απρόσιτα για τους κατοίκους. Προκάλεσαν, έτσι, μαζικές αντιδράσεις σε Βερολίνο, Βενετία, Φλωρεντία και Βαρκελώνη.

Η πανδημία έφερε τη μεγάλη ανατροπή όταν τα lockdown κράτησαν τους επιδο-

ξους τουρίστες στα σπίτια τους και οι ευρωπαϊκές μητροπόλεις ανάσαναν κυριολεκτικά, με αποκορύφωμα τα νερά της Βενετίας που καθάρισαν. Οι δημοτικές αρχές πολλών από τις τουριστικές πόλεις της Ευρώπης άρχισαν έκτοτε να αναζητούν τρόπους για να μη διολισθήσουν εκ νέου στην ίδια κατάσταση την επόμενη μέρα της πανδημίας και να θέσουν υπό έλεγχο τους τουρίστες. Ορισμένες δοκιμάζουν τρόπους

για να τους διασπείρουν σε διάφορες περιοχές και να αποφύγουν τον υπερβολικό συνωστισμό σε ιστορικές πλατείες, αρχαιολογικούς χώρους και γενικότερα σε σημεία μεγάλου ιστορικού ενδιαφέροντος. Κάποιες άλλες προσπαθούν να αποθαρρύνουν τον μαζικό τουρισμό χαμηλού βαλάντιου ή να ενθαρρύνουν τον ποιοτικό τουρισμό που αφήνει περισσότερα χρήματα και προκαλεί λιγότερα προβλήματα. Στη

διάρκεια ενός εκ των lockdowns ήρθαν μάλιστα σε επαφή οι δημοτικές αρχές τουριστικών πόλεων της Ιταλίας με τις τοπικές αρχές της Βαρκελώνης και του Άμστερνταμ και αντάλλαξαν απόψεις για το πώς μπορούν να διαχειριστούν την κατάσταση στη μετά την πανδημία εποχή. Ηδη θέτουν σε εφαρμογή τα σχέδιά τους, αλλά η επίτευξη του στόχου τους ίσως αποδειχθεί πολύ πιο δύσκολη.

ΒΕΝΕΤΙΑ

Θα χρεώνει όσους δεν διανυκτερεύουν

Με **περίπου** 20 εκατομμύρια τουρίστες που την επισκέπτονταν κάθε χρόνο, η πόλη των 261.905 κατοίκων αντιμετώπιζε σοβαρότατο πρόβλημα. Τόσο ώστε παρήλθον να θέσει εαυτών στον κατάλογο της UNESCO με τις περιοχές παγκόσμιας κληρονομιάς που κινδυνεύουν. Οι Αρχές της πόλης κατέφυγαν σε έναν άλλο ελιγμό, όταν απαγόρευσαν στα κρουαζιερόπλοια να μπαίνουν μέσα στα νερά που φτάνουν έως το ιστορικό κέντρο της. Η απαγόρευση ήταν δικαιολογημένη δεδομένου ότι ορισμένα από αυτά τα κρουαζιερόπλοια ζυγίζουν έως και 81.000 τόνους και εγκυμονούσαν κινδύνους για την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης, ενώ επιβάρυναν το περιβάλλον της. Η απαγόρευση φαίνεται, όμως, πως παραβιάστηκε σύντομα. Έτσι οι Αρχές της Βενετίας, η οποία σημειωτέον φέτος συμπληρώνει 1.600 χρόνια ζωής, καταφεύγουν σε άλλα μέσα. Διαθέτουν πλήρες σύστημα επιτήρησης που συγκε-

ντρώνει στοιχεία από τις κινήσεις των κινήτων τηλεφώνων αλλά και από όσα καταγράφουν οι κάμερες στους δρόμους. Σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα στοιχεία μέσω ενός νέου «δωματίου ελέγχου», το οποίο έχει χρηματοδοτήσει μερικώς η Ε.Ε. Το σύστημα αυτό τους δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθούν και να καταγράφουν την ταχύτητα με την οποία μπαίνουν οι γόνδολες μέσα στα 150 παγκοσμίως διάσημα κανάλια της, να καταχωρίζουν τους τουρίστες σε κατηγορίες αναλόγως με τη χώρα ή και την περιοχή προέλευσής τους, και να παρακολουθούν ή ακόμη και να συντονίζουν τις κινήσεις τους από τη μια περιοχή τουριστικού ενδιαφέροντος στην άλλη. Σκοπεύουν, επίσης, να επιβάλουν ειδική χρέωση σε όσους τουρίστες έρχονται μόνο για λίγες ώρες χωρίς να διανυκτερεύουν, αφήνουν πολύ λίγα χρήματα και επιβαρύνουν το περιβάλλον.

Οι Αρχές της πόλης απαγόρευσαν στα κρουαζιερόπλοια να μπαίνουν μέσα στα νερά που φτάνουν έως το ιστορικό της κέντρο.

ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ

Επιδιώκει να τερματιστεί ο τουρισμός της κάνναβης

Ο **«τουρισμός»** της κάνναβης στο Άμστερνταμ μπορεί και να εκλείψει στη μετά την πανδημία εποχή καθώς η δήμαρχος της πόλης, Φέλικε Χαλσέμα, ασκεί πιέσεις για να απαγορευτούν οι πωλήσεις μαριχουάνας στους τουρίστες. Σε πρόσφατη επιστολή της προς το δημοτικό συμβούλιο, η κ. Χαλσέμα δήλωνε ότι ταυτίζεται με τη μεγάλη πλειονότητα των κατοίκων της πόλης που δυσανασχετούν πλέον επειδή «το τουριστικό θέλγητρο του Άμστερνταμ είναι πως προσφέρει καταφύγιο σε όσους τουρίστες κάνουν χρήση ελαφρών ναρκωτικών». Στην προεκλογική εκστρατεία της μάλιστα τόνισε επανειλημμένως πως το εμπόριο κάνναβης «έχει πάρει υπερβολικές διαστάσεις». Πριν από την πανδημία, τα

Σχεδόν 9 εκατομμύρια τουρίστες επισκέφθηκαν την πόλη το 2019.

γνωστά ως «καφενεία» της πόλης που εμπορεύονται και τα ελαφρά ναρκωτικά, όπως και η γειτονιά με τα «κόκκινα φανάρια» προσείλκυαν περισσότερους από ένα εκατομμύριο τουρίστες κάθε μήνα. Επιπλέον, οι φθηνές πτήσεις και οι φτηνές ενοικιάσεις κατέστρεψαν την εμβληματική πόλη της Ολλανδίας δημοφιλή προορισμό για εκδρομές Σαββατοκύριακου, αλλά ο μαζικός τουρισμός προκαλούσε προβλήματα στους κατοίκους. Και βέβαια συνέβη και στο Άμστερνταμ αυτό που έχει συμβεί και σε άλλες ευρωπαϊκές μητροπόλεις: οι κάτοικοι δεν μπορούσαν να βρουν προστά κατοικία είτε να νοικιάσουν είτε να αγοράσουν εξαιτίας των βραχυπρόθεσμων ενοικιάσεων διαμερισμάτων σε τουρίστες.

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Θέτει χρονικούς περιορισμούς στην Airbnb

Προ **πανδημίας** την επισκέπτονταν 30 εκατομμύρια τουρίστες κάθε χρόνο και η πόλη έχει βρεθεί στο επίκεντρο της διαμάχης για τον τουρισμό. Η εγγραφή μεγάλου μέρους κατοικιών στην πλατφόρμα Airbnb και η ενοικίασή τους σε τουρίστες είχε αποκλείσει τους κατοίκους της από την αγορά ή ακόμη και την ενοικίαση κατοικίας. Τον Αύγουστο του 2020 η πόλη επέβαλε προσωρινή απαγόρευση στην ενοικίαση κατοικίας για λιγότερο από 31 ημέρες, μέτρο που επέκτεινε μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου φέτος. Η κίνηση διευκολύνει τις δημοτικές αρχές να θέσουν σε εφαρμογή μόνιμο σχέδιο που θα προ-

σφέρει φιλοξενία στους επισκέπτες, χωρίς, όμως, να εκτοπίζει τους ντόπιους.

Στο μεταξύ, οι Αρχές της πόλης έχουν σχεδιάσει και δρομολογήσει διαφορετικές διαδρομές στα δρομολόγια των λεωφορείων, ώστε να ενθαρρύνουν τη διάχυση των επισκεπτών σε διάφορες περιοχές της πόλης. Ευελπιστούν, έτσι, πως θα αποτρέψουν την επανάληψη αυτού που συνέβαινε στο παρελθόν, δηλαδή τον συνωστισμό σε περιοχές ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος, όπως στην πλατεία όπου βρίσκεται η Βασιλική της Αγίας Οικογένειας (Basílica de la Sagrada Família).

Η επέλαση των βραχυχρόνιων μισθώσεων εκτίναξε τα ενοίκια.

ΧΑΒΑΗ

Ζήτησε από τις αεροπορικές εταιρείες να μειώσουν τις πτήσεις τους

Οι **κάτοικοι** της κυριολεκτικά εκλιπαρούσαν τους τουρίστες να μην επισκέπτονται πια το αρχιπέλαγος με τα εξωτικά νησάκια. Αρχικώς οι Αρχές προσκάλεσαν όσους Αμερικανούς είχαν εμβολιαστεί και τους απαλλάξαν τόσο από την υποχρέωση της καραντίνας όσο και από τα τεστ πριν από την πτήση. Το αποτέλεσμα ήταν να κατακλυσθούν τα νησάκια της Χαβάης από εμβολιασμένους τον Ιούλιο.

Μέσα στις τρεις πρώτες ημέρες μετά την άρση των περιορισμών, η αμερικανική αυτή πολιτεία κατακλύσθηκε από τουλάχιστον 100.000 τουρίστες. Παρουσιάστηκαν αμέσως ελλείψεις σε προσωπικό των ξενοδοχείων, έντονη κυκλοφοριακή συμφόρηση σε οδικές αρτηρίες, αλλά ακόμη και συνωστισμός στα εστιατόρια της Χαβάης, όπου οι πελάτες αναγκάζονταν να περιμένουν επί τουλά-

Η «απόβαση» των τουριστών φέτος οδήγησε σε ελλείψεις νερού στο Μάουι.

χιστον 90 λεπτά. Το χειρότερο πλήγμα, όμως, ήταν όταν η «απόβαση» των τουριστών οδήγησε σε ελλείψεις νερού στο Μάουι και οι κάτοικοι της περιοχής αντιμετώπισαν πρόβλημα έως και 426 ευρώ για κάθε δραστηριότητα που μπορούσε να θεωρηθεί σπατάλη νερού, όπως όταν έπλεναν τα αυτοκίνητά τους, πότιζαν το γρασίδι στον κήπο τους ή οτιδήποτε άλλο που δεν θεωρείτο «ου-

σιαστική και αναγκαία χρήση νερού». Οι κάτοικοι κατέφυγαν έτσι στη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, μέσω των οποίων εξέφρασαν την οργή τους και διαμαρτύρονταν ότι είχαν υποβιβαστεί σε «πολίτες δεύτερης κατηγορίας». Έτσι, ο δήμαρχος της πόλης, Μάικ Βικτορίνο, έφτασε στο σημείο να ζητήσει από τις αεροπορικές εταιρείες μείωση των πτήσεων τους προς τη Χαβάη.

Μετά τα φεστιβάλ, τα κρούσματα κορωνοϊού εκτινάχθηκαν στις 5.000.

Presents

The 9th Invest Cyprus

International Investment Awards

September 2021 - Presidential Palace

ΑΝΑΛΥΣΗ

Tnç **TINA BELLON / REUTERS**

Ελλειψη σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών Ι.Χ. στις ΗΠΑ

Ηυαέρθρνηση του Αμερικανικού προέδρου Τζο Μπίιεννεν όέει άακάρτισε ένα μεγάλο οικονομικό σχέδιο ύψους 7,5 δισ. δολ. για να επεκτείνει τους σταθμούς φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων σε μη εξυπηρετούμενες περιοχές της χώρας. Για να το κάνει αυτό, θα πρέπει πρώτα να υπερβεί σειρά προβλημάτων, τα οποία λειτουργήσαν αποτρεπτικά στο να προχωρήσουν οι ιδιωτικές επενδύσεις και να δημιουργηθούν πο χωροταξικά ισότιμα δίκτυα φόρτισης. Η εμπειρία της Καλιφόρνιας, η οποία είναι η αμερικανική πολιτεία με τα περισσότερα ηλεκτροκίνητα και την πιο προηγμένη υποδομή σταθμών φόρτισης, δείχνει πόσο δύσκολο είναι να επηρεασθούν οι στόχοι στο συνολικό πρόγραμμα Μπίιεννεν ύψους 1 τρις. δολαρίων, το οποίο αναμένει την ψήφιση του από το Κογκρέσο. Αξίζει να σημειωθεί πως η Καλιφόρνια τα τελευταία χρόνια έχει διοικητούσει περισσότερα από 2 δισ. δολάρια σε μια ποικιλία κινήτρων για απόκτηση ηλεκτρικών αυτοκινήτων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και πολιτικές για την ισόρροπη κατανομή σημείων φόρτισης. Επιπλέον, η πολιτεία έχει αποκομίσει περισσότερα από 25 δισ. δολάρια τα τελευταία 9 χρόνια από το πρόγραμμα εμπορίας δικαιωμάτων ρύπων, εκ των οποίων ένα μερίδιο κατευθύνεται σε έργα ηλεκτροκίνησης και σταθμών φόρτισης.

Παρότι ταύτα, αυτή τη στιγμή η Καλιφόρνια διαθέτει λιγότερο από το 40% τις αναγκαίες υποδομές φόρτισης για να υποστηρίξει την αύξηση των ηλεκτροκίνητων οχημάτων έως το 2025, σύμφωνα με σχετική μελέτη από το Διεθνές συμβούλιο καθαρών μεταφορών. Η μελέτη ασχολήθηκε με το πόσα στα υποδομές φόρτισης σε όλες τις ΗΠΑ. Περιοχές με χαμηλά εισοδήματα, ειδικά στα γεωτόπους των καλιφορνέζικων πόλεων όπου διαμένουν Αφροαμερικανοί και Λατινοαμερικανοί, έχουν σημαντικά λιγότερες πιθανότητες για πρόσβαση σε δημόσιους σταθμούς φόρτισης, όπως φαίνεται στα συμπεράσματα μελέτης που έγινε τον Φεβρουάριο από ερευνητές

το πολιτειακού Πανεπιστημίου Χάμπολντ στην Καλιφόρνια. «Η οικονομική πλειύς των εγκατάστασις σταθμών φόρτισης είναι ιδιαίτερα προβληματική σήμερον λόγω του ότι άκμας ο αριθμός των ηλεκτρικών αυτοκινήτων είναι συγγρηκτικά πολύ μικρός», επισημάνει ο Τζον Γκάρνερ, πρώτος τη τάξει διευθυντής του Κέντρου Βιώσιμης Ενέργειας, το οποίο διεκπεραιώνει για λογαριασμό έξι πολιτειών των ΗΠΑ – της Καλιφόρνιας συμπεριλαμβανομένης – τα προγράμματα παροχής κινήτρων για αγορά ηλεκτρικών οχημάτων και κατασκευής σταθμών φόρτισης.

Από την πλευρά του ο Γκουστάβο Οτσιούζ, διευθυντής συμβόλων της εταιρείας EVCS, δηλώνει ότι το επίθετο στηρίχθηκε από τις Αρχές για την αντιμετώπιση των λειτουργικών δαπανών οι οποίες «κλείει» για να ληφθούν οι φάσεις σχετικά για την κατασκευή δικτύου σε περιθωριοποιημένες και υποβαθμισμένες ή αγροτικές κοινότητες. «Χρειάζομαστε να κινούμαστε στρατηγικά θα πρέπει να αποφασίσουμε πού θα διαθέσουμε χρήμα και χρόνο. Και προς το παρόν η Καλιφόρνια είναι ο μοναδικός τόπος ο οποίος προσφέρει τις καλύτερες αποδόσεις για μας», επισήμανε. Η εταιρεία του Γκουστάβο Οτσιούζ διατηρεί 1.500 σημεία φόρτισης σε κυρίως υποβαθμισμένες κοινότητες στον Κα-

λειτουργία και έχει κέρδη. Εντούτοις, οι περισσότερες από τις ιδιωτικές εταιρείες φόρτωσης οχημάτων, όπως οι ChargePoint και οι Blink Charging, ακόμα δεν έχουν κερδοφόρα να εμφανίσουν. Τα διοικητικά στελέχη στις Envo και ChargePoint ανέφεραν πόσο σημαντικά είναι γι' αυτούς η κυβερνητική αρωγή, ώστε να είναι σε θέση να επεκταθούν τα δίκτυα σε παραμελημένες κοινότητες και να δημιουργήσουν κινητήρα για ιδιοκτήτες επιχειρήσεων ή ιδιοκτήτες γης να εξετάσουν το ενδεχόμενο να χρηματοδοτήσουν προγράμματα σταθμών φόρτωσης. Τέλος, στην Καλιφόρνια τα κίνητρα για υποθαλάσσιες κοινότητες σταδιακά ενισχύονται.

Εκτινάχθηκαν οι τιμές ακινήτων παγκοσμίως το τελευταίο 12μηνο

Καμπανάκι για «φρούσκα» στην αγορά – Στην Ασία η μεγαλύτερη άνοδος

Φόσκα έχουν δημιουργήσει στην παγκόσμια αγορά ακήνυτη τα τρισεκατομύρια δολάρια που έχουν διοχετευτεί στις αγορές ανά τον κόσμο κεντρικές τράπεζες και κυβερνήσεις. Τέτοιο σε ένα περιβάλλον αρνητικών επιτοκίων, οι διεθνείς θεσμικοί οργανισμοί αναζητούν προσοδοφόρες επενδύσεις και στρέφονται στα ακίνητα για εκμετάλλευση. Την ίδια στιγμή, ποιότες σε Ευρώπη, Ασία και ΗΠΑ έχουν αυξήσει τις αποταμιεύσεις τους στ διάρκεια των lockdowns και αναζητούν άνετα ακίνητα για να συνδυάσουν οικογενειακή και επαγγελματική ζωή, καθώς προβλέπουν και επιδιώκουν πολλές φορές – ότι θα συνεχίσουν την υπεργαμία για μεγάλο χρονικό διάστημα. Το αποτέλεσμα είναι η συνεχής άνοδος στις τιμές των κατοικιών, που στον διάρκεια δώδεκα μηνών μείνουν τον Ιούλιο έχουν κυριολεκτικά εκτοξεύσει

Την πλέον θεαματική άνοδο σημειώνουν οι τιμές των κατωικιών στις μητροπόλεις της Ασίας, καθώς σε ορισμένες από τις ακριβότερες περιοχές της οι τιμές έχουν εκτοξευθεί έως και 37% σε διάστημα δύο δεκαμηνών. Σύμφωνα με σχετική έρευνα του αμερικανικού δικτύου CNBC, στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα ακίνητα στα προάστια του Σίδνεϊ στην Αυστραλία.

Στις ακριβές συνοικίες
του κέντρου της Σιγκαπούρης
τα διαμερίσματα με
μία ή δύο κρεβατοκάμαρες
πωλούνται γύρω στο
1,03 εκατ. δολ.

όπου μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2021 οι τιμές σημείωσαν άνοδο από 15% έως 27% για διαμερίσματα με δύο κρεβατοκάμαρες, ενώ για τα μεγαλύτερα διαμερίσματα η αύξηση έφτασε στο 37%.

Παράλληλα, η έρευνα του CNBC αναφέρει ότι περίπου στο ίδιο χρονικό διά-

Στη Σεούλ οι τιμές των μεγάλων κατοικιών έχουν σημειώσει άνοδο 31%. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρμότητας Zillow, ένα διαμέρισμα έως 99 τ.μ. με μία ή δύο κρεβατοκάμαρες στις ακριβές συνοικίες του κέντρου της πρωτεύουσας κοστίζει 855.000 δολάρια. Όταν πρόκειται για κατοικία με τρεις ή τέσσερις κρεβατοκάμαρες και μέχρι 165 τ.μ., οι τιμές εκτοξεύονται στο 1,8 εκατ. δολάρια..

σημα, από τον Ιούλιο του περασμένου έτους μέχρι τον Ιούλιο του τρέχοντος έτους, οι τιμές των κατοικιών στις ΗΠΑ σημείωσαν κατά μέσον όρο αύξηση 10,3%. Στην Ευρώπη, στοιχεία της ΕΚΤ φέρουν τις τιμές των ακινήτων στην Ευρωζώνη να έχουν αυξηθεί από το τέλος του περα-

σμένου έτους κατά 5,8% μέσα σε δώδεκα μήνες. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη άνοδο που έχει καταγραφεί από το 2007.

Πιο ακραία είναι η περίπτωση της Ολλανδίας, όπου οι τιμές των κατοικιών ήταν στην αρχή του καλοκαιριού αυξημένες κατά 12,9% σε σύγκριση με την αντίστοιχη

περίοδο του περασμένου έτους. Οικονομολόγοι της Oxford Economics επισημαίνουν μάλιστα πως στις ανεπτυγμένες οικονομίες τα ακίνητα είναι υπερτιμημένα κατά περίπου 10% σε σχέση με τη μακροπρόθεσμη αξία τους.

Σε ό, τι αφορά τις ακριβείς μητροπόλεις της Ασίας, η έρευνα του CNBC διαπιστώνει μάλιστα πως οι υψηλότερες τιμές καταγράφονται στη Σιγκαπούρη, την ασιατική μητρόπολη που φημίζεται για τους ουρανοξύστες της και το υψηλό κόστος ζωής. Στις ακριβές συνοικίες του κέντρου της πόλης τους τελευταίους δώδεκα μήνες οι τιμές σημείωσαν αύξηση 5%, ενώ στοιχεία της ιστοσελίδας μεσιτικών PropertyGuru φέρουν τα διαμερίσματα με μία ή δύο κρεβατοκάμαρες να πωλούνται γύρω στο 1,03 εκατ. δολάρια το πρώτο εξάμηνο του 2021.

Τη Σιγκαπούρη ακολουθεί κατά πόδας η Σεούλ, όπου οι τιμές των των μεγάλων κατωικών έχουν σημειώσει άνοδο 31% μέσα σε δώδεκα μήνες, μέχρι τον Ιούλιο. Στοιχεία της εμπορικής Zigbang, που δίνει πληροφορίες για την αγορά ακινήτων στη Νότια Κορέα, φέρουν τις τιμές ενός διαμερίσματος έως 99 τ.μ. με την ή δύο κρεβατοκάμαρες στις ακριβές συνονικίες του κέντρου των πρωτεύουσας να φτάνουν σε 855.000 δολάρια τον Ιούλιο. Όταν πρόκειται για κατοικία με τρεις ή τέσσερις κρεβατοκάμαρες και μέχρι 165 τ.μ., οι τιμές εκτοξεύονται στο 1,8 εκατ. δολάρια.

Ακόμη και τα μικρά διαμερίσματα, όμως, τα λεγόμενα «στούντιν», που αγοράζουν οι εγγενήδες, έχουν ακριβήσει κατά 8%. Τα στοιχεία αυτά συνάδουν με εκείνα πρόσφατων έρευνas του ΟΟΣΑ που φέρουν τις τιμές των ακινήτων στις 40 χώρες-μέλη του να έχουν υπομείνει κατά μέσον όρο αύξηση 9,4% μόνο μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2021. Σύμφωνα με τον διεθνή οργανισμό, πρόκειται για τη μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων 30 ετών και είναι θεαματική κυρίως σε ΗΠΑ, Νότια Κορέα, Νέα Ζηλανδία, Καναδά και Τουρκία.

WE BREED CHAMPIONS

MASTERS
tennis academy

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ 1 MASTERS TENNIS

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ ΑΝΔΡΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΕΓΑΛΕΜΟΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ BS14 ΚΑΙ BD16

ΘΕΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ GS14 ΚΑΙ GD14

ΝΙΚΟΛΑΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ BS12

ANNA BYCHENKO
GS12 ΚΑΙ GD12

ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ BD16

MARIA XARA KYPRIANOY
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ GD14

ΚΛΕΙΩ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ GD 12

(ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΣΤΟ MELKONIAN EDUCATIONAL INSTITUTE)

Για περισσότερες πληροφορίες:
E-mail: info@tennismasteracademy.com.cy
Τηλέφωνο: 22105929 / 99606625

#HellenicBankMASTERS

XOPHFOI:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

TENDER POLAR

PERIERRE

McDonald's

Tecnifibre

UNIVERSITY OF NICOSIA

ΣΤΑΡ FM

ΚΑΡΑΪΣΚΑΦΙ

Electroline

το καλύτερο μαζί!

POWERED BY

Exness awarded as Cyprus' Best Workplace 2021

On June 30th, Exness won the award for Best Workplace in Cyprus in the presence of the country's most senior political and business leaders. The awards, which are determined by national popular vote, are known as Cyprus' most prestigious business awards and always aim at seeking out excellence, recognizing leadership and celebrating exceptional achievement in private companies.

One of Exness' main principles has always been to foster an ethical work culture that places employees first, and winning such an award is proof that the company really does just that.

In these difficult pandemic times, public health, social, and economic crises have brought sweeping changes to how people live, work, and lead. These disruptions have also made having a strong, positive organizational culture more critical than ever.

Exness has spent the past year enabling its more than 800 employees to work from home, offering

food delivery, psychological aid, assistance for young families, fitness equipment, as well as finding work spaces for those who were not able to work from their homes.

When receiving the award, Exness Head of HR in Cyprus, Xenia Panteli, reminded everyone about how the company's employees are its greatest investment and future:

"We hope to pave the way for a new kind of company culture in the tech sector in Cyprus. A big thank you to our incredible leadership team, which drives and constitutes this company culture and ensures that employees, their wellbeing and that of their families are at the core of this business."

We understand that employee engagement is a force that drives real business outcomes. People want to work for companies who adapt to the times, whether that's working remotely during the pandemic or focusing on real change in diversity and inclusion.

They want to work for companies that live their values, with trans-

parent leaders that invest in the happiness and growth of their people and the communities around them. We will continue our work in being the kind of employer offering this environment, which places employees and their families first."

Being able to find and work for the right employer is one of the most important and essential goals one must aim for. The Best Workplace award is a great opportunity for Exness to highlight its people-centric culture and a chance to celebrate the good — and that's more important than ever.

The progressive vision and spirit that has taken Exness to places no other company in Cyprus has been, is something which is now recognised, respected and applauded on a national level.

Going forward, Exness' vision is to build upon the work culture created so far and to continue improving it, becoming a pioneer not only as a financial institution to the outside world, but as an employer to the people who make it all happen.

Η τέλεια καταιγίδα στην αγορά ενέργειας

Το διπλό ράλι τιμών φυσικού αερίου και ρύπων εκτινάσσει τα τιμολόγια ρεύματος σε όλη την Ευρώπη

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Με τέλεια καταιγίδα μοιάζει το τοπίο που διαμορφώνεται πανευρωπαϊκά στον κλάδο της ενέργειας, με τις υψηλές τιμές φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού να πιέζουν ασφυκτικά εταιρείες, νοικοκυριά και κυβερνήσεις που καλούνται να διαχειριστούν ένα γενικότερο κύμα ανατιμήσεων και πληθωριστικών πιέσεων που απειλεί την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας και την κοινωνική συνοχή σε όλες τις χώρες της Ευρώπης.

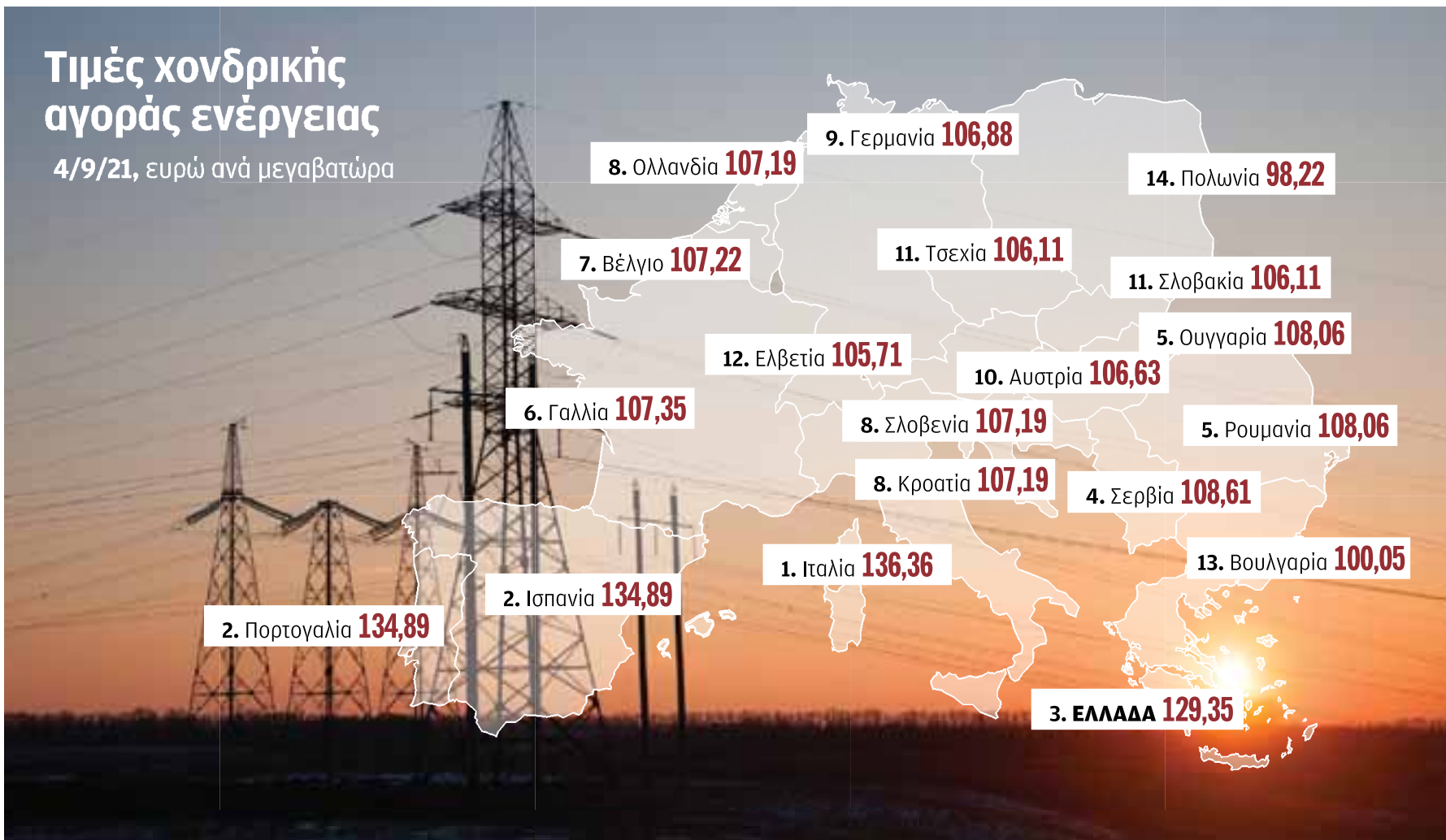
Σοκ σε νοικοκυριά

Το διπλό ράλι των τιμών φυσικού αερίου και ρύπων (CO2) που ξεκίνησε από τον Ιούνιο, και συνεχίζεται χωρίς σημεία αποκλιμάκωσης, έχει εξωθήσει τις χονδρεμπορικές τιμές ρεύματος σε υψηλά ιστορικά επίπεδα και η πίεση πλέον μεταφέρεται από τους ηλεκτροπαραγωγούς και τους προμηθευτές στην κατανάλωση προκαλώντας «σοκ» σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις που καλούνται να πληρώσουν επώδυνες αυξήσεις σε μια συγκυρία που προσπαθούν να ορθοποδήσουν από τις επιπτώσεις της πανδημίας.

Οι τιμές ρεύματος στο Χρηματιστήριο

Απειλεί την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας και την κοινωνική συνοχή σε όλες τις χώρες της Ευρώπης.

Ενέργειας της Γερμανίας διαπραγματεύονται στα 120 ευρώ η μεγαβατώρα και έχουν ωθήσει τον πληθωρισμό τον Αύγουστο κατά 3,4% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι και κατά 0,1% σε σύγκριση με τον Ιούλιο φέτος, το υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούλιο του 2008. Ανάλογη εικόνα παρατηρείται και στην Ισπανία, όπου ο πληθωρισμός σκαρφάλωσε σε νέα υψηλά των τελευταίων ετών, λόγω της αύξησης των τιμών του ηλεκτρικού ρεύματος. Η ισπανική κυβέρνηση προχώρησε ήδη σε προσωρινή μείωση του ΦΠΑ στην ενέργεια προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αυξήσεις για τους καταναλωτές, ενώ προώθησε και νομοθεσία για τα υπερκέρδη των παραγωγών. Μόλις πρόσφατα εξάλλου η αρμόδια υπουργός της Ισπανίας, Τερέζα Ριμπέρα, ζήτησε από την Ε.Ε. να εισηγηθεί μέτρα για τον περιορισμό των αυξήσεων στις τιμές ρεύματος

ΠΗΓΗ: ENERGY LIVE

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

αλλά και των τιμών ρύπων. Η Ελλάδα, λόγω και της υψηλής ζήτησης που προκάλεσε ο παρατεταμένος καύσωνας σε συνδυασμό και με τη χαμηλή παραγωγή ΑΠΕ λόγω άπνοιας, αναδείχθηκε «πρωταθλήτρια» Ευρώπης τον Αύγουστο, καταγράφοντας στη χονδρική αγορά την υψηλότερη μέση τιμή στα 121,72 ευρώ η μεγαβατώρα.

Η κρίσιμη απόφαση

Τα αίτια αυτής της οδυνηρής για την Ευρώπη εξέλιξης είναι αποτέλεσμα ενός συνδυασμού γεωπολιτικών παραγόντων. Η Ευρώπη πήρε την απόφαση για μηδενικούς ρύπους το 2050 και αυτό προκάλεσε το ράλι της τιμής των CO2, κάτι που ήταν αναμενόμενο. Συνέπεσε όμως με την έξοδο από την πανδημία και την αύξηση της ζήτησης σε LNG από τις αγορές της Ασίας και της Κίνας που φεύγουν από το κάρβουνο,

και επίσης την γεωπολιτικής μορφής κρίση του φυσικού αερίου, με τη Ρωσία να μην παραδίδει στην Ευρώπη τις ποσότητες αερίου που έχει ανάγκη η αγορά πιέζοντας για τον αγώγι Nord Stream 2. Οι παράγοντες αυτοί οδήγησαν τις τιμές των CO2 από τα χαμηλά των 25 ευρώ ο τόνος το 2019 και τα πολύ χαμηλά των 15 ευρώ, λόγω COVID, το 2020, σε πάνω από 61 ευρώ ο τόνος μέσα στην εβδομάδα που πέρασε, με τις προβλέψεις για τους επόμενες μήνες να τις τοποθετούν στα 65 ευρώ η μεγαβατώρα. Κάθε ένα ευρώ αύξησης στον τόνο CO2 επιβαρύνει την τιμή της παραγόμενης μεγαβατώρας από φυσικό αέριο κατά 0,37 ευρώ και του άνθρακα πάνω από ένα ευρώ. Η αγορά είχε προεξοφλήσει μια αύξηση του κόστους των CO2 λόγω των πολιτικών της Ε.Ε. για την κλιματική αλλαγή, όχι όμως αυτές της κλίμακας, και κυρίως δεν είχε προβλέψει το

παράλληλο ράλι της τιμής του φυσικού αερίου, η οποία εκτινάχθηκε τις τελευταίες ημέρες στα 48 ευρώ η μεγαβατώρα από 25 ευρώ τον Μάιο. Για «πρωτοφανή κατάσταση στην παγκόσμια αγορά ενέργειας» κάνουν λόγο στην «Κ» παράγοντες της αγοράς. Το συνολικό κόστος παραγωγής μιας μονάδα φυσικού αερίου από 50 ευρώ η μεγαβατώρα, σε κανονικές περιόδους, όπως εξηγούν, έφτασε τα 130 ευρώ. «Δεν υπάρχει καμία εταιρεία παραγωγής που δεν θα φροντίσει να εισπράξει τουλάχιστον το κόστος του φυσικού αερίου και του CO2 από τη χονδρική και προφανώς κανένας προμηθευτής που να πουλήσει χαμηλότερα από την τιμή που αγοράσε. Δυστυχώς δεν υπάρχει άλλη επιλογή από το να μεταφερθούν τα αυξημένα κόστη, κάποια στιγμή, στον τελικό καταναλωτή, με ό,τι δυσάρεστες συνέπειες έχει αυτό, για όλους μας», τονίζουν χαρακτηρι-

στικά, σχολιάζοντας την εξέλιξη των τιμών στην εγχώρια λιανική αγορά. Οι καταναλωτές έχουν ήδη αρχίσει να βλέπουν αυξήσεις της τάξης του 30% έως και 50% στο ανταγωνιστικό σκέλος του λογαριασμού και 15%-20% στο σύνολο, καθώς οι υψηλές τιμές τις χονδρικής, που κινούνται σταθερά πλέον πάνω από 100 ευρώ η μεγαβατώρα, ενεργοποιούν αυτόματα τις Ρήτρες Αναπροσαρμογής μετακυλίνοντας τα αυξημένα κόστη.

«Δυσκολεύομαι να κάνω εκτίμηση. Έχει διαμορφωθεί μια κατάσταση που δεν την αναμέναμε και η οποία είναι δυναμική. Ένα φαινόμενο που ξεκίνησε από τον Ιούνιο και δεν λείπει να σταματήσει. Εικάζω όμως ότι θα αρχίσει να αποκλιμακώνεται τους επόμενους μήνες και αυτό σημαίνει ότι θα έχουμε μια μέση τιμή έτους κοντά στα 100 ευρώ η μεγαβατώρα», τονίζει στην «Κ» ο

Οι αιτίες που προκάλεσαν το ράλι των τιμών στο ρεύμα

Το «ποιος» θα πληρώσει το κόστος της ενεργειακής μετάβασης», από την αρχική του πρόωρη διατύπωση εν είδει ερωτήματος, επανέρχεται πιεστικά πλέον ως ζήτημα οικονομικό και πολιτικοκοινωνικό ζήτημα, καθώς ο «λογαριασμός» άρχισε να καταφθάνει στους καταναλωτές της Ευρώπης, σε μια συγκυρία που οι τιμές του φυσικού αερίου ξεκίνησαν το δικό τους ράλι. Ακόμη και στο καλό—για πολλούς αναμενόμενο—σενάριο αποκλιμάκωσης της «τεχνητής» αύξησης των τιμών φυσικού αερίου, που συνεχίζει να πυροδοτεί το μπρά ντε φερ μεταξύ Γερμανίας και Ρωσίας για τον αγώνα Nord Stream2, οι τιμές ρεύματος θα παραμείνουν στα υψηλά επίπεδα των 100 ευρώ η μεγαβατώρα για αρκετά χρόνια, μέχρι να υπάρξει δυνατότητα πολύωρης αποθήκευσης που θα μπορεί να εξισορροπήσει την ευμετάβλητη φθηνή παραγωγή των ΑΠΕ. Οι υψηλές τιμές των CO2 δεν πρόκειται να υποχωρήσουν κάτω από τα 50-55 ευρώ ο τόνος, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις διεθνών αναλυτών, παράγοντας που θα συνεχίσει να ωθεί σε υψηλά επίπεδα τις τιμές ρεύματος, επιβαρύνοντας νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Οι πιέσεις σε όλη την Ευρώπη για χαλάρωση των ρυθμών μετάβασης σε μια οικονομία μηδενικών ρύπων αναμένεται να αυξηθούν το επόμενο διάστημα, καθώς οι οικονομίες των κρατών—μελών δεν μπορούν να αντέξουν το υψηλό ενεργειακό κόστος. «Αν οι τιμές παραμείνουν σε αυτά τα επίπεδα πέραν του Δεκεμβρίου, τότε θα μιλάμε για μια άλλη κατάσταση. Θα χρεοκοπήσουν χώρες. Εκτιμώ ότι το φαινόμενο θα εξομαλυνθεί, δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά» τονίζει ο ε-

πικεφαλής της ΔΕΗ Γιώργος Στάσσης. «Η ενεργειακή μετάβαση είναι μια ακριβή υπόθεση και πρέπει η Ευρώπη και οι ηγέτες της να βρουν τρόπο πώς θα πληρώσουν το κόστος αυτής της μετάβασης γιατί είναι αναγκαία και δεν πρέπει να απογοητεύσουμε τον κόσμο. Αρα, η μεγάλη κουβέντα που πρέπει να γίνει είναι να βρεθεί ο βέλτιστος τρόπος και οπωσδήποτε αυτή η κουβέντα πρέπει να γίνει άμεσα», τονίζει ο ίδιος. Για κεντρική διαχείριση του θέματος της ενεργειακής μετάβασης—ενεργειακού κόστους σε ευρωπαϊκό επίπεδο μιλάει και ο διευθυντής Στρατηγικής Ανάπτυξης της Watt + Volt, Δ. Αμοργιανιώτης, άποψη που συμμερίζεται και ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας. Όπως ο ίδιος δηλώνει στην «Κ», στο άτυπο συμβούλιο υπουργών Ενέργειας στη Σλοβενία θα αναδείξει το ζήτημα του κόστους της ενεργειακής μετάβασης για τους ευλόγους καταναλωτές, την παραγωγική βάση της χώρας και την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης.

Πέρα όμως από το κόστος της ενεργειακής μετάβασης, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, όπως και η ελληνική, καλούνται να διαχειριστούν τις πρόσθετες επιβαρύνσεις από τις τιμές του φυσικού αερίου. Δεδομένου ότι η Gazprom δείχνει αποφοτισμένη να εξαντλήσει τα περιθώρια πίεσης, περιορίζοντας τις ποσότητες αερίου που παραδίδει στην Ευρώπη για να την υποχρεώσει να αποδεχθεί τη λειτουργία του αγωγού Nord Stream2 με τους δικούς της όρους, κατά παράβαση δηλαδή του τρίτου ενεργειακού ευρωπαϊκού πακέτου που προβλέπει υποχρεωτικά την πρόσβαση τρίτων στο 50%

Οι πιέσεις σε όλη την Ευρώπη για χαλάρωση των ρυθμών μετάβασης σε μια οικονομία μηδενικών ρύπων αναμένεται να αυξηθούν το επόμενο διάστημα, καθώς οι οικονομίες των κρατών δεν μπορούν να αντέξουν το υψηλό ενεργειακό κόστος.

της δυναμικότητάς του, η εξομάλυνση των τιμών δεν διαφαίνεται άμεσα. Η έλευση του χειμώνα αναμένεται να πιέσει ακόμη περισσότερο τις τιμές, καθώς η ζήτηση φυσικού αερίου θα αυξηθεί, ενώ ήδη λόγω υψηλών τιμών και της στάσης της Gazprom η Ευρώπη εισέρχεται στη χειμερινή περίοδο με χαμηλά αποθέματα αερίου. Η Ε.Ε. έχει τη δυνατότητα να αποθηκεύσει πάνω από 117 δισ. κ.μ. αερίου, περίπου το ένα πέμπτο της ετήσιας κατανάλωσής της, όμως οι εγκαταστάσεις της έχουν γεμίσει κατά 60%, μέγεθος που πρέπει να φτάσει τουλάχιστον τα 80 δισ. κ.μ. αερίου έως την 1η Οκτωβρίου

για να εξασφαλιστεί ένα αποθεματικό για να εξισορροπήσει τις διακυμάνσεις της αγοράς των χειμώνα. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ανεξάρτητα από το κατά πόσο θα έχουμε έναν ήπιο ή όχι χειμώνα, οι τιμές του φυσικού αερίου και άρα του ηλεκτρισμού θα παραμείνουν υψηλά για κάποιους μήνες ακόμη—και αν τα βρουν Γερμανία και Ρωσία—και γι' αυτό η ελληνική κυβέρνηση αναζητάει μέτρα προσωρινής ανακούφισης νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Το ζήτημα απασχόλησε το υπουργικό συμβούλιο την περασμένη Πέμπτη. Ο πρωθυπουργός ζήτησε από τους συναρμόδιους υπουργούς

να προτείνουν μέτρα προσωρινού χαρακτήρα για την ελάφρυνση πρωτίστως των ευάλωτων καταναλωτών. Ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας είχε αμέσως μετά επαφές σε θεσμικό επίπεδο με τους φορείς παραγωγών και προμηθευτών ενέργειας από τους οποίους ζήτησε «να βάλουν πλάτη» για τη συγκράτηση των τιμών. Παράλληλα ζήτησε από τη ΡΑΕ να καλέσει σε συνάντηση τις εταιρείες του κλάδου αμέσως μετά τη ΔΕΘ για να προχωρήσουν ρυθμιστικά μέτρα προστασίας των καταναλωτών από αθέμιτες πρακτικές.

Η πλευρά της αγοράς συμμερίζεται τις πιέσεις που ασκούνται σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις από τις πολύ υψηλές τιμές ρεύματος, στο σύνολό της ωστόσο εκτιμά ότι δεν υπάρχει κανένας περιθώριο απορρόφησης του υπέρογκου κόστους της χονδρεμπορικής αγοράς που διαμορφώνουν τους τελευταίους μήνες το παράλληλο ράλι των τιμών των CO2 και του φυσικού αερίου. Αυτό που θα πρέπει να γίνει, όπως τονίζουν στελέχη των ιδιωτικών εταιριών αλλά και της ΔΕΗ στην «Κ», είναι η κυβέρνηση να αναζητήσει τρόπους ελάφρυνσης του λογαριασμού ρεύματος παρεμβαίνοντας στο μη ανταγωνιστικό σκέλος (ρυθμιζόμενες χρεώσεις κ.λπ.), το οποίο αντιπροσωπεύει τα δύο τρίτα του συνόλου. Δείκνουν συγκεκριμένα τη φορολογία, παραπέμποντας και στο παράδειγμα της Ισπανίας, η οποία προκειμένου να μετριάσει τις επιβαρύνσεις για τους καταναλωτές προχώρησε σε προσωρινή μείωση του ΦΠΑ στην ενέργεια αλλά και το ETMEAP, παραπέμποντας στην απόφαση Χατζηδάκη το φθινόπωρο του

επικεφαλής της ΔΕΗ κ. Γιώργος Στάσσης. Ο ίδιος σημειώνει ότι η ΔΕΗ, ακριβώς επειδή εκτιμά ότι το μεγαλύτερο μέρος των αυξήσεων στη χονδρεμπορική αγορά είναι συγκυριακό, θα προσπαθήσει να συγκρατήσει την αύξηση στα επίπεδα της αύξησης του CO2, ενώ υπενθυμίζει και τη μείωση κατά 30% στο σταθερό μέρος του κόστους ρεύματος που έχει περάσει στα τιμολόγια της, προκειμένου να περιορίσει την επιβάρυνση στους πελάτες της.

«Πρόκειται για μια δυσάρεστη κατάσταση για τις εταιρείες προμήθειας, τους ιδιώτες παραγωγούς, τη ΔΕΗ, τους καταναλωτές, την κυβέρνηση, η οποία κατάσταση οφείλεται σε μια σύνθεση γεωπολιτικών παραγόντων, ένας από τους οποίους, και αναφερόμαι στο Fit for 55 και στις υψηλές τιμές των CO2, δεν πρόκειται να φύγει, μέχρι να υπάρξει συνδυασμός ΑΠΕ και πολύωρης αποθήκευσης, που δεν προβλέπω να συμβεί πριν από το τέλος της δεκαετίας. Από τη στιγμή που η υψηλός, και η Ευρώπη κυρίως, πήρε την απόφαση για μηδενικές εκπομπές άνθρακα το 2050, ο δρόμος θα είναι δύσκολος και δαπανηρός για μεγάλο διάστημα, αλλά όπως μας βεβαιώνουν οι ειδικοί επιστήμονες το doing nothing θα ήταν πολύ πιο δαπανηρό και οδυνηρό», δηλώνει στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του Τομέα Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου της Mytilineos κ. Ντίνος Μπενουριμπή.

Για «μια νέα πραγματικότητα που η αγορά δεν την είχε φανταστεί» μιλάει και ο διευθυντής Στρατηγικής Ανάπτυξης της Watt + Volt κ. Δ. Αμοργιανιώτης, ο οποίος δεν διαβλέπει γρήγορη αποκλιμάκωση των τιμών. «Οι υψηλές τιμές θα παραμείνουν και τουλάχιστον μέχρι την άνοιξη του 2022, που θα εκκαθαρίζονται οι χειμερινές καταναλώσεις, θα βλέπουμε πάρα πολύ υψηλούς λογαριασμούς ρεύματος», τονίζει, σημειώνοντας ότι έχουν αυξηθεί το τελευταίο δίμηνο τα παρόντα των καταναλωτών και θα ενταθούν τον Οκτώβριο που αναμένονται ακόμη υψηλότεροι λογαριασμοί. Ο ίδιος εκτιμά ότι οι αυξήσεις στο ανταγωνιστικό σκέλος του λογαριασμού θα φτάσουν το 50% και εκφράζει την ανησυχία της αγοράς για ένα νέο κύμα ανεξέλεγκτων οφελών, καθώς οι καταναλωτές θα δυσκολεύονται να αντεπεξέλθουν οικονομικά. Είναι, τέλος, κοινή η εκτίμηση της ΔΕΗ και των ιδιωτικών εταιριών παραγωγής και προμήθειας ότι η Ευρώπη δεν πρέπει να αλλάξει τη στρατηγική της για την κλιματική αλλαγή, αλλά ότι θα πρέπει οπωσδήποτε να ανοίξει, και μάλιστα άμεσα, τη συζήτηση για «το ποιος θα πληρώσει τον λογαριασμό της πράξης μετάβασης».

2019 να συνδυάσει την αύξηση των τιμολογίων της ΔΕΗ με τη μείωση της σχετικής χρέωσης για νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις εξουδετερώνοντας με τον τρόπο αυτό την όποια επιβάρυνση θα προέκυπτε. Όπως υποστηρίζουν, η άνοδος της χονδρεμπορικής τιμής ρεύματος δημιουργεί πλέον αμύματα στον λογαριασμό ΕΛΑΠΕ που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για κάποιους μήνες για την επιδότηση των καταναλωτών. Μάλιστα σχετική πρόταση έχει υποβληθεί από κάποιες εταιρείες προμήθειας στο υπουργείο Ενέργειας και τη ΡΑΕ. Μια άλλη πηγή επιδότησης των λογαριασμών ρεύματος για οικιακούς καταναλωτές που βλέπει η πλευρά της αγοράς είναι τα έσοδα από τις δημοπρασίες ρύπων που προορίζονται επίσης για τον ΕΛΑΠΕ, τα οποία βγαίνουν αυξανόμενα λόγω του υψηλού κόστους του διοξειδίου του άνθρακα. Οι καταναλωτές επιδοτούν τον παρόντος προσταθούν να συνέλθουν από το σοκ των φουσκωμένων λογαριασμών. Η αλλαγή παρόχου δεν είναι εύκολη υπόθεση, καθώς εκτός των εν γένει υψηλών τιμών, οι δυσανάγνωστες ρήτρες και τα ψιλά γράμματα των συμβολαίων είναι δύσκολο να αποκρυπτογραφηθούν. Έτσι, όπως φάνηκε από τα μερίδια των παρόχων τον Ιούλιο, δεν είναι λίγοι αυτοί που επιστρέφουν στη ΔΕΗ. Το μερίδιο της ΔΕΗ διαμορφώθηκε τον Ιούλιο στο 65,2% από 63,9% τον Ιούνιο. Από τις 5 Αυγούστου όμως ενεργοποιήσε και η ΔΕΗ τη ρήτρα αναπροσαρμογής, την επιβάρυνση της οποίας, αν και μικρότερη λόγω της μείωσης του 30% στο σταθερό κόστος, θα αρχίσουν να βλέπουν οι πελάτες της από τον Σεπτέμβριο και μετά.

Fintech e-accounts platform

A platform to rule them all

SWIFT AND SEPA PARTICIPANTS

MULTI-CURRENCY CONVERSIONS

UNIQUE IBAN PER ACCOUNT

Participants of: SWIFT & SEPA Authorised & Licensed Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution # 115.1.3.20/2018 / BIC # ECBXCY2N

www.ecommbanx.com
27 Pindarou Street, 3rd Floor, Office 301,
Block A, Alpha Business Center, 1060 Nicosia, Cyprus
+357 22270349 | info@ecommbx.com

Μεγάλες ελλείψεις προσωπικού στις μεταφορές

Περιζήττοι οι οδηγοί φορτηγών, μαζικές προσλήψεις από αεροπορικές

Σε πονοκέφαλο για σειρά βιομηχανιών εξελίσσεται η έλλειψη προσωπικού ανεξαρτήτως ειδικότητας, με τις μεταφορές να έχουν δεχθεί το ισχυρότερο πλήγμα και ειδικότερα τις αερομεταφορές να βλέπουν την ανάκαμψή τους να απειλείται. Οι αμερικανικές αεροπορικές εταιρείες προχωρούν σε μαζικές προσλήψεις αλλά δεν κατορθώνουν να καλύψουν τα κενά, ενώ οι βρετανικές μεταφορικές αντιμε-

παιτεί ο κλάδος. Ανάμεσά τους πράκτορες για κρατήσεις εισιτηρίων, προσωπικό για τη διαχείριση των αποσκευών, για τα εκδοτήρια και τους ελέγχους εισιτηρίων, φύλακες στις πύλες των αεροδρομίων, συνεργεία καθαρισμού των αεροσκαφών, εργάτες για την τροφοδοσία σε καύσιμα και γενικώς μια ατελείωτη σειρά από ανεξιδίκευτους.

Έτσι, οι πέντε μεγαλύτεροι αερομεταφορείς των ΗΠΑ σχεδιάζουν 23.000 προσλήψεις για το τρέχον και το επόμενο έτος αφού έχασαν 47.000 υπαλλήλους συνολικά στη διάρκεια του 2021, όταν αυτοί εγκατέλειψαν τις θέσεις τους για να προστατευθούν από την πανδημία. Ανάμεσά τους εταιρείες όπως η United Airlines που προσφέρουν μπόνους τόσο στους νεοπροσληφθέντες όσο και στο υφιστάμενο προσωπικό ώστε να μην έχει διαρροές. Η Delta Air Lines θέλει να προσλάβει 5.000 υπαλλήλους και μέχρι στιγμής έχει διασφαλίσει μόνον 1.300. Πολλές άλλες αεροπορικές δεν κατορθώνουν να βρουν όσους χρειάζονται, καθώς αντιμετωπίζουν επιθετικό ανταγωνισμό από άλλους κλάδους όπως οι αποθήκες και οι εταιρείες διανομής. Μιλώντας στο Bloomberg, ο Γκάρνι Κέλι, διευθυντής σύμβουλος της Southwest Airlines, τόνισε πως «έκει που αντιμετωπίζουμε τον μεγαλύτερο ανταγωνισμό για προσωπικό είναι στις εργασίες εδάφους».

Την εικόνα αυτή επιβεβαιώνει και από

Οι πέντε μεγαλύτεροι αερομεταφορείς των ΗΠΑ σχεδιάζουν 23.000 προσλήψεις για το τρέχον και το επόμενο έτος, αφού έχασαν 47.000 υπαλλήλους συνολικά στη διάρκεια του 2021, όταν αυτοί εγκατέλειψαν τις θέσεις τους για να προστατευθούν από την πανδημία.

την πλευρά των επιδοχών υπαλλήλων ο Γκάρνι Πέτερσον, διεθνής αντιπρόσωπος του Εργατικού Συνδικάτου Εργατών, που επισημαίνει πως «άλλοτε πολλοί ήθελαν να εργαστούν στις αεροπορικές εταιρείες επειδή η αμοιβή ήταν καλή, αλλά σήμερα έχουν πολλές άλλες επιλογές». Πράγματι, άλλοι κλάδοι όπως οι αποθήκες και οι εταιρείες διανομής είτε προϊόντων είτε τροφίμων και γευμάτων έχουν αρχίσει να προσφέρουν υψηλότερες αποδοχές για να δελεάσουν όσους αναζητούν εργασία. Ενδεικτικά, το Bloomberg αναφέρει την περίπτωση της εταιρείας ηλεκτρονικών Best Buy και της εταιρείας λιανικού εμπορίου Target Corp που προσφέρουν υψηλότερες αποδοχές για να προσλάβουν Αμερικανούς εργάτες, αλλά και τις αλυσίδες σουπερ μάρκετ Walmart που ανακοίνωσε ότι αναβαθμίζει υφιστάμενο πρόγραμμα

επαγγελματικής κατάρτισης επενδύοντας ένα δισ. δολάρια για την κάλυψη του κόστους της κατάρτισης αλλά και για να κρατήσει το υφιστάμενο προσωπικό της. Την ίδια στιγμή, είναι πειστικές οι ελλείψεις στη Βρετανία στον κλάδο των οδικών μεταφορών, με τις μεταφορικές να εκπαιδεύουν πλέον ανέργους κάθε είδους. Σχετικό ρεπορτάζ του Reuters αναφέρει μάλιστα πως εντόπισε δύο πρώην πιλότους που βρίσκονται σε αναστολή εργασίας αλλά και έναν πρώην υπάλληλο χρηματοπιστωτικής που απολύθηκε μεταξύ των εκπαιδευόμενων στη σχολή οδηγών φορτηγών μεγάλου κυβισμού Laurence Bolton. Το Reuters επικαλείται στοιχεία της Βρετανικής Ενωσης Οδικών Μεταφορών (RHA), σύμφωνα με την οποία ο κλάδος χρειάζεται τουλάχιστον 100.000 οδηγούς φορτηγών, καθώς η χώρα έχασε πολλούς

αλλοδαπούς οδηγούς φορτηγών εξαιτίας του Brexit.

Οι εταιρείες του κλάδου έχουν αρχίσει να αυξάνουν τους μισθούς και να προσφέρουν μπόνους για να προσελκύσουν προσωπικό καθώς η οικονομία ανακάμπτει. Έτσι, πολλοί περισσότεροι άνεργοι στρέφονται πλέον στις μεταφορικές που δίνουν δουλειά. Στελέχη του Εθνικού Κέντρου Οδήγησης της Βρετανίας αναφέρουν ότι σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα έχει αυξηθεί κατά τουλάχιστον 20% ο αριθμός των υποψηφίων που ενδιαφέρονται να εργαστούν ως οδηγοί φορτηγών. Επιπλέον, πάντως, πως η αύξηση αυτή δεν αρκεί.

Οι ελλείψεις οδηγών φορτηγών στη χώρα έχουν καταφέρει καιρό πλῆγμα στο λιανικό εμπόριο της Βρετανίας, με τα σουπερ μάρκετ να εμφανίζουν άδεια ράφια

και να διαμαρτύρονται για ελλείψεις, τις φημισμένες βρετανικές παμπ να ξεμένουν από μπύρες και την αλυσίδα ταχυφαγίας McDonald να μην μπορεί πλέον να πουλήσει milkshake.

Το πρόβλημα της ανεπάρκειας οδηγών φορτηγών αντιμετωπίζουν, άλλωστε, τόσο οι ΗΠΑ όσο και η Γερμανία. Στις ΗΠΑ οι μεταφορικές ζητούν όλο και περισσότερες βίζες για να προσλάβουν ξένους οδηγούς φορτηγών, ενώ οι γερμανικές εταιρείες logistics αναφέρουν ότι χρειάζονται από 45.000 έως 60.000 οδηγούς φορτηγών. Δεδομένου του πόσο κεντρικός είναι ο ρόλος των φορτηγών μεταφοράς προϊόντων για την παγκόσμια οικονομία, εκτιμάται πως αν συνεχιστούν οι ελλείψεις ενδέχεται να δώσουν περαιτέρω ώθηση στις πληθωριστικές πιέσεις.

Bloomberg, Reuters

Πάνω από 3,6 τρισ. δολ. το κόστος των φυσικών καταστροφών τα τελευταία 50 χρόνια

Πάνω από 3,64 τρισ. δολ. έχουν κοστίσει οι φυσικές καταστροφές από πλημμύρες και καύσωνες που προκλήθηκαν λόγω της κλιματικής αλλαγής μέσα στα τελευταία 50 χρόνια. Σύμφωνα με στοιχεία του Παγκόσμιου Μετεωρολογικού Οργανισμού (WHO), ο αριθμός των φυσικών καταστροφών που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή έχει πενταπλασιαστεί το διάστημα αυτό και εκτός από το τεράστιο οικονομικό κόστος στοίχισε τη ζωή σε πάνω από 2 εκατομμύρια ανθρώπους.

Η δημοσιοποίηση των παραπάνω στοιχείων συνέπεσε με το καταστροφικό πέρασμα του τυφώνα «Αϊντα» από τις ΗΠΑ, που άφησε πίσω του 44 νεκρούς και εκτεταμένες καταστροφές σε τέσσερις πολιτείες. Σχετικό ρεπορτάζ του Reuters αναφέρει πως το πέρασμα του τυφώνα «Αϊντα» από την Καραϊβική και τις ΗΠΑ συνεπάγεται μεγάλες επιβαρύνσεις για τις ασφαλιστικές εταιρείες, που θα κληθούν

Ο αριθμός των φυσικών καταστροφών που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή έχει πενταπλασιαστεί.

να καλύψουν τις ζημιές. Το δημοσίευμα επικαλείται μάλιστα μελέτη της εταιρείας καταγραφής καταστροφών Karen Clark & Co (KCC), σύμφωνα με την οποία το κόστος των ζημιών αναμένεται να φτάσει τουλάχιστον τα 18 δισ. δολάρια.

Όπως αναφέρει το Reuters, το ποσό βρίσκεται κοντά στα χαμηλότερα επίπεδα των αρχικών εκτιμήσεων που είχαν προβεί οι αναλυτές, ενώ ο τελικός απολογισμός μπορεί να είναι πολύ μεγαλύτερος. Κι αυτό γιατί η αποτίμηση έγινε ενώ η καταγίδα εξακολουθούσε να μαίνεται να

Οι ζημιές από τον τυφώνα «Αϊντα» σε Καραϊβική και ΗΠΑ αναμένεται να φτάσουν τουλάχιστον τα 18 δισ. δολάρια.

ρίτερα αυτήν την εβδομάδα. Ήταν εν ολίγοις η πρώτη επίσημη πρόβλεψη από μία από τις σημαντικότερες εταιρείες -εμπειρογνώμονες στη μοντελοποίηση κινδύνων.

Σύμφωνα με την KCC οι ζημιές στην Καραϊβική αναμένεται να διαμορφωθούν στα 40 εκατ. δολάρια και τα υπόλοιπα θα αφορούν τις ΗΠΑ. Ο τυφώνας έπληξε τις ΗΠΑ την περασμένη Κυριακή ως καταιγίδα κατηγορίας 4, αφού πέρασε από τον Κόλπο του Μεξικού, με τις καταρρακτώδεις βροχές να προκαλούν ευρείας κλίμακας πλημμύρες σε μεγάλες περιοχές.

Οι εμπειρογνώμονες του ασφαλιστικού κλάδου έκαναν λόγο για ζημιές της τάξεως των 15 με 20 δισ. δολαρίων, ωστόσο προειδοποίησαν ότι ενδεχομένως το ποσό να είναι υψηλότερο, εν μέρει εξαιτίας της πανδημίας που αύξησε το κόστος ξυλείας και των εργασιών για ανακατασκευές.

Οι εκτιμήσεις, βασισμένες σε μοντέλα

που παρακολουθούν τη σοβαρότητα και την πορεία μιας καταιγίδας, εξακολουθούν να είναι πολύ χαμηλότερες από τις ζημιές ύψους 87 δισ. δολαρίων από τον τυφώνα Κατρίνα το 2005.

Παρεμφερείς ήταν, άλλωστε, και οι εκτιμήσεις του οίκου πιστοληπτικής αξιολόγησης Fitch. Στην πρώτη εκτίμησή του ανέφερε ότι οι ζημιές πιθανότατα θα ξεπεράσουν αυτές της χειμερινής καταιγίδας «Ούρι», που έφθασαν τα 15 δισ. δολάρια και του τυφώνα «Λάουρα» που άγγιξαν τα 10 δισ. δολάρια.

Εξάλλου, αναλυτές της UBS επισημαίνουν ότι οι ζημιές από τον τυφώνα «Αϊντα» θα πλήξουν περισσότερο τα κέρδη ανά μετοχή των ασφαλιστικών Swiss Re και Lancashire, κατά 32% και 30% αντίστοιχα, ενώ ακόμη μεγαλύτερο μπορεί να είναι το πλήγμα για τις αντασφαλιστικές Hannover Re και Munich Re που θα καλύψουν τις ζημιές των ασφαλιστικών.

Ευκαιρία για την οικονομία η κρίση της πανδημίας

«Δεν πρέπει να αφήσουμε μια κρίση να πάει χαμένη». Με την αμφίσημη αυτή δήλωση ο Αμερικανός οικονομολόγος Τζόζεφ Στίγκλιτζ, υπογραμμίζει την ανάγκη να ανασυνταχθεί η αμερικανική οικονομία και να αντιμετωπισθούν προβλήματα που, όπως πάντα συμβαίνει στις κρίσεις, ήρθαν στην επιφάνεια εξαιτίας της πανδημίας. Μιλώντας στο αμερικανικό ειδησεογραφικό δίκτυο CNBC, ο οικονομολόγος και κάτοχος Νομπελ Οικονομίας εξέφρασε την εκτίμηση ότι τώρα είναι μια καλή στιγμή για να ανασυνταχθεί η αμερικανική οικονομία.

Ο Τζόζεφ Στίγκλιτζ, που σημειωτέον υπήρξε ανώτερος αντιπρόεδρος και επικεφαλής οικονομολόγος της Παγκόσμιας

Τράπεζας, επισήμανε ότι η πανδημία του κορωνοϊού ανέδειξε πως το οικονομικό σύστημα δεν λειτουργεί. Επικαλέστηκε ειδικότερα τη διευρυνόμενη ανισότητα, την κλιματική κρίση αλλά και τα κενά που παρουσιάστηκαν στην οικονομία της αγοράς, καθώς απεδείχθη πως δεν έχει τις απαιτούμενες αντοχές.

Ο κ. Στίγκλιτζ δήλωσε στο CNBC αισιόδοξος ότι πολλά υπάρχοντα προβλήματα μπορούν να αντιμετωπιστούν ταυτόχρονα, καθώς σχετίζονται. Υποστήριξε πως η αμερικανική οικονομία θα μπορούσε, για παράδειγμα, να επενδύσει στην οικοδόμηση «πράσινων» υποδομών που δημιουργεί θέσεις εργασίας και να συμβάλει, έτσι, στη μείωση της ανισότητας. «Αν το

σκεφτείτε, συνειδητοποιείτε ότι μπορούμε να λύσουμε δύο ή τρία από αυτά τα προβλήματα ταυτόχρονα», δήλωσε ο 78χρονος, προσθέτοντας ότι οι ΗΠΑ έχουν το εργατικό δυναμικό και το κεφάλαιο. Είπε επίσης ότι θα ήταν «υγιές» για την αμερικανική οικονομία να αυξήσει τους «χαμηλούς» φόρους για να χρηματοδοτήσει «μερικά από τα πράγματα που χρειαζόμαστε για το κοινό καλό». Συντάχθηκε, έτσι, με το σχέδιο της κυβερνήσεως Μπάιντεν για αύξηση της φορολογίας στις επιχειρήσεις και με την επιβολή ελάχιστου εταιρικού φόρου σε παγκόσμιο επίπεδο. Τον Ιούλιο, 130 χώρες υποστήριξαν τον παγκόσμιο φορολογικό συντελεστή 15% και ο κ. Στίγκλιτζ ανέφερε ότι αυτή η κίνηση έχει

τερματίσει τον αγώνα για τους φόρους, υπογραμμίζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι ΗΠΑ εξετάζουν ένα ποσοστό 25%. Η επιτυχημένη οικονομία δεν καθορίζεται μόνο από τους φορολογικούς συντελεστές αλλά και από άλλους παράγοντες, όπως οι υποδομές και οι προσπάθειες έρευνας και ανάπτυξης, σημείωσε ο γνωστός οικονομολόγος.

Υποστήριξε πως υπάρχει μια αυξανόμενη συναίνεση ότι οι ΗΠΑ πρέπει να αλλάξουν παρωχημένους νόμους που ισχύουν εδώ και 125 χρόνια και να αντιμετωπίσουν την υπερβολικά ισχύ στην αγορά σε ολόκληρη την Αμερική. «Η συγκέντρωση της ισχύος στην αγορά έχει αυξηθεί πάρα πολύ τα τελευταία 35 χρόνια», είπε.

Οι ΗΠΑ πρέπει να αλλάξουν παρωχημένους νόμους που ισχύουν εδώ και 125 χρόνια και να αντιμετωπίσουν την υπερβολικά ισχύ στην αγορά σε ολόκληρη την Αμερική, τονίζει ο Τζ. Στίγκλιτζ.

25 ΧΡΟΝΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

RCB Bank Ltd. Μιατική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376.
Εγγραμμένη Έδρα: Αμμόχωστος 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Βάζουμε πλήρη
για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο
και τους ανθρώπους της

800 00 722

www.rcbcy.com

Ιταλική «ομπρέλα» προστασίας σε Ferrari και Lamborghini

Διαπραγματεύσεις με Ε.Ε. ενόψει κατάργησης των κινητήρων εσωτερικής καύσης

Στο επίκεντρο των διαπραγματεύσεων της Ρώμης με τις Βρυξέλλες βρίσκεται η προστασία των πολυτελών και αγωνιστικών αυτοκινήτων της Ιταλίας, όπως οι Ferrari και Lamborghini. Ο εν λόγω υποκλάδος της ευρωπαϊκής αυτοκινητοβιομηχανίας πρόκειται να περιοριστεί και να υποβληθεί σε αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο, εξαιτίας των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για κατάργηση των οχημάτων με μηχανή εσωτερικής καύσης μέχρι το 2035. Αξίζει να αναφερθεί πως η Ιταλία συνιστά ένθερμο οπαδό αυτού του ρυθμιστικού πλαισίου, καθώς και των στόχων μείωσης των ρύπων. Αλλά δεν παύει να προσπαθεί να αποσπάσει πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες στους οποίους θα υπόκεινται οι κατασκευαστές πολυτελών αυτοκινήτων, οι οποίες πραγματοποιούν πολύ λιγότερες πωλήσεις σε σχέση με εκείνες των συμ-

Η Ρώμη συνιστά ένθερμο οπαδό του νέου ρυθμιστικού πλαισίου, καθώς και των στόχων μείωσης των ρύπων.

βατικών. Μιλώντας στην τηλεόραση του Bloomberg, ο υπουργός Πράσινης μετάβασης της Ιταλίας, Ρομπέρτο Τσινγκολάνι, τόνισε πως «τα συγκεκριμένα αυτοκίνητα απαιτούν πολύ ειδικά τεχνολογία και χρειάζονται μπαταρίες για να μεταβούν στην ηλεκτροκίνητη εποχή». Και συμπλήρωσε: «Ενα σημαντικό βήμα για την Ιταλία είναι να αυτονομηθεί στην παραγωγή μπαταριών υψηλής απόδοσης και για τον λόγο αυτό ξεκινάμε την κατάρτιση προγράμματος, προκειμένου να ανεγερθεί στη χώρα ένα γιγαντιαίο εργοστάσιο κατασκευής τους».

Στο πλαίσιο της απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα, η Ε.Ε. ανακοίνωσε τον Ιούλιο σχέδια για τη σταδιακή κατάργηση των νέων αυτοκινήτων με μηχανή εσω-

Ο υπουργός Πράσινης μετάβασης της Ιταλίας, Ρομπέρτο Τσινγκολάνι, τόνισε πως «τα συγκεκριμένα αυτοκίνητα απαιτούν πολύ ειδικά τεχνολογία».

τερικής καύσης και ορίζοντα το 2035. Πρόκειται για μια μεγάλη δοκιμασία για τις βιομηχανίες πολυτελών αυτοκινήτων, οι οποίες κατασκευάζουν οχήματα με ισχυρότατες μηχανές. Αυτές βέβαια εκπέμπουν και ιδιαίτερα υψηλούς αέριους ρύπους, οι οποίοι προκαλούν και οξύνουν το φαινόμενο της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Συγκριτικά πάντως με τις εταιρείες που απευθύνονται στη μαζική αγορά, οι πωλήσεις τους είναι πολύ λιγότερες, οπότε περιορίζονται και οι δυνατότητές τους για τη μετάβαση στην εποχή των ηλεκτρικών οχημάτων.

Επί του παρόντος, πάντως, στην κατηγορία των πολυτελών οχημάτων ευρύτερης κατανάλωσης, όπως αυτά της BMW, η ζήτηση φαίνεται πως είναι ζωρή

και βαίνει αυξανόμενη. Κι αυτό γίνεται εμφανές από το ότι η διοίκηση της εταιρείας αποφάσισε να αυξήσει τις παραγωγές για κυψέλες μπαταριών. Αλλωστε, κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, το 11% των πωλήσεων της συνολικά αφορούσε ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία, όπως ανέφερε ο διευθύνων σύμβουλος της, Ολιβερ Τσιππζ, έχει συνάψει συμβόλαιο για προμήθειες μπαταριών αξίας άνω των 20 δισ. ευρώ, εν συγκρίσει με τα 12 δισ. ευρώ προηγούμενος. Αυτές οι οχηματα χρησιμοποιούνται στα σεντάν i4, στα οχήματα πολλαπλών δραστηριοτήτων iX, καθώς και σε άλλα μοντέλα της BMW, τα οποία πρόκειται να κατασκευαστούν έως το 2024. Στόχος της εταιρείας είναι

να μεταβεί σε μια νέα γενιά μπαταριών. «Ακολουθούμε την τάση της αγοράς. Το πρώτο εξάμηνο φάνηκε ότι αναπτύσσουμε το κομμάτι της ηλεκτροκίνησης και κερδίζουμε μερίδιο αγοράς. Βρισκόμαστε ακριβώς στο μέσον της πορείας προς την ηλεκτροκίνηση», τόνισε ο κ. Τσιππζ.

Βέβαια δεν πρέπει να λησμονούμε ότι ο κλάδος ταλανίζεται από την έλλειψη ημιαγωγών, η οποία –όπως εκτιμά η Volkswagen– θα διαρκέσει μήνες ή και χρόνια. Όπως αναφέρει, τέλος, το Bloomberg, η πρόσβαση σε κυψέλες μπαταριών και πρώτες ύλες, όπως το κοβάλτιο και το νικέλιο, είναι καίριας σημασίας για τον μετασχηματισμό του κλάδου.

BLOOMBERG

Ξεκίνησε το Σαλόνι Αυτοκινήτου στο Μόναχο

Πρεμιέρα κάνει σήμερα στο Μόναχο μία από τις μεγαλύτερες εμπορικές εκθέσεις της Γερμανίας, σε πείσμα της πανδημίας και της επιβολής περιοριστικών μέτρων. Πρόκειται για το μεγαλύτερο Σαλόνι Αυτοκινήτου της χώρας, το οποίο, για πρώτη φορά μετά 70 χρόνια, δεν θα διεξαχθεί στη Φρανκφούρτη αλλά στο Μόναχο. Την ίδια στιγμή, όπως μεταδίδει η Deutsche Welle, για πρώτη φορά, σε εποχές πανδημίας, οι διοργανωτές επιτρέπουν και τη φυσική παρουσία. Εάν και δεν αναμένεται η έλευση 50.000 επισκεπτών, όπως συνήθως συνέβαινε κατά τη διάρκεια της έκθεσης τα προηγούμενα χρόνια, το Σαλόνι Αυτοκινήτου του Μονάχου αποτελεί σημείο αναφοράς για τον κλάδο των εμπορικών εκθέσεων. Εξάλλου, ο συγκεκριμένος τομέας επλήγη σφόδρα από την πανδημία, καθώς από την έλευση της μετράει απώλειες άνω των 40 δισ. ευρώ. Όπως αναφέρει η DW, φέτος υπάρχει άλλη μία σημαντική αλλαγή: οι διοργανωτές εκτιμούν πως η απλή έκθεση νέων μοντέλων, όσο ελκυστικά και αν είναι αυτά, δεν αρκεί για να προσελκύσει αρκετά μεγάλο κοινό. «Δεν φτάνει πλέον να δείχνεις λαμάρνες», δηλώνει χαρακτηριστικά ο Πέτερ Φους, στέλεχος της εταιρείας συμβούλων EY με ειδικευση στην αυτοκινητοβιομηχανία. «What will move us next?» είναι το ερώτημα που θέτουν οι ίδιοι οι διοργανωτές, καλώντας το κοινό να ανακαλύψει τις πιθανές απαντήσεις. Το Σαλόνι του Μονάχου δεν περιορίζεται στους συμβατικούς κινητήρες, αλλά επεκτείνεται σε όλο το φάσμα της αυτοκίνησης, από τα ηλεκτρικά σκούτερ και τα αυτόνομα οχήματα μέχρι το ποδήλατο. Όπως αναφέρει η DW, οι διοργανωτές της έκθεσης τη χαρακτηρίζουν «υβριδική». Ωστόσο, δεν εννοούν πως θα είναι εν μέρει online και εν μέρει με φυσική παρουσία, αλλά πως κατά τη διάρκεια της έκθεσης θα παρουσιαστούν εναλλακτικά μοντέλα αυτοκίνησης. Παράλληλα, θα επεκτείνεται σε χώρο μεγαλύτερο από εκείνον της διεθνούς έκθεσης του Μονάχου. Κάποια περίπτερα έχουν εγκατασταθεί σε κεντρικά σημεία της πόλης και συνδέονται με τις εγκαταστάσεις της έκθεσης με έναν νοτιό διάδρομο δώδεκα χιλιομέτρων, τον αποκαλούμενο Blue Lane, στον οποίο θα επιτρέπονται δοκιμαστικά δρομολόγια για όσους αναζητούν νέες εμπειρίες αυτοκίνησης. Πρό-

Το «παρών» στο Μόναχο δίνουν οι μεγάλες γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες (VW, BMW, Mercedes Benz), η Hyundai, η Renault και νέοι κατασκευαστές από την Κίνα.

κειται, πάντως, για ένα επιχειρηματικό ρίσκο. Ο γνωστός στη Γερμανία ειδικός σε θέματα αυτοκίνησης Φέρντιναντ Ντούτενκεφερ εκτιμά ότι «ένα σαλόνι αυτοκινήτου που δεν θέλει να είναι σαλόνι αυτοκινήτου» χάνει τον χαρακτήρα του και, τελικά, το ενδιαφέρον του. Το «παρών» στο Μόναχο δίνουν οι μεγάλες γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες (VW, BMW, Mercedes Benz), η Hyundai, η Renault και νέοι κατασκευαστές από την Κίνα. Απουσιάζουν ωστόσο η Toyota, η General Motors και ο νέος όμιλος Stellantis, που περιλαμβάνει μεγάλα ονόματα, όπως η Fiat και η Opel. Η Tesla δεν συμμετείχε ποτέ στο Σαλόνι της Φρανκφούρτης, ενώ απουσιάζει φέτος και από το Μόναχο. Το ίδιο συμβαίνει με τις Volvo, Ferrari, Rolls-Royce. Πάντως, σε αντίθεση με τον κλάδο των εμπορικών εκθέσεων, αυτός της αυτοκινητοβιομηχανίας καταγράφει σημαντικό τζίρο, φθάνοντας, σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων EY, σε επίπεδα ρεκόρ το πρώτο εξάμηνο του 2021.

Παρά τις ελλείψεις που παρουσιάζονται τους τελευταίους μήνες σε πρώτες ύλες και σε επεξεργαστές, όμως, οι 16 μεγαλύτεροι κατασκευαστές ανά τον κόσμο έχουν κερδίσει περισσότερα από 71,5 δισ. ευρώ. Κάποιοι μάλιστα εκτιμούν ότι, ακριβώς λόγω αυτών των ελλείψεων, οι αυτοκινητοβιομηχανίες εστιάζουν πλέον σε premium μοντέλα που έχουν μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους.

FlashArt 2@Rialto

Στηρίζουμε τις τέχνες και τους δημιουργούς
We support the arts and artists

8/ Πεθαίνω σαν Χώρα ΜΙΤΟΣ

Τετάρτη 20:30 (45')

Η κινηματογραφημένη εκδοχή του έργου του Δ. Δημητριάδη ως σκόλο για τον ρόλο του θεάματος σε περίοδο κρίσης.

Σκηνοθεσία / Δραματολογία: Έλενα Αγαθολέους
Περφόρμιν: Μαρίνα Αργυρίδου, Νεκτάριος Θεοδώρου, Ελένα Αλεξάνδρου, Δημήτρης Χειμώνας, Μαριάννα Μισαήλ

€ 8

11/ Η τελευταία απολογία ενός πεθαμένου που 'σφαξε τρεις και οκτώ λάβωσε ακόμα

Σάββατο 20:30 (60')

Ο Νίκος Κασμετζής, που το 1973 διαπράττει φονικό για μια «παραγγελιά», παρουσιάζει τη δική του εκδοχή.

Κείμενο: Βαγγέλης Γέπος
Σκηνοθεσία: Λεωνόρας Τσιλιώτης
Επί σκηνής: Αλέξανδρος Παρίσης

€ 12 / 10

17/ Περιμένοντας τις Ευτυχισμένες Μέρες

Παρασκευή 20:30 (55')

Βασισμένη στο έργο του Σάμιουελ Μπέκετ, η παράσταση φέρνει τους χαρακτήρες αντιμέτωπους με ένα αβέβαιο παρόν και μια αιωρούμενη αίσθηση αναμονής.

Κείμενο / Σκηνοθεσία: Δάφνη Μιλτιάδου
Επί σκηνής: Στέλιος Καλλιμαράς, Αυγουστίνη Στυλιανού
Σκηνογραφία: Θεοδώρα Φούτρου
Μουσική Επιμέλεια: Ανδρέας Μικαλόπουλος
Εκτέλεση παραγωγής: Minimis Παραγωγές

€ 12 / 10

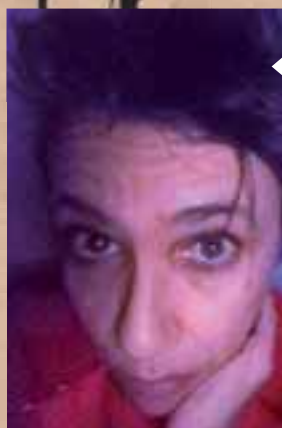
26/ Dystopia: Inferno | Μαριάννα Παφίτη

Κυριακή 20:30 (50')

Το έργο αποτυπώνει τη σχέση μιας γυναίκας με αναπηρία με τον φροντιστή της.

Ερμηνεία / Περφόρμιν: Μαριάννα Παφίτη
Σκηνοθεσία / Εικαστική προσέγγιση: Λουκάς Ιωάννου

€ 12 / 10

28&30/ Σάββατο του Λαζάρου | ΜΙΤΟΣ

Τρίτη & Πέμπτη 20:30 (60')

Επί σκηνής

Η παράσταση βασίζεται στην ιστορία του Λαζάρου των Γραφών.

Σκηνοθεσία / Δραματολογία / Performer: Έλενα Αγαθολέους

€ 12 / 10

Η ΕΥΡΩΛΙΓΚΑ ΕΡΧΕΤΑΙ ΚΥΠΡΟ!

ΟΡΑΡ BASKETBALL TOURNAMENT

<<ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΧΑΝΔΡΙΩΤΗΣ>>

9-12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
ΤΑΣΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ - ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Εισιτήρια διατίθενται από την Κυπριακή Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης, τους συνδέσμους φιλάθλων Ολυμπιακού Πειραιώς και σε όλα τα καταστήματα Stephanis ανά το Παγκύπριο.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ / ΠΑΚΕΤΩΝ

Πακέτο Εισιτηρίων

€ 45 ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ (5 ΑΓΩΝΕΣ)
€ 25 ΜΑΘΗΤΙΚΟ - ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ (5 ΑΓΩΝΕΣ)
€ 100 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ (2 ΕΝΗΛΙΚΕΣ & 2 ΠΑΙΔΙΑ) ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ (5 ΑΓΩΝΕΣ)

VIP:

€ 150 ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ (5 ΑΓΩΝΕΣ)
€ 75 ΗΜΕΡΗΣΙΟ (2 ΑΓΩΝΕΣ)

International Basketball Tournament Cyprus

Pneumapromotions

ΤΟ ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΤΕΘΗΚΕ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ

ΜΕΤΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ: **οπαπ** ΚΥΠΡΟΥ

ΑΣΗΜΕΝΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ: UNIVERSITY OF NICOSIA, Winline

ΧΑΛΚΙΝΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ: HELLENIC BANK, PAFOS

Cablenet and the Cablenet Sports 3 HD sports channel are the sponsors of television broadcasts

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **TOP FM**

LOGISTICS BY: **travelhouse**

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ: **cyprus**

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ: **cyprus**

Χορηγός:

Χορηγός Επικοινωνίας:

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

77 77 77 45
rialto.com.cy

Ενας μισθός για να πληρωθεί το ενοίκιο

Παρά την πανδημία, τη μείωση των μισθώσεων τύπου Airbnb και τις πιέσεις στα εισοδήματα, η άνοδος μισθωμάτων συνεχίζεται

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Ανατιμήσεις όχι μόνο σε βασικά αγαθά αλλά και στις τιμές των ενοικίων καταγράφονται φέτος στην αγορά κατοικίας, μετά την, προσωρινή όπως αποδείχθηκε, σταθεροποίησή τους το 2020 λόγω του «σοκ» της πανδημίας. Παρότι υπάρχουν περιοχές όπου έγιναν μικρές διορθώσεις, προκειμένου να διευκολυνθεί η μίσθωση κάποιων διαμερισμάτων, η γενικότερη τάση είναι ανοδική πλέον, ιδίως στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Σύμφωνα με τον κ. Λευτέρη Ποταμιάνο, πρόεδρο της Ενωσης Μεσιτών Αθηνών - Αττικής, κατά το διάστημα από το 2017 μέχρι σήμερα τα ενοίκια καταγράφουν αύξηση της τάξεως του 25%-30% στις περισσότερες περιοχές. Ενα διαμέρισμα 80 τ.μ., το οποίο πριν από λίγα χρόνια μπορούσε να μισθωθεί αντί 500 ευρώ, σήμερα απαιτεί τουλάχιστον 650 ή ακόμα και 700 ευρώ τον μήνα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα γκαρσονιέρας πέμπτου ορόφου στον Πειραιά, η οποία μισθώθηκε μέσα στην πανδημία αντί 280 ευρώ. Σήμερα το ίδιο ακίνητο αναζητά τον επόμενο μισθωτή του, αλλά η τιμή έχει αυξηθεί σε 350 ευρώ, δηλαδή κατά 25% μέσα σε περίπου ένα χρόνο και μάλιστα με την υγειονομική κρίση να σοβεί. Αντίστοιχα, διαμέρισμα 50 τ.μ. στο Πεδίο του Αρεως μισθώθηκε αντί 350 ευρώ/μήνα το 2018. Σήμερα το ίδιο διαμέρισμα ζητάει 400 ευρώ, μια αύξηση που προσεγγίζει το 15%. Ανάλογο παράδειγμα συναντάει και στην Καλλιθέα, σε ισόγειο διαμέρισμα 60 τ.μ., το οποίο από τα τέλη του 2019 μέχρι σήμερα καταγράφει επίσης αύξηση της ζητούμενης τιμής ενοικίασης κατά 50 ευρώ, από τα 400 στα 450 ευρώ.

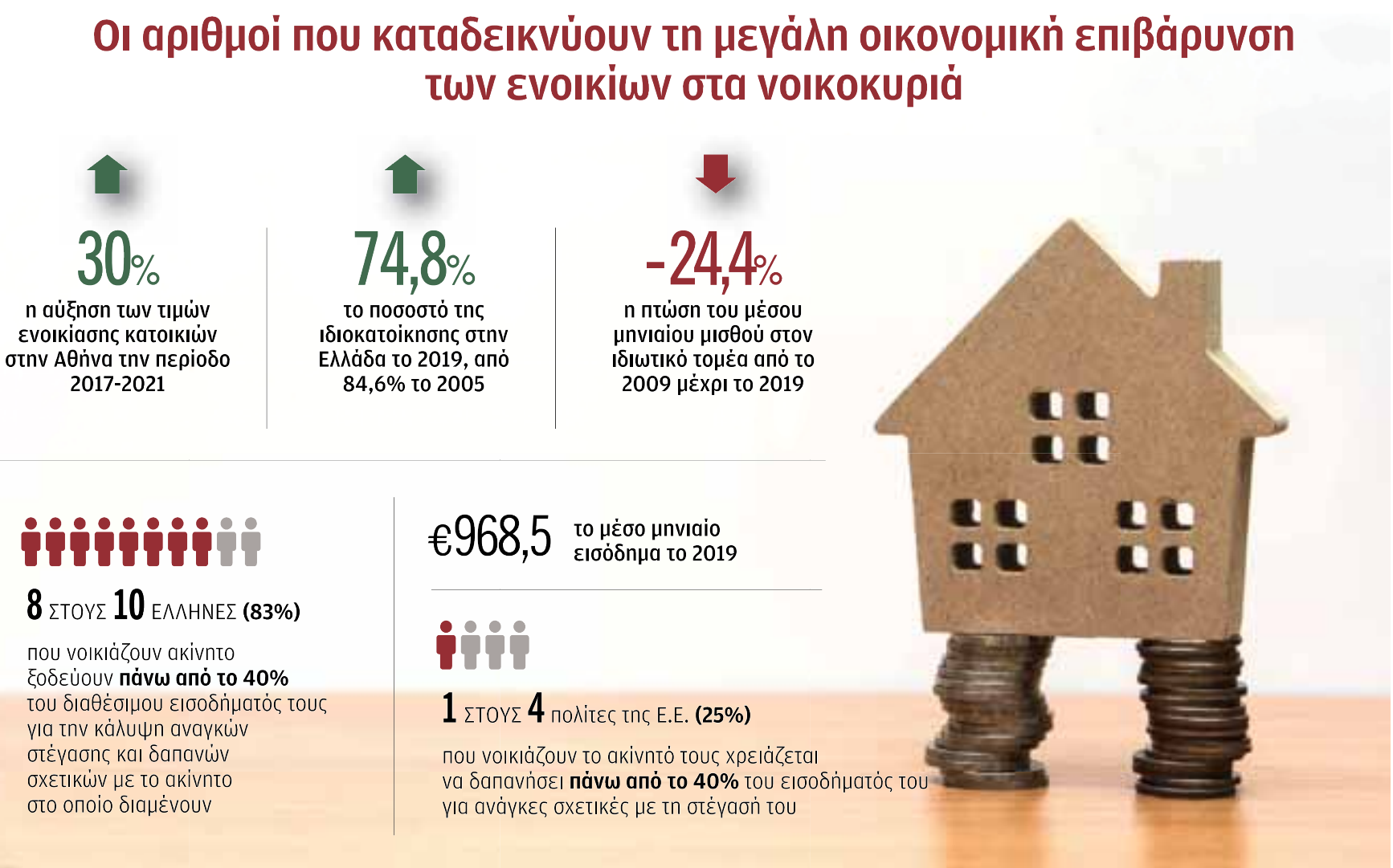
«Από το 2018 μέχρι και σήμερα διαπιστώνουμε μια αύξηση της τάξεως του 10%-15%, ενώ από το 2017 η άνοδος είναι ακόμα υψηλότερη αγγίζοντας ακόμα και το 30%. Μάλιστα, το παράδοξο είναι ότι φέτος παρατηρείται μια επιπλέον αύξηση στις τάξεις του 3%-5% ή και ακόμα υψηλότερη, που δεν είναι εύκολο να εξηγηθεί, ακριβώς επειδή έχει μεσολαβήσει η πανδημία», σημειώνει στην «Κ» ο κ. Λευτέρης Ποταμιάνος. Σύμφωνα με τον ίδιο, πέραν της δεδομένης ζήτησης, τα μέτρα στήριξης προφύλαξαν τα περισσότερα νοικοκυριά από το να καταγράψουν σημαντική πτώση των εισοδημάτων. Επίσης, ειδικά αυτήν την περίοδο του έτους υπάρχουν πλέον υψηλότερες προσδοκίες των ιδιοκτητών, που θεωρούν ότι θα κεφαλαιοποιήσουν τη συσσώρευση ζήτησης λόγω της επανεισερχομένης των πανεπιστημίων με φυσική παρουσία. «Εκτός από τους φοιτητές, τον Σεπτέμβριο υπάρχει πολύ σημαντική κινητικότητα εργαζομένων διαφόρων κλάδων, με ανάγκες μεταστέγασης, με απο-

τέλεσμα να καταγράφεται κορύφωση της ζήτησης και μάλιστα σε ένα πολύ συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που ξεκινάει από τα μέσα Αυγούστου και ολοκληρώνεται στα τέλη Σεπτεμβρίου». Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο φέτος πραγματοποιήθηκαν προσλήψεις 11.700 μόνιμων εκπαιδευτικών, δείγμα της σημαντικής τόνωσης της ζήτησης.

Σε ανάλογα συμπεράσματα για την πορεία των τιμών καταλήγει και το πρόσφατο Παρατηρητήριο Τιμών Ενοικίασης Φοιτητικών Κατοικιών, που επιμελείται η Geoxis, εταιρεία πιστοποιημένων εκτιμητών ακινήτων. Βάσει αυτού, στο κέντρο της Αθήνας, κατά το διάστημα 2017-2021, καταγράφεται αύξηση της τάξεως του 31% ή 100 ευρώ για τη μηνιαία ενοίκιαση ενός διαμερίσματος 60-65 τ.μ. Από εκεί δηλαδή που αρκούσε ένα ποσό της τάξεως των 300 ευρώ για την ενοίκιαση ενός παλαιού και μικρής επιφάνειας ακινήτου, πλέον απαιτούνται 400 ευρώ κατά μέσον όρο. Μάλιστα, μόνο κατά τη διάρκεια του τελευταίου 12μήνου οι τιμές ενισχύθηκαν με ρυθμό της τάξεως του 15%, δείγμα της πεποίθησης πολλών ιδιοκτητών ότι θα μπορέσουν να εξασφαλίσουν τον επόμενο ενοικιαστή τους, λόγω των θετικότερων προσδοκιών που διαμορφώνονται στην οικονομία μετά την πανδημία.

Το ζήτημα ασφαλώς είναι ότι ακόμα οι θετικές αυτές προοπτικές δεν έχουν προλάβει να μετουσιωθούν σε αύξηση των εισοδημάτων των νοικοκυριών. Αντιθέτως, έπειτα από 18 μήνες πανδημίας, σημαντικό μέρος των οποίων η οικονομική δραστηριότητα ήταν από υποτονική έως ανύπαρκτη, τα εισοδήματα πολλών ανθρώπων καταγράφουν στασιμότητα ή ακόμα και πτώση, με την αγοραστική δύναμη να περιορίζεται λόγω των ανατιμήσεων σε πλειάδα προϊόντων, ένεκα της πανδημίας και της διατάραξης της εφοδιαστικής αλυσίδας, που έχει απογειώσει το μεταφορικό κόστος. Παράλληλα υπάρχει αυξημένη εργασιακή ανασφάλεια, καθώς ακόμα δεν έχει απομακρυνθεί ο κίνδυνος της πανδημίας, τη στιγμή που δεν διαφαίνεται νέο πακέτο στήριξης της οικονομίας στον ορίζοντα. Όλα τα παραπάνω καθιστούν την απόφαση μίσθωσης ακινήτου σε υψηλότερες τιμές μια αρκετά δύσκολη «εξίσωση» για πολλά νοικοκυριά.

Σύμφωνα με τον κ. Γιάννη Συλά, επικεφαλής της Geoxis και του τμήματος εκτιμήσεων (Valuation Forum) του RICS στην Ελλάδα, «η βέβαιη αδυναμία ενός πολύ μεγάλου ποσοστού των νέων σήμερα να αποκτήσουν ιδιότητα σπίτι διαμορφώνει σταδιακά μια νέα γενιά ενοικιαστών, η οποία αναμένεται να κυριαρχήσει τις επόμενες δεκαετίες, ακόμα και σε χώρες του ευρωπαϊκού Νότου όπως η Ελλάδα και η Ισπανία, όπου το ποσοστό ιδιοκτησίας είναι υψηλό».

Σβήνει το όνειρο της ιδιοκατοίκησης

Ενδεικτικό της μεγέθυνσης της «δεξαμενής» των ενοικιαστών είναι και το γεγονός ότι το ποσοστό της ιδιοκατοίκησης, παρότι παραμένει υψηλό και διαμορφώνεται σε 74,8% (στοιχεία 2019), εντούτοις έχει υποχωρήσει σημαντικά από το 84,6% στο οποίο βρισκόταν πριν από σχεδόν 15 χρόνια, το 2005. Πρόκειται για τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, η οποία περιόρισε το εν λόγω ποσοστό, ωθώντας χιλιάδες νοικοκυριά στην επιλογή της ενοικίασης. Σύμφωνα με εκτιμήσεις στελεχών της αγοράς ακινήτων, σήμερα σχεδόν εννέα στα δέκα νέα νοικοκυριά κινούνται αποκλειστικά στη λύση της ενοικίασης και όχι της αγοράς, προκειμένου να καλύψουν ανάγκες στέγασης, είτε λόγω αδυναμίας πρόσβασης σε τραπεζική χρηματοδότηση είτε από επιλογή, καθώς υπάρχει σαφής απροθυμία για μακρο-

Σχεδόν εννέα στα δέκα νέα νοικοκυριά κινούνται αποκλειστικά στη λύση της ενοικίασης.

χρόνια οικονομική δέσμευση μέσω ενός στεγαστικού δανείου. Ως εκ τούτου, η ζήτηση κινείται σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο, συγκριτικά με προηγούμενες δεκαετίες. Σύμφωνα με τον κ. Συλά, το διαχρονικό άνοιγμα της ψαλίδας μεταξύ της αύξησης του βασικού μισθού και της αξίας ακινήτων είναι αποκλυπτικό και εξηγεί πλήρως με χρηματοοικονομικούς όρους τη στρόφη στην ενοίκιαση. «Μετάξυ 1998 και 2019 ο βασικός μισθός

προσαρμοσμένος στον πληθωρισμό έχει καταγράψει μικρή μείωση, όταν την ίδια περίοδο οι αξίες διαμερισμάτων έχουν αυξηθεί κατά 57%, με βάση τους δείκτες της Τράπεζας της Ελλάδος», σημειώνει ο κ. Συλάς. Επιπρόσθετα των περισσότερων μισθών που απαιτούνται για την απόκτηση κατοικίας, σύμφωνα με τον ίδιο, οι διαδοχικές κρίσεις (αρχικά η οικονομική και πρόσφατα και η υγειονομική), η αυστηροποίηση των κριτηρίων τραπεζικής δανειοδοτήσης, η εργασιακή ανασφάλεια, η παραμονή στην οικγενειακή εστία για μεγάλο χρονικό διάστημα, η μείωση των γάμων/γεννήσεων και η αδυναμία του κράτους να ρυθμίσει την αγορά στέγασης μέσω προγραμμάτων ανέγερσης φθηνών κατοικιών (affordable housing programs) δημιουργούν το ιδανικό πλαίσιο για την πλήρη αποφυγή της

ανάληψης ρίσκου αγοράς κατοικίας από τους σημερινούς νέους.

Ταυτόχρονα, η όψιμη αυτή ανάκαμψη των τιμών των ενοικίων καταρρίπτει και τα επιχειρήματα πολλών ότι για την άνοδό τους ευθύνεται η εκτόξευση του φαινομένου της βραχυχρόνιας μίσθωσης, που έχει μειώσει τα διαθέσιμα προς ενοίκιαση ακίνητα. Μπορεί αυτό να παρατηρήθηκε σε ορισμένες περιπτώσεις, μεμονωμένων συνοικιών, όπως το Κουκάκι, αλλά όπως φάνηκε τον τελευταίο χρόνο, στο κέντρο της Αθήνας, η μείωση του αριθμού των αγγελιών καταλυμάτων βραχυχρόνιας μίσθωσης κατά σχεδόν 50% από την άνοιξη του 2019 μέχρι τη φετινή άνοιξη (από 13.000 σε 6.500) όχι μόνο δεν μεταφράστηκε σε διόρθωση των ενοικίων, αλλά αντιθέτως αυτά αυξήθηκαν εκ νέου.

Το κόστος ενοικίασης έχει αυξηθεί κατά σχεδόν 30% στην Αθήνα.

Μείωση μισθού 24,4% στον ιδιωτικό τομέα

Το ζήτημα είναι ότι εφόσον συνεχιστεί η ανοδική τάση των τιμών των ενοικίων (κάτι που θεωρείται σχεδόν βέβαιο σύμφωνα με τους επαγγελματίες της αγοράς ακινήτων), θα αρχίσει να παρατηρείται και ένα σημαντικό ζήτημα στέγασης και ασφαλώς κι επιδείνωσης της ποιότητας ζωής χιλιάδων νοικοκυριών, που θα αναγκάζονται, λόγω κόστους, να μένουν σε μικρότερα διαμερίσματα, σε χειρότερες περιοχές και με λιγότερες παροχές.

Όπως προκύπτει από τα σχετικά στοιχεία του ΚΕΠΕ, ο μέσος μηνιαίος μισθός στον ιδιωτικό τομέα έχει υποχωρήσει κατά 24,4% τη δεκαετία 2009-2019, από τα 1.281 ευρώ στα 968,5 ευρώ. Με δεδομένο ότι το κόστος ενοικίασης έχει αυξηθεί κατά σχεδόν 30% στην Αθήνα τα τελευταία χρόνια, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι τα ενοίκια αυξήθηκαν με πολύ γοργό ρυθμό, τη στιγμή που τα εισοδήματα των νοικοκυριών όχι μόνο δεν ενισχύθηκαν λόγω πανδημίας,

Νέο φορέα τύπου ΟΕΚ ζητούν επαγγελματίες του κλάδου για να αντιμετωπισθεί το ζήτημα της στέγασης.

αλλά αντιθέτως έχουν αρχίσει να δέχονται πιέσεις, ιδίως αν στην εξίσωση προστεθεί και ο παράγοντας των ανατιμήσεων βασικών αγαθών εξαιτίας του κορωνοϊού. Όπως σημειώνει ο κ. Ποταμιάνος, «επιβαρύνεται υπέρογκα ο οικογενειακός προϋπολογισμός, με αποτέλεσμα ο ένας μισθός να πγαίνει για το ενοίκιο, εφόσον πρόκειται για μια τετραμελή οικογένεια, που χρειάζεται τουλάχιστον 85-90 τ.μ.». Σύμφωνα με τον ίδιο, η κατάσταση αυτή δεν θα είναι βιώσιμη μακροπρόθεσμα, εφόσον δεν υπάρξει σημαντική αύξηση

και των εισοδημάτων. Μάλιστα, το ζήτημα αναμένεται να επιδεινωθεί το προσεχές διάστημα, καθώς όσο η οικονομία επιστρέψει σε φυσιολογικούς ρυθμούς λειτουργίας, τα ενοίκια θα συνεχίσουν να αυξάνονται, δεδομένης της υψηλής ζήτησης και της σταδιακής απορρόφησης της προσφοράς. Τα δεδομένα αυτά αποτυπώνονται και στις εκδόσεις της Eurostat, που καταγράφουν τις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών της Ε.Ε. Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη ανάλυση που δημοσιεύθηκε πριν από περίπου δύο χρόνια (και αφορά στο 2018), στην Ελλάδα το 83,1% όσων νοικιάζουν κατοικία χρειάζεται να ξεδύνουν πάνω από το 40% των μηνιαίων εισοδημάτων τους για να καλύπτουν δαπάνες που σχετίζονται με τη διαμονή τους (ενοίκιο, κοινόχρηστα, λογαριασμοί κοινής ωφέλειας κ.τ.λ.). Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό στην Ε.Ε., και μάλιστα με διαφορά, τη στιγμή που ο αντίστοιχος μέ-

σος όρος στην Ε.Ε. δεν ξεπερνά το 25% όσων νοικιάζουν το ακίνητο στο οποίο διαμένουν.

Ως εκ τούτου, το πρόβλημα εξασφάλισης στέγης που να πληροί κάποια ελάχιστα κριτήρια ποιότητας ζωής, το οποίο υπήρχε πριν από την πανδημία, έχει επανέλθει με ακόμα μεγαλύτερη σφοδρότητα λόγω της μεσολάβησης της υγειονομικής κρίσης. Πρόκειται για ένα ζήτημα το οποίο ενδεχομένως να απαιτήσει την ανάληψη πρωτοβουλιών από την πλευρά της κυβέρνησης ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα αισχροκέρδειας και ταυτόχρονα να διασφαλιστεί η επάρκεια προσφορά διαμερισμάτων, προσιτών οικονομικά για την πλειονότητα των ενδιαφερομένων. Στο πλαίσιο αυτό, επαγγελματίες της αγοράς ακινήτων επαυφέρουν στην ημερήσια διάταξη το ζήτημα της δημιουργίας ενός νέου φορέα, με ρόλο ανάλογο εκείνου του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας (ΟΕΚ).

Χαμηλά η Ελλάδα σε ηλεκτρονικές συναλλαγές

Μόλις στην 21η θέση της Ε.Ε. βάσει αριθμού πληρωμών, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΣΩΡΤΖΗ**

Μακρύς είναι ακόμη ο δρόμος που πρέπει να διανύσει η χώρα μας στον τομέα των ψηφιακών συναλλαγών προκειμένου να φτάσει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων ανά κάτοικο. Αυτό αποκαλύπτουν τα συγκριτικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την κατάταξη της χώρας μας στις συνολικές ηλεκτρονικές πληρωμές, με βάση τα οποία η Ελλάδα κατέλαβε το 2020 μόλις την 21η θέση στο σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με 166 συναλλαγές ανά κάτοικο έναντι 266 συναλλαγών κατά μέσον όρο στην Ευρωζώνη.

Η χαμηλή κατάταξη, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί στη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων συναλλαγών, όπως οι κάρτες και άλλα ψηφιακά δίκτυα, οφείλεται στην υστέρηση

Στην Ελλάδα πραγματοποιούνται 166 συναλλαγές ανά κάτοικο έναντι 266 συναλλαγών κατά μέσον όρο στην Ευρωζώνη.

που διαπιστώνεται σε σχέση με άλλες ώριμες ευρωπαϊκές αγορές, όπως το Λουξεμβούργο, η Δανία, η Φινλανδία, η Σουηδία και η Ολλανδία, όπου η χρήση ηλεκτρονικών μέσων είναι σχεδόν καθολική, ενώ σημαντική είναι η υστέρηση σε σύγκριση και με λιγότερο ώριμες αγορές, όπως το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Αυστρία, η Πορτογαλία, αλλά και χώρες όπως η Εσθονία, η Λιθουανία και η Λετονία.

Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρεί φυσικά την

τεράστια πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια ειδικά στη χρήση των χρεωστικών και πιστωτικών καρτών, ανεβάζοντας τη χώρα μας στη 18η θέση, από 25η το 2019, στη χρήση του «πλαστικού χρήματος», με βάση τον αριθμό συναλλαγών ανά κάτοικο. Η τάση αυτή ενισχύθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας και συνεχίζεται και όλο το 2021.

Για το 2020 η χρήση των ηλεκτρονικών πληρωμών διευρύνθηκε και συνολικά πραγματοποιήθηκαν 1,77 δισ. συναλλαγές, καταγράφοντας άνοδο κατά 30,6% σε σχέση με το 2019. Στην αύξηση αυτή συνέβαλαν όλα τα δίκτυα και συγκεκριμένα:

- Οι κάρτες με αύξηση συναλλαγών κατά 41%, στο 1,1 δισ., από 792 εκατ. το 2019. Η αξία των συναλλαγών με κάρτες αυξήθηκε το 2020 κατά 43,7% σε σχέση με το 2019 και ανήλθε στα 36,8 δισ. ευρώ, από 26,2 δισ. ευρώ.

- Οι μεταφορές χρημάτων από ένα λογαριασμό σε έναν άλλο. Ο αριθμός των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν μέσω μεταφοράς πιστώσεων ανήλθε το 2020 στα 477,6 εκατ., από 353 εκατ. το 2019, καταγράφοντας άνοδο κατά 35,3%, και η αξία των συναλλαγών αυξήθηκε το 2020 κατά 30,6% σε σχέση με το 2019, ανήλθε στα 718,7 δισ. ευρώ έναντι 699 δισ. ευρώ το 2019.

Αντίθετα, μειωμένος κατά 20,6%, στα 4,4 εκατομμύρια από 5,6 εκατ. το 2019, ήταν ο αριθμός των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν μέσω επιταγών, ενώ μειωμένη ήταν και η αξία των συναλλαγών μέσω επιταγών, που περιορίστηκε στα 66,4 δισ. ευρώ, από 89,4 δισ. ευρώ το 2019. Σταθερή στα 9 δισ. ευρώ παρέμεινε, τέλος, η αξία των συναλλαγών μέσω πάγιων εντολών, ενώ ο αριθμός των συναλλαγών διαμορφώθηκε στα 26,8 εκατ.

ΚΑΤΑΤΑΞΗ Ε.Ε.-27		ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ 2020	ΚΑΤΑΤΑΞΗ Ε.Ε.-27		ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ 2020
14	Αυστρία	252	25	Ιταλία	130
7	Βέλγιο	421	12	Λετονία	297
22	Κύπρος	163	11	Λιθουανία	309
8	Εσθονία	419	1	Λουξ/ργο	7.576
3	Φινλανδία	544	24	Μάλτα	159
9	Γαλλία	358	5	Ολλανδία	527
10	Γερμανία	315	15	Πορτογαλία	229
21	ΕΛΛΑΔΑ	166	20	Σλοβακία	189
6	Ιρλανδία	430	17	Σλοβενία	219
			19	Ισπανία	200

ΠΗΓΗ: ΕΚΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μείωση ΕΝΦΙΑ, εισφορών, στήριξη χαμηλών και μεσαίων εισοδημάτων

Το «πακέτο» μέτρων που θα ανακοινώσει ο πρωθυπουργός από τη ΔΕΘ

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

«**Πακέτο**» μέτρων που θα στοχεύει στην ανακούφιση των μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων από το πλήγμα των αυξησέων τιμών, ιδίως στην ενέργεια, ενώ ταυτόχρονα θα στέλνει μήνυμα ότι η μετarrυθμιστική πολιτική της κυβέρνησης και οι φοροελαφρύνσεις συνεχίζονται, αναμένεται να εξαγγείλει ο πρωθυπουργός το Σάββατο από το βήμα της ΔΕΘ.

Το «όπλο», δηλαδή τον απαραίτητο δημοσιονομικό χώρο για να χρηματοδοτήσει τα μέτρα αυτά, θα δώσει στην κυβέρνηση σήμερα η ΕΛΣΤΑΤ, ανακοινώνοντας το ΑΕΠ β' τριμήνου, που όλα δείχνουν ότι θα κινηθεί σε υψηλά επίπεδα. Οι προβλέψεις μιλούν για διψήφιο ποσοστό αύξησης σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, τουλάχιστον (η Εθνική Τράπεζα το έβλεπε πρόσφατα πάνω από 13%). Με αυτό το δεδομένο, η κυβέρνηση θα αναθεωρήσει την πρόβλεψή της για ανάπτυξη φέτος από 3,6% κατά

Το θέμα των αντιμέτρων έναντι των ανατιμήσεων αποτελεί προτεραιότητα της κυβέρνησης, ώστε να περιοριστεί η επιβάρυνση των νοικοκυριών.

περισσότερο από μια ποσοστιαία μονάδα. Ανάλογη αναθεώρηση, σύμφωνα με πληροφορίες, ετοιμάζει και η Τράπεζα της Ελλάδος, που θα τοποθετήσει τον ρυθμό ανάπτυξης για φέτος κοντά στο 5%, έναντι προηγούμενης πρόβλεψής της για 4,2%. Καθώς η κάθε μονάδα αύξησης του ΑΕΠ αποφέρει περίπου 600 εκατ. ευρώ επιπλέον έσοδα, όπως σημειώνουν στο υπουργείο Οικονομικών, τα περιθώρια για νέες παροχές μπορεί να πληθύνουν και τα 900 εκατ. ευρώ, σε περίπτωση που η νέα κυβερνητική πρόβλεψη διαμορφωθεί κοντά σ' αυτήν της Κεντρικής Τράπεζας.

Το «πακέτο» της ΔΕΘ συζητήθηκε χθες σε σύσκεψη υπό τον πρωθυπουργό, στον οποίο παρουσιάστηκαν όλα τα μέτρα κοστολογημένα. Το θέμα του πληθωρισμού έχει προστεθεί πρόσφατα στις ανησυχίες

Το πακέτο της Διεθνούς Εκθεσης Θεσσαλονίκης συζητήθηκε σε σύσκεψη υπό τον πρωθυπουργό, στον οποίο παρουσιάστηκαν όλα τα μέτρα κοστολογημένα.

της κυβέρνησης, καθώς τα τιμολόγια του ρεύματος αναμένεται να αυξηθούν σε ποσοστό έως και 50%. Η κυβέρνηση θα επιχειρήσει να παρέμβει, προκειμένου να αντισταθμίσει την επιβάρυνση των καταναλωτών, ιδίως των πιο ευάλωτων και οι πληροφορίες αναφέρουν ότι δεν θα κινηθεί μέσω της μείωσης των φόρων, αλλά με επιδοματικού χαρακτήρα μέτρα.

Ταυτόχρονα, θα διατηρήσει τον μειωμένο ΦΠΑ 13% στον καφέ, στα μεταφορικά, στα εισιτήρια κινηματογράφου και θεάτρου και το τουριστικό «πακέτο». Στο φορολογικό κομμάτι, μεγάλη εκκρεμότητα για την οποία υπάρχει εισήγηση να κλείσει το 2022 είναι η περαιτέρω μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 8%. Θα είναι το σήμα ότι η κυβέρνηση τηρεί τις υποσχέσεις της, αλλά και ότι προσφέρει ανα-

κούφιση στους ιδιοκτήτες ακινήτων, που έχουν πληγεί και εξαιτίας των μέτρων για τον κορωνοϊό. Επίσης, ο πρωθυπουργός θα ανακοινώσει φορολογικές ελαφρύνσεις και άλλα κίνητρα για τις συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων, καθώς αυτό προβλέπεται και στο πλαίσιο των μέτρων του Ταμείου Ανάκαμψης, προκειμένου να μεγεθυνθούν και να αποκτήσουν εξωστρέφεια οι ελληνικές επιχειρήσεις.

Τα μέτρα για το 2022 πρέπει να έχουν προσωρινό χαρακτήρα. Κι αυτό γιατί το 2023 αναμένεται να επανέλθουν οι καλόνες δημοσιονομικής πειθαρχίας στην Ε.Ε., με νέο πλαίσιο που θα συμφωνηθεί αργότερα. Μόνο αφού γίνει αυτό θα μπορούν να προσδιοριστούν μονιμότερα μέτρα, εκτός αν υπάρχουν αντίμετρα, επίσης

μόνιμα. Στο πλαίσιο αυτό, ο πρωθυπουργός θα επαναλάβει την απόφαση της κυβέρνησης να διατηρηθεί και το 2022 η αναστολή της εισφοράς αλληλεγγύης για τον ιδιωτικό τομέα και φυσικά οι μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές. Για τις τελευταίες υπάρχει εισήγηση και για περαιτέρω μείωσή τους, έστω και σταδιακά, σε δύο δόσεις, κατά το υπολειπόμενο ποσοστό 1,1 μονάδας, ώστε να φτάσουν συνολικά τις 5 μονάδες που είχε υποσχεθεί η κυβέρνηση. Ο πρωθυπουργός θα επιχειρήσει, επίσης, σύμφωνα με πληροφορίες, να στείλει ένα αισιόδοξο μήνυμα για το μέλλον, περιγράφοντας τους πιο μεσοπρόθεσμους κυβερνητικούς στόχους: Έξοδο από την ενισχυμένη εποπτεία το 2022 και ένταξη των ομολόγων σε βαθμίδα αξιολόγησης το πρώτο εξάμηνο του 2023.

Σχέδιο αξιοποίησης των ακινήτων του ΕΦΚΑ

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Δύο εμβληματικά κτίρια που έχει στην περιουσία του ο ΕΦΚΑ, ένα διατηρητέο στη Σωκράτους καθώς και το «νοσοκομείο-φάντασμα» στην Πεντέλη αναμένεται να τεθούν σε διαγωνισμό προκειμένου να προχωρήσει η αξιοποίησή τους. Ο ενιαίος πλέον φορέας έχει στην κατοχή του συνολικά 230 πλήρη κτίρια, από 55 έως και 26.062 τ.μ., ενώ παράλληλα διαθέτει οριζόντιες ιδιοκτησίες σε 169 κτίρια από 30 έως 18.416 τ.μ., καθώς και συνολικά 69 οικόπεδα (45 - 35.600 τ.μ.) και 49 αγροτεμάχια (13 - 107.210 τ.μ.). Η συνολική αντικειμενική αξία της ακίνητης περιουσίας του εκτιμάται σε 1,08 δισ. ευρώ, με το 14% αυτής να παραμένει... ακίνητο ή για την ακρίβεια πλήρως αναξιοποίητο. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με τα πλέον επικαιροποιημένα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η διοίκηση του φορέα, υπάρχουν συνολικά 35 διατηρητέα ακίνητα, συνολικού εμβαδού 79.679 τ.μ., εκ των οποίων τα 24 είναι κενά. Η μέση ηλικία των ακινήτων είναι τα 51 έτη, με μέσο έτος κατασκευής το 1971. Πλέον ο διοικητής του φορέα, Παναγιώτης Δουφεζής, έχει ενεργοποιήσει το σχέδιο αναβίωσης των κενών –επί σειράν ετών– εμβληματικών ακινήτων στο πλαίσιο ενός συνολικότερου προγράμματος του υπουργείου Εργασίας, με στόχο την ύπαρξη –άμεσα– σημαντικών οικονομικών ωφελειών τόσο για το ασφαλιστικό σύστημα όσο και για την ευρύτερη οικονομική δραστηριότητα των περιοχών όπου βρίσκονται τα ακίνητα, κυρίως δε του ιστορικού κέντρου της Αθήνας.

Ενα τέτοιο ακίνητο, στη Σωκράτους 53, στην Αθήνα, που έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο και διαθέτει υπόγειο και επτά ορόφους, συνολικής επιφάνειας 6.878,37 τ.μ., έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον επενδυτών για τη δημιουργία ξενοδοχείου. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το επόμενο διάστημα αναμένεται να γίνει εισήγηση προς τη διοίκηση του ΕΦΚΑ για εκμίσθωση του κτιρίου ώστε να φτιαχτεί ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων. Το ελάχιστο μηνιαίο μίσθωμα εκτιμάται ότι θα είναι 39.000 ευρώ, με το κόστος κατασκευής να κινείται περίξ των 11.700.000 ευρώ.

Προς αξιοποίηση βαίνει και ένα «νοσοκομείο-φάντασμα» στην Πεντέλη, το Νοσηλευτικό Ίδρυμα Εμπορικού Ναυτικού (ΝΙΕΝ), έκτασης 119.458 τ.μ., με κτίριο επιφάνειας 11.600 τ.μ, που λειτουργούσε έως το 1975 ως νοσοκομείο. Ο περιβάλλον χώρος έχει παραχωρηθεί στον Δήμο Πεντέλης.

Βάσει του σχεδιασμού αναμένεται να υπάρξει εισήγηση προς το Δ.Σ. του ΕΦΚΑ ώστε να διενεργηθεί διαγωνισμός εκμίσθωσης του κτιρίου (και του χώρου πέριξ του κτιρίου, έκτασης περίπου ενός στρέμματος) ως νοσοκομείου για 50 έτη. Το ελάχιστο μηνιαίο μίσθωμα για ανακατασκευμένο το κτίριο αναμένεται να οριστεί στα 100.000 ευρώ, με το κόστος ανακατασκευής να εκτιμάται στα 18.000.000 ευρώ.

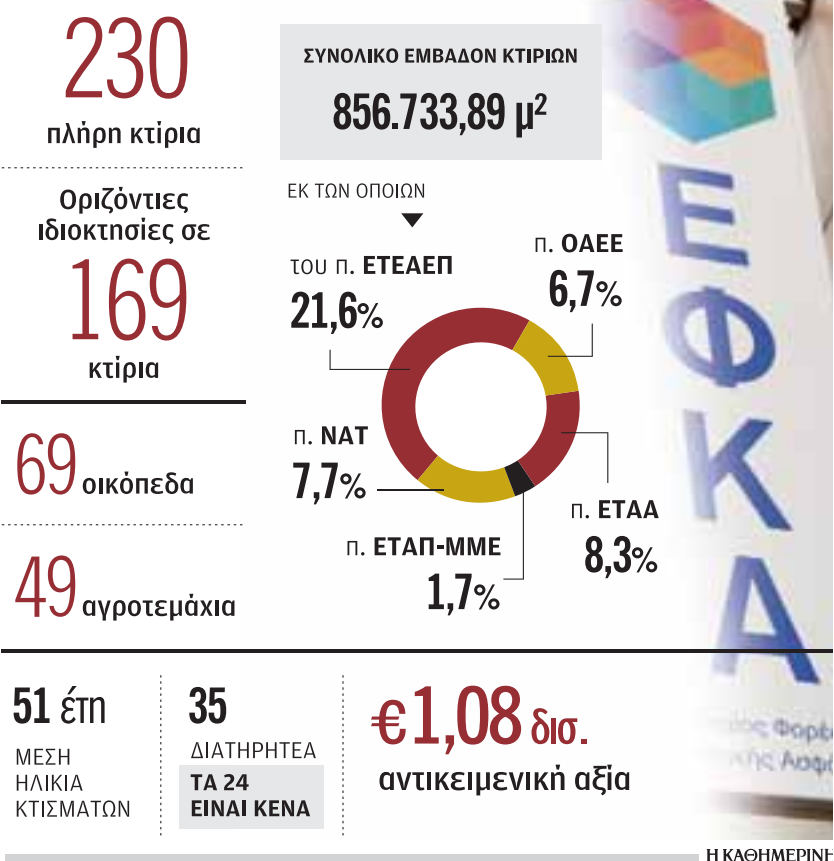
Ενα διατηρητέο στη Σωκράτους καθώς και το «νοσοκομείο-φάντασμα» στην Πεντέλη αναμένεται να τεθούν σε διαγωνισμό.

Να σημειωθεί ότι, ήδη, έχουν ληφθεί αποφάσεις για την πλήρη αξιοποίηση κτιρίων όπως αυτό στη Σταδίου 41 (πρώην «Φωκάς») καθώς και στη Ζαλοκώστα 7-9 στο Κολωνάκι. Διαδικασίες διαγωνισμού έχουν κινηθεί και για τα κτίρια σε:

- Πανεπιστημίου 46, Αθήνα, συνολικής επιφάνειας 10.247 τ.μ. Στόχος είναι η δημιουργία ξενοδοχείου 4 αστέρων, έπειτα από εκτέλεση εργασιών αναβάθμισης. Το ελάχιστο μηνιαίο μίσθωμα έχει οριστεί σε 85.000 ευρώ, με κόστος ανακατασκευής 15.000.000 ευρώ. Δεν αποκλείεται και η περίπτωση εκμίσθωσης για γραφεία ή μεικτή χρήση.

- Σταυριάδου 16, Αθήνα. Πρόκειται για γωνιακό οικόπεδο επιφάνειας 440,16 τ.μ. Εχει δρομολογηθεί η διενέργεια διαγωνισμού για παρακαρποιστικό - επενδυτή προκειμένου να δημιουργηθεί κτίριο στάθμευσης. Το ελάχιστο μηνιαίο μίσθωμα ορίστηκε σε 1.340 ευρώ, με κόστος κατασκευής 1.060.000 ευρώ.

Η ακίνητη περιουσία του ΕΦΚΑ

Πέντε ελληνικά έργα για το υδρογόνο διεκδικούν χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πέντε ελληνικά έργα στη νέα τεχνολογία του υδρογόνου διεκδικούν ευρωπαϊκή χρηματοδότηση. Οι υποψήφιοι Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Αδωνις Γεωργιάδης και Κώστας Σκρέκας, ενέκριναν τη συμμετοχή πέντε ελληνικών έργων στο πρώτο κύμα Σημαντικών Έργων Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (IPCEI) «Υδρογόνο», τα οποία προ-κοινοποιήθηκαν στα αρμόδια ευρωπαϊκά όργανα, σε συνέχεια γραπτής επικοινωνίας των δυο υπουργών με τον Ευρωπαϊκό επιτροπείο Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ, Τιερί Μπρετόν. Μετά την έγκριση, το κάθε σχήμα θα κληθεί να αποδείξει απέναντι

στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ωριμότητα των έργων, σύμφωνα με τα κριτήρια για τα IPCEI. Τα έργα που προκρίθηκαν από την ειδική διυπουργική επιτροπή εμπειρογνομόνων είναι:

1. Blue Med: Έργο της Motor Oil που συνίσταται στην παραγωγή μπλε υδρογόνου πολύ χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος και πράσινου υδρογόνου, με ορίζοντα το 2025. Στο έργο αναμένεται και η συμμετοχή των εταιρειών ΔΕΣΦΑ και ΔΕΗ, όπως και ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας.

2. Green HIPO: Έργο της Advanced Energy Technologies (Advent Technologies) για την κατασκευή μονάδας παραγωγής

καινοτόμων ηλεκτρολυτών και κυψελίδων καυσίμου. Η παραγωγή θα πραγματοποιείται στη γραμμή παραγωγής της εταιρείας, με εγκατάσταση στη δυτική Μακεδονία.

3. White Dragon: Σύμπλεγμα (Cluster) έργων για παραγωγή πράσινου υδρογόνου στη δυτική Μακεδονία μέσω ηλεκτρόλυσης από ηλιακή ενέργεια και διανομή του μέσω του δικτύου του ΔΕΣΦΑ και του αγωγού TAP. Στο έργο συμμετέχουν η ΔΕΠΙΑ Εμπορίας Α.Ε. (ως συντονιστής), η TEPNA Ενεργειακή, η Advent Technologies S.A., η Copelouzos Group (Damco Energy S.A.), η Σωλυνουργεία Κορίνθου Α.Ε., η TAP AG, ο ΔΕΣΦΑ, οι όμιλοι των Ελληνικών Πετρελαίων, της Motor Oil και η ΔΕΗ.

4. H2CAT Tamks: Έργο της εταιρείας B&T Composites (Τριακίδης Βασίλειος ΑΕΤΕ) για την κατασκευή καινοτόμων δεξαμενών υψηλής πίεσης από σύνθετα υλικά και ίνες άνθρακα για την αποθήκευση υδρογόνου ειδικότερα για τον τομέα των μεταφορών.

5. H2CEM - Τιτάν: Πρωτοπορία στην ελληνική παραγωγή τιμνέντου με χρήση πράσινου υδρογόνου. Το έργο αφορά την παραγωγή, αποθήκευση και χρήση πράσινου υδρογόνου για καύση προς παραγωγή ενέργειας σε κλιβάνους με στόχο την απανθρακοποίηση των μονών τιμνέντοβιομηχανίας της εταιρείας Τιτάν.

Πακέτο μέτρων για την ανάπτυξη των εταιρειών - τεχνοβλαστών

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Τη δυνατότητα να μεταφέρουν τη φορολογική τους έδρα εκτός Ελλάδας θα έχουν οι εταιρείες - τεχνοβλαστοί, υπό την προϋπόθεση ότι θα διαθέτουν και εγκαταστάσεις στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα, θα επιτρέπεται η συμμετοχή σε αυτές επενδυτών και επενδυτικών εταιρειών, ενώ θα μπορούν να εκδίδουν και ομόλογα, κάτι που διευρύνει σημαντικά τους τρόπους χρηματοδότησής τους και επομένως της περαιτέρω ανάπτυξής τους.

Τα παραπάνω προβλέπει μεταξύ άλλων το νομοσχέδιο του υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τίτλο «Ρυθμίσεις για τις εταιρείες - τεχνοβλαστούς», το οποίο βρίσκεται σε δημόσια διαβούλευση, διαδικασία η οποία θα διαρκέσει έως την Παρασκευή 17 Σεπτεμβρίου. Πέρα από τη μεγαλύτερη σύνδεση των πανεπιστημίων και εν γένει της έρευνας με την αγορά, την πραγματική οικονομία, με το νομοσχέδιο επιχειρείται η κωδικοποίηση του πλαισίου για τους τεχνοβλαστούς, καθώς σήμερα στην πραγματικότητα κάθε πανεπιστήμιο και ερευνητικός φορέας χειρίζεται κατά το δοκούν το ζήτημα των τεχνοβλαστών.

Οι τεχνοβλαστοί ή spin-offs, όπως

Το νομοσχέδιο ενισχύει την έρευνα στα πανεπιστήμια και τη σύνδεσή τους με την πραγματική οικονομία.

είναι ο αγγλικός όρος που συχνά χρησιμοποιείται και στην Ελλάδα, είναι οι εταιρείες που συστήνονται για την εμπορική εκμετάλλευση πνευματικής ιδιοκτησίας ενός πανεπιστημίου ή ερευνητικού φορέα με συμμετοχή των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας (καθηγητών, ερευνητών, φοιτητών) που συνεισέφεραν στη δημιουργία της πνευματικής αυτής ιδιοκτησίας. Οι βασικές ρυθμίσεις που προβλέπει το νομοσχέδιο είναι οι ακόλουθες:

- Για την εταιρεία τεχνοβλαστό, αποφασίζει: α) το πρυτανικό συμβούλιο, στην περίπτωση των ΑΕΙ (β) το διοικητικό συμβούλιο, στην περίπτωση ερευνητικού κέντρου ή κάθε άλλου ερευνητικού οργανισμού. Το πρυτανικό συμβούλιο μπορεί να εκχωρεί τη σχετική αρμοδιότητα στην εταιρεία αξιοποίησης και διαχείρισης περιουσίας του πανεπιστημίου.

Η έδρα των τεχνοβλαστών μπορεί να βρίσκεται σε άλλο κράτος, εφόσον υπάρχει στην Ελλάδα υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται από τη φορολογική νομοθεσία της χώρας.

- Η έδρα των τεχνοβλαστών μπορεί να βρίσκεται σε άλλο κράτος, εφόσον υπάρχει στην Ελλάδα υποκατάστημα ή γραφείο ή άλλη εγκατάσταση που αναγνωρίζεται από τη φορολογική νομοθεσία στην Ελλάδα.
- Ο ερευνητής που συμμετέχει σε τεχνοβλαστό μπορεί να αφιερώνει χρόνο από τα καθήκοντά του για την ανάπτυξη της εν λόγω εταιρείας, χωρίς να απαιτείται να λάβει άδεια. Μάλιστα, η συμμετοχή του σε αυτήν ως εταίρου, μέλους της διοίκησης ή επιστημονικού υπεύθυνου συνυπολογίζεται στην υπηρεσιακή του εξέλιξη.
- Οι τεχνοβλαστοί μπορούν να λαμβάνουν μέρος σε διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων.
- Μεταξύ του ερευνητικού οργανισμού και των ιδρυτών - εταίρων της εταιρείας - τεχνοβλαστού υπογράφεται σύμβαση στην οποία καθορίζεται με σαφήνεια τι θα ισχύει σε ό,τι αφορά τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Το παραπάνω έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς συχνά υπάρχουν αντιπαράθεσεις μεταξύ των ερευνητών και των διοικήσεων των πανεπιστημίων.
- Στον τεχνοβλαστό μπορούν να συμμετέχουν και τρίτα, φυσικά ή νομικά

πρόσωπα –εκτός δηλαδή των ερευνητών και του ερευνητικού οργανισμού– είτε από την ίδρυσή του είτε μεταγενέστερα με απόκτηση εταιρικών μεριδίων ή με συμμετοχή σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου.

- Όταν οι τρίτοι εταίροι είναι εταιρείες επενδυτικών συμμετοχών ή άλλου τύπου εταιρείες με αποκλειστικό αντικείμενο τις επιχειρηματικές συμμετοχές, πριν από την απόκτηση της συμμετοχής τους στην εταιρεία, συνάπτεται σύμβαση με τους λοιπούς εταίρους του τεχνοβλαστού, μέσω της οποίας μπορεί να ορίζονται τυχόν περιορισμοί στη μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων σε τρίτους, τα δικαιώματα ενημέρωσης και αρνησικυρίας, τα δικαιώματα του επενδυτή και των λοιπών εταίρων σε περίπτωση εξαγοράς ή λύσης της εταιρείας.
- Ο τεχνοβλαστός μπορεί να εκδίδει εταιρικές ομολογίες για τη χρηματοδότησή του, οι οποίες μπορεί να είναι και μετατρέψιμες.
- Οι ερευνητικοί οργανισμοί μπορούν να κρατούν ποσοστό έως 0,5% από τη χρηματοδότηση που λαμβάνουν από τον τακτικό προϋπολογισμό για να διαθέσουν τα χρήματα αυτά ως κεφάλαιο σποράς σε τεχνοβλαστούς.

16

SEPTEMBER

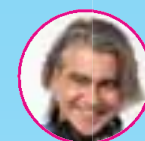
19:00 – 00:00

STASIKRATOUS STR.

STREET FEST

• NICOSIA 2021 •

ALL-NIGHT MUSIC WITH

ANTHONY
642

PUEBLO
FRANCO

BLANCO
MARIO

DJ
LEANDRO

DJ
COXY

• THE POTBELLY	• THAT'S Y ALL DAY BAR
• BURGER BY MOONDOGS	• THE OLD SOULS
• BAR & GRILL	• DREADS & TATTS
• PAPA FILIPOU ICE CREAM	• COCKTAIL BAR
• SERIAL GRILLER,	• LEON BEER STATION
• BAR & GRILL	• CARLSBERG BEER
• MOSHI MOSHI SUSHI & MORE	• STATION

ΕΙΣΟΔΟΣ ΜΟΝΟ ΜΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ
ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΟΣΗΣΗΣ #COVID19

SUPPORTED BY

HELLENIC BANK

Δήμος Λευκωσίας
Nicosia Municipality

#EPICSTREETFEST

Στις 150 ώρες το όριο υπερωριών σε όλους τους κλάδους της οικονομίας

Προσαύξηση 40% του ωρομισθίου προβλέπει ο νέος νόμος για τα εργασιακά

Πλαφόν στις υπερωρίες μέχρι 150 ώρες ετησίως για όλους τους κλάδους της οικονομίας και με προσαύξηση 40% του ωρομισθίου προβλέπει ο νέος νόμος για την προστασία της εργασίας. Σύμφωνα με την εφαρμοστική εγκύκλιο, για επιπλέον υπερωρίες απαιτείται έγκριση του υπουργείου Εργασίας και θα αμειβονται με το ωρομίσθιο, προσαυξημένο κατά 60%. Αναλυτικά με την εγκύκλιο, μεταξύ άλλων, διευκρινίζονται τα εξής:

- Επιβεβαιώνεται με τρόπο γενικευμένο και σαφή για όλους ανεξαιρέτως τους κλάδους εργασίας και όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, το πλήρες συμβατικό ωράριο εργασίας των 40 ωρών εβδομαδιαίως για κάθε εργαζόμενο με εξαρτημένη σχέση εργασίας. Για 5ήμερη εβδομάδα εργασίας το πλήρες συμβατικό ωράριο είναι το 8ωρο ημερησίως και για 6ήμερη εβδομάδα το πλήρες ωράριο είναι έξι ώρες και σαράντα λεπτά ημερησίως.

- Στο πλαίσιο διευθέτησης του χρόνου εργασίας παρέχεται η δυνατότητα 4ήμερης πλήρους απασχόλησης διάρκειας 40 ωρών εβδομαδιαίως και 10 ωρών ημερησίως, ύστερα από αίτηση του εργαζομένου. Δεν είναι επιτρεπτή η απασχόληση πέραν των 10 ωρών ημερησίως και των 40 ωρών εβδομαδιαίως που κατανέμεται σε 4ήμερη βάση.

- Εφόσον δεν υπάρχει συνδικαλιστική οργάνωση στην επιχείρηση ή δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία με συλλογική σύμβαση, η διευθέτηση του χρόνου εργασίας μπορεί να εφαρμοστεί κατόπιν αιτήματος του εργαζομένου, με ατομική συμφωνία. Στην περίπτωση αυτή, ο εργοδότης εξετάζει υποχρεωτικά τα αιτήματα των εργαζομένων για σύναψη ατομικής συμφωνίας και προς διευκόλυνση των μερών μπορεί να γνωστοποιεί στους εργαζόμενους αφενός τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση και αφετέρου τα πεδία των κατά περίπτωση επιχειρησιακών του αναγκών για την εφαρμογή συστήματος διευθέτησης του χρόνου εργασίας. Ο εργοδότης υποχρεώνεται να υποβάλει τη συμφωνία για διευθέτηση του χρόνου εργασίας στο Π.Σ. «Εργάνη», προκειμένου να διευκολύνονται οι έλεγχοι που θα αποτρέπουν τυχόν καταστρατήγηση της νομοθεσίας. Από την έναρξη λειτουργίας του αναβαθμισμένου Π.Σ. «Εργάνη II» και μετά, το πρόγραμμα εργασίας που αποτυπώνει το σύστημα διευθέτησης του χρόνου εργασίας έπεται από αίτηση του εργαζομένου, θα καταγράφεται και θα παρακολουθείται σε πραγματικό χρόνο στο ηλεκτρονικό σύστημα μέτρησης του χρόνου εργασίας. Σημειώνεται επίσης ότι ενδεχόμενη καταγγελία της σύμβασης εκ μέρους του εργοδότη λόγω μη υποβολής αιτήματος του εργαζομένου για διευθέτηση, θεωρείται άκυρη. Εξάλλου, σε περίπτωση απόλυσης ή παραίτησης του εργαζομένου πριν από την έναρξη της περιόδου μειωμένης απασχόλησης, ο εργαζόμενος θα αποζημιωθεί για τις επιπλέον ώρες που εργάστηκε με τα ωρομίσθια που ισχύουν για υπεργρασία και υπερωρία (δηλαδή προσαύξηση 20% για υπεργρασία, 40% για υπερωρία, 120% για παράνομη υπερωρία).

Για το 2021 οι ώρες υπερωριακής απασχόλησης που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας θα αφαιρεθούν από το νέο όριο των 150 ωρών ετησίως.

Παρέχεται η δυνατότητα εργασίας 10 ωρών ημερησίως στο πλαίσιο 4ήμερης πλήρους απασχόλησης, ύστερα από αίτηση του εργαζομένου.

- Το διάλειμμα θα χορηγείται ύστερα από 4 ώρες εργασίας (αντί για 6 που ίσχυε πριν) και θα έχει ανώτατο όριο τα 30 λεπτά την ημέρα. Με τον τρόπο αυτό, όπως επισημαίνεται στην εγκύκλιο, αφενός καθίστανται ευνοϊκότερες οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του διαλείμματος στους εργαζόμενους και αφετέρου αποφεύγονται καταχρηστικές πρακτικές, όπως η χορήγηση μεγάλης διάρκειας διαλείμματος (π.χ. 1 ώρα ημερησίως), με αντίστοιχη επιμύκηση του χρόνου εργασίας με τις ίδιες απολαβές. Παράλληλα, αποσαφηνίζεται ότι ο χρόνος του διαλείμματος δεν αποτελεί χρόνο εργασίας. Σε επιχειρήσεις στις οποίες λόγω της φύσης και της έντασης της εργασίας απαιτείται η χορήγηση διαλείμματος μεγαλύτερης διάρκειας των 30 λεπτών, αυτή είναι δυνατή στο πλαίσιο της δια-

βούλευσης μεταξύ του εργοδότη και των εκπροσώπων των εργαζομένων.

- Καθιερώνεται ενιαία διακοπή χρονικής διάρκειας τουλάχιστον 3 ωρών για τους εργαζόμενους που απασχολούνται κατά πλήρες ημερήσιο, αλλά διακεκομμένο ωράριο.

- Επιτρέπεται στους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης να παρέχουν, εφόσον συμφωνούν, εργασία πέρα από τη συμφωνημένη και σε ώρες που δεν είναι συνεχόμενες με το ωράριό τους, με προσαύξηση 12% επί της αμοιβής για κάθε επιπλέον ώρα, όπως ίσχυε άλλωστε και μέχρι σήμερα. Η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει ήδη ότι σε περίπτωση που η επιπλέον εργασία ζητείται να παρασχεθεί σε ωράριο συνεχόμενο του μερικού ωραρίου, ο εργαζόμενος είναι υποχρεωμένος να παράσχει την επιπλέον εργασία, εκτός εάν η άρνησή του δεν αντικεινται στην καλή πίστη. Σε κάθε περίπτωση ισχύει ανώτατο όριο που είναι μέχρι τη συμπλήρωση του πλήρους ημερησίου ωραρίου του συγκρίσιμου εργαζομένου.

- Το όριο των επιτρεπόμενων υπερωριών αυξάνεται στις 150 ώρες τον χρόνο και μέχρι 3 ώρες ημερησίως σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, ενώ παράλληλα ισχύει η διάταξη (άρθρο 6 του Π.Δ. 88/1999) σύμφωνα με την οποία

ο χρόνος εβδομαδιαίας εργασίας των μισθοίων δεν μπορεί να υπερβαίνει ανά περίοδο το πολύ 4 μηνών, τις 48 ώρες κατά μέσο όρο, συμπεριλαμβανομένων των υπερωριών και της υπεργρασίας. Οι υπερωρίες αμειβονται με το ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 40%. Σημειώνεται ότι για το 2021 οι ώρες υπερωριακής απασχόλησης που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας θα αφαιρεθούν από το νέο όριο των 150 ωρών ετησίως.

- Σε περιπτώσεις επείγουσας φύσης εργασίας μπορεί να χορηγείται, όπως προβλέπεται από τον νόμο, άδεια από τον γενικό διευθυντή εργασιακών σχέσεων (αντί για τον υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων που ίσχυε έως τώρα) για υπέρβαση του ορίου των 150 ωρών ετησίως. Οι υπερωρίες αυτές αμειβονται με το ωρομίσθιο προσαυξημένο κατά 60%.

- Χαρακτηρίζεται ως παράνομη υπερωρία, αντί του όρου κατ' εξαίρεση υπερωρία που ίσχυε έως τώρα, η υπερωριακή απασχόληση που πραγματοποιείται χωρίς την τήρηση των προβλεπόμενων διατυπώσεων. Η αμοιβή για τις παράνομες υπερωρίες αυξάνεται και ορίζεται στο καταβαλλόμενο ωρομίσθιο, προσαυξημένο κατά 120% (από 80% που ήταν πριν).

Τι προβλέπει ο νόμος για απολύσεις, άδειες και Κυριακές

- Προστίθενται στις επιχειρήσεις που επιτρέπεται να απασχολούν προσωπικό κατά τις Κυριακές ορισμένοι κλάδοι που προβλέπονται από τον νόμο, όπως: ταχυδρομικές υπηρεσίες, παραγωγή - διανομή υγειονομικού υλικού, φαρμακοβιομηχανία, εφοδιαστική αλυσίδα, data centers, έτοιμο σκυρόδεμα κ.ά.
- Καταργείται από 1-1-2022 η διάκριση μεταξύ υπαλλήλων και εργατοτεχνιτών ως προς τις αποζημιώσεις απόλυσης, οι οποίες σήμερα είναι πολύ χαμηλότερες για τους εργατοτεχνίτες. Για τον υπολογισμό της αποζημίωσης, ως μνησιαίος μισθός του εργατοτεχνίτη λογίζονται τα 22 ημερησίου, εκτός εάν ήδη αυτός αμειβεται με μνησιαίο μισθό.
- Στις περιπτώσεις τακτικής καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, δηλαδή έπεται από προειδοποίηση, δίνεται η δυνατότητα στον εργοδότη να απαλλάξει τον εργαζόμενο από την υποχρέωση παροχής εργασίας κατά τον χρόνο της προμηνυσης, χωρίς να θιγούνται τα δικαιώματα του τελευταίου και χωρίς ο εργοδότης να απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής των αποδοχών μέχρι τη λήξη του χρόνου προειδοποίησης. Επιπλέον ο εργαζόμενος έχει τη δυνατότητα να βρει νέα απασχόληση, σε άλλον εργοδότη, κατά τον χρόνο της προμηνυσης, χωρίς πάλι να θιγούνται τα δικαιώματά του.
- Διευρύνεται η λίστα των περιπτώσεων της άκυρης απόλυσης, η οποία οδηγεί σε επιστροφή του εργαζομένου στην εργασία του και καταβολή των μισθών υπερημερίας για την περίοδο από την απόλυση μέχρι την επαναπασχόληση. Συγκεκριμένα, άκυρες είναι οι απολύσεις που οφείλονται σε δυσμενή διάκριση εις βάρος του εργαζομένου, σε ενάσκηση νόμιμων δικαιωμάτων του, ή όταν αντικεινται σε ειδική διάταξη νόμου (π.χ. απολύσεις εγκύων, στρατευμένων, συνδικαλιστών κ.ά.) Όπως σημειώνεται στην εγκύκλιο, η προσθήκη της αντί-

δρασης σε ενάσκηση νομίμου δικαιώματος ως λόγος που καθιστά μια απόλυση άκυρη προσφέρει προστασία πιο διευρυμένη για τους εργαζόμενους σε σχέση με τη δυνατότητα που είχαν να αναγνωρίζεται η ακυρότητα μιας απόλυσης βάσει του άρθρου 281 ΑΚ. Συγκεκριμένα, η απόλυση που γίνεται ως αντίδραση σε ενάσκηση νομίμου δικαιώματος είναι σε κάθε περίπτωση άκυρη, χωρίς να απαιτείται να ελέγχεται εάν η καταγγελία τυχόν υπερέβη τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη.

Επιπλέον, αντιστρέφεται το βάρος της απόδειξης στο δικαστήριο, δηλαδή εναπόκειται στον εργοδότη να αποδείξει

Εξάντληση της ετήσιας κανονικής άδειας έως και το πρώτο τρίμηνο του επόμενου έτους.

ότι η απόλυση έγινε για κάποιον άλλο λόγο που επιτρέπεται. Προβλέπεται, τέλος, ότι ύστερα από αίτηση του εργαζομένου ή του εργοδότη το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει επιπλέον (τριπλάσια) αποζημίωση στον εργαζόμενο, αντί της επαναπρόσληψης.

- Συμπεριλαμβανονται για λόγους σαφήνειας στις υποχρεωτικές αργίες η 1η Ιανουαρίου και η εορτή των Θεοφανίων (6η Ιανουαρίου).
- Δίνεται η δυνατότητα εξάντλησης της ετήσιας κανονικής άδειας έως και το πρώτο τρίμηνο του επόμενου ημερολογιακού έτους.
- Θεομοθετείται για πρώτη φορά άδεια άνευ αποδοχών στον ιδιωτικό τομέα ύστερα από αίτηση του εργαζομένου, διάρκειας έως 1 έτους, με δυνατότητα παράτασης ύστερα από συμφωνία.

Διευρύνεται η λίστα των περιπτώσεων της άκυρης απόλυσης, η οποία οδηγεί σε επιστροφή του εργαζομένου στην εργασία του και καταβολή των μισθών υπερημερίας για την περίοδο από την απόλυση μέχρι την επαναπασχόληση.

Τα φιλόδοξα σχέδια των τραπεζών για τη διανομή μερίσματος

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΣΩΤΣΗ**

Η απαγορευμένη συζήτηση για τη διανομή μερίσματος στους μετόχους από τις ελληνικές τράπεζες αναμένεται να ανοίξει από τις αρχές του επόμενου χρόνου, έπειτα από 14 χρόνια, με πρωτοβουλία της Eurobank. Η διοίκηση της τράπεζας δημοσιοποίησε την προηγούμενη εβδομάδα, στο πλαίσιο των ανακοινώσεων των αποτελεσμάτων του β' τριμήνου, την πρόθεσή της να ανοίξει πρώτη τη συζήτηση με τις εποπτικές αρχές για τη διανομή μερίσματος από τη χρήση του 2022. Ανάλογες ωστόσο «δεομεύσεις» έχουν αναλάβει έναντι των μετόχων τούς και οι άλλες δύο συστημικές τράπεζες. Πρόκειται για την Alpha Bank που μέσα από το πρόγραμμά της εξυγιάνωσης Τομοττων στοχεύει στη διανομή μερίσματος από το 2023, ενώ η διοίκηση της Τράπεζας Πειραιώς μέσα από το πρόγραμμα Sunrise έχει αναλάβει τη «δέομευση» για τη διανομή μερίσματος το 2024. Σε ό,τι αφορά την Εθνική η διοίκηση της τράπεζας ανακοίνωσε στη γενική συνέλευση του Ιουλίου την επιδίωξη της να διανεμίει μέρισμα σε ένα με δύο χρόνια.

Στοιχίμα η κερδοφορία

Ετσι, η διανομή μερίσματος στους μετόχους που στηρίζαν τις τράπεζες κατά τις πρόσφατες αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου αναδεικνύεται το μεγάλο στοιχίμα, που περνάει μέσα από την κερδοφορία. Ο στόχος εκτός από την ανάκαμψη

«Κλειδί» για να ευοδωθούν είναι η επιστροφή σε σταθερή κερδοφορία, κάτι που προϋποθέτει ανάκαμψη της οικονομίας και ισχυρή πιστωτική επέκταση.

της οικονομίας προϋποθέτει την ισχυρή πιστωτική επέκταση τα προσεχή χρόνια, προκειμένου οι τράπεζες να αντισταθμίσουν την απώλεια εσόδων που επιφέρει η μείωση των κόκκινων δανείων και η συρρίκνωση του ενεργητικού τους.

Υπενθυμίζεται ότι η διανομή μερίσματος είχε απαγορευτεί για τις τράπεζες που είχαν λάβει κρατική βοήθεια, ενώ η ΕΚΤ διέημνυσε την ίδια σύσταση για όλες τις ευρωπαϊκές τράπεζες έως και τον Σεπτέμβριο του 2021 λόγω της πανδημίας σε μια προσπάθεια να στηριχθεί η κεφαλαιακή βάση των τραπεζών εν μέσω της κρίσης. Ειδικά για τις ελληνικές τράπεζες, η συζήτηση για τη διανομή μερίσματος προϋποθέτει την εξυγίανση των ισολογισμών τους αλλά και τη σταθεροποίηση της κερδοφορίας σε επαναλαμβανόμενη βάση μέσα από την αποκατάσταση των βασικών πηγών εσόδων, δηλαδή των εσόδων από τόκους που μειώνονται σταθερά τα τελευταία χρόνια. Εκτός από την έλλειψη χορηγήσεων τα

Κύρια χρηματοοικονομικά στοιχεία

30/6/21

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	ALPHA BANK	EUROBANK	ΕΘΝΙΚΗ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Χορηγήσεις (μετά από προβλέψεις)	37.500	37.511	29.942	33.150
Καταθέσεις	45.032	49.742	51.054	51.215
Χρηματοδότηση ECB	12.900	8.838	11.600	13.500
ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ				
Ελλάδα	8.815	5.204	4.005	8.286
Ελλάδα (%)	23,8%	16,1%	12,8%	23,4%
Ομιλος	11.364	5.733	4.126	8.997
Ομιλος (%)	26,1%	14,0%	12,7%	24,6%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

προηγούμενα χρόνια, τα έσοδα από τόκους μειώνονται επίσης λόγω των πωλήσεων χαρτοφυλακίων που πραγματοποιούν οι τράπεζες στο πλαίσιο της πολιτικής μείωσης των κόκκινων δανείων. Οι πωλήσεις αυτές οδηγούν σε μείωση των υπολοίπων των χορηγήσεων και θα πρέπει να υποκατασταθούν με νέα και

υψηλά δάνεια που θα στηρίζουν την κερδοφορία του κλάδου.

Τα στοιχεία από τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων του β' τριμήνου των τσεσάρων συστημικών τραπεζών επιβεβαιώνουν ότι η μάχη έως και τις αρχές του 2022 θα είναι άρνηση, καθώς οι ισολογισμοί των τραπεζών θα «ξεφουσκώσουν» κατά

15 δισ. ευρώ περίπου. Τόσες είναι περίπου οι νέες πωλήσεις και τιτλοποιήσεις δανείων που έχουν προγραμματιστεί τους προσεχείς μήνες (χωρίς στο μέγεθος αυτό να περιλαμβάνονται οι προβλέψεις που έχουν ήδη πάρει), με στόχο ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων να υποχωρήσει σε μονοψήφιο ποσοστό.

Υποστηρικτικά στην προσπάθεια ανάκτησης της κερδοφορίας θα λειτουργήσει η μείωση των προβλέψεων που τώρα υποχρεώνονται να παίρνουν οι τράπεζες προκειμένου να καλύψουν τις ζημιές από τις συναλλαγές που θα πραγματοποιηθούν τους επόμενους μήνες. Η εξυγίανση του χαρτοφυλακίου των δανείων και η πιστωτική επέκταση σε νέες υγιείς χρηματοδοτήσεις θα περιορίσει δραστικά το πρόβλημα των προβλέψεων, θορακίζοντας την κερδοφορία τα προσεχή χρόνια, καθώς οι ισολογισμοί των τραπεζών δεν θα επιβαρύνονται πλέον με το βάρος των επισφαλειών που άφησε πίσω της η δεκαετής οικονομική κρίση.

Το ρευστό της ΕΚΤ

Αν και κάθε τράπεζα δεν ξεκινάει από την ίδια αφετηρία και στη μάχη αυτή κάθε μία έχει τα δικά της όπλα, κοινός παρονομαστής σε αυτή την προσπάθεια είναι η άφθονη και φθηνή ρευστότητα που εξασφαλίζει η ΕΚΤ σε συνδυασμό με την αύξηση των εγκρίσεων καταθέσεων. Η εξέλιξη των νέων εκταμιεύσεων κατά το β' τρίμηνο του έτους, δείχνει ότι οι στόχοι που έχουν αναληφθεί για νέες

χρηματοδοτήσεις έως και 20 δισ. ευρώ εντός του έτους μπορούν να επιτευχθούν. Σύμφωνα με στοιχεία της Euroxx για το β' τρίμηνο του έτους, οι νέες εκταμιεύσεις της Alpha Bank ανήλθαν στο 1,1 δισ. ευρώ, της Eurobank στο 1,8 δισ. ευρώ, της Εθνικής Τράπεζας στο 1,3 δισ. ευρώ και της Τράπεζας Πειραιώς στο 1,8 δισ. ευρώ.

Το ισοζύγιο ωστόσο, δηλαδή οι εκταμιεύσεις μετά τις αποπληρωμές δανείων, παρέμεινε αρνητικό, με συνέπεια οι συνολικές χορηγήσεις και τα έσοδα από τόκους (εάν εξαιρεθεί το εφάπαξ όφελος που κάποιες τράπεζες αποκόμισαν από την ΕΚΤ λόγω της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα TLTRO) να εξακολουθούν να μειώνονται.

Ζημίες από τιτλοποιήσεις

Το χαρτοφυλάκιο των χορηγήσεων μετά από προβλέψεις διαμορφώνεται στα 37,5 δισ. ευρώ για την Alpha Bank, επίσης στα 37,5 δισ. ευρώ για την Eurobank, στα 29,9 δισ. ευρώ για την Εθνική Τράπεζα και στα 33,1 δισ. ευρώ για την Τράπεζα Πειραιώς. Ετσι, με δεδομένο πάντα ότι η προσπάθεια εξυγίανσης των ισολογισμών θα κορυφωθεί έως τα τέλη του χρόνου, η μάχη που θα πρέπει να δοθεί είναι διπλή και περνάει μέσα από την απορρόφηση των ζημιών από τις τιτλοποιήσεις, αλλά και την αξιοποίηση των κεφαλαίων του Ταμείου Ανάκαμψης για καθαρές νέες χορηγήσεις ύψους 5 δισ. ευρώ ετησίως την προσεχή 5ετία.

Μεγάλες φοροαπαλλαγές για δωρεές

Σημαντικά κίνητρα για ιδιώτες και επιχειρήσεις προβλέπει το νομοσχέδιο, ενώ επιχειρεί να ξεκαθαρίσει το τοπίο των ΜΚΟ

Του **ΗΚΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σημαντικές φοροαπαλλαγές που φτάνουν έως και το 40% της σχετικής δραστηριότητας προβλέπονται σε νέο νομοσχέδιο του υπουργείου Εσωτερικών για τις δωρεές προς κοινωφελείς σκοπούς. Μαζί με άλλα κίνητρα, όπως η απαλλαγή από την καταβολή ΕΝΦΙΑ, τελών κυκλοφορίας και άλλων διευκολύνσεων που προβλέπονται στο υπό υποβολή προς δημόσια διαβούλευση νομοσχέδιο για την εθελοντική απασχόληση και τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, εισάγονται γενναία κίνητρα για ιδιώτες και επιχειρήσεις ώστε να αναπτυχθεί αυτό που οι Αγγλοσάξονες ονομάζουν civic capital.

Την κουλτούρα δηλαδή της αλληλοβοήθειας για το κοινό καλό και της εμπέδωση της αισθήματος πως μια κοινωνία πρέπει να λειτουργεί ως σύνολο και με

Διπλασιάζεται στο 40% από 20% ο εκπιπτόμενος φόρος του ποσού της δωρεάς.

αλληλεγγύη. Οι σχετικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης διευκολύνουν επίσης την ανάπτυξη και μεγέθυνση του έργου εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων, ενώ εισάγονται οι αρχές της δημοσιότητας και της διαφάνειας, υπογραμμίζουν οι ειδικοί.

Παράλληλα, επιχειρείται με το νομοσχέδιο να μπει άπαξ και διαπαντός τάξη στο χάος των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ), οι οποίες συχνά πυκνά ενοχοποιούνται για αμφιλεγόμενες πρακτικές, κακοδιαχείριση ακόμα και διασπίθηση δημοσίου χρήματος. Παράλληλα, δημιουργείται πλαίσιο που να προβλέπει την εθελοντική εργασία, η οποία στην παρούσα φάση ούτε λίγο ούτε πολύ είναι παράνομη.

Ολα ξεκίνησαν κάπου γύρω στο 2011, όταν το νορβηγικό κρατικό επενδυτικό κεφάλαιο Norges απέστειλε στελέχη του στην Ελλάδα με την πρόθεση να συνδράμουν τη χειμαζόμενη τότε από την

οικονομική κρίση χώρα και να βοηθήσουν στην αποτροπή μιας ανθρωπιστικής κρίσης. Το κλιμάκιο ρώτησε τότε την κυβέρνηση αν υπάρχει μία λίστα με τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και ποιες εξ αυτών είναι οι πιο σοβαρές και πιο επιτυχημένες με σημαντικό και στοχευμένο ανθρωπιστικό έργο, ώστε να τις ενισχύσουν οικονομικά. Και μάλιστα γενναία, θυμούνται κάποιοι. Φυσικά οι Έλληνες συνομιλητές τους έμειναν βουβόι.

Ξεκίνησε έτσι τα αμέσως επόμενα χρόνια μια προσπάθεια από την επόμενη κυβέρνηση, αυτή των Σαμαρά - Βενιζέλου, η οποία ωστόσο δεν πρόλαβε να καρποφορήσει. Μετά την πενταετή «ανάπαυλα» της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, με πρωτοβουλία του βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας και υφυπουργού Παιδείας Αγγελου Συρίγου άρχισε και πάλι η προσπάθεια για την ανάδειξη, εξυγίανση και ενίσχυση του έργου του εθελοντισμού και της οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών, όπως πλέον άρχισε να αποκαλείται ο χώρος. Στην προσπάθειά του αυτή βρήκε τη στήριξη του διευθυντή του Οικονομικού Γραφείου του πρωθυπουργού Αλέξη Πατέλη και όταν ο υπουργός Εσωτερικών Μάκης Βορίδης ενημερώθηκε σχετικά, αγκάλιασε την όλη πρωτοβουλία και την προχώρησε. Φυσικά χρειάστηκε μακροσκελής και ενδελεχής διαβούλευση με το υπουργείο Οικονομικών, η οποία και ήταν επιτυχής, προκειμένου να προσδιοριστούν οι επιμέρους παράμετροι των κινήτρων και να βρεθούν οι ασφαλιστικές εκείνες δικλίδες που θα προστατεύαν τις δωρεές και τον εθελοντισμό από επιτηδευσις.

Ετσι, μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου αναμένεται να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση το σχετικό νομοσχέδιο για τον εθελοντισμό και την οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, όπως θα μετονομαστούν οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (ΟΚΟΙΠ) κατά τα ισχύοντα και στο εξωτερικό, και προκειμένου να απενοχοποιηθούν από τους αρνητικούς συνειρμούς των προηγούμενων ετών οι σχετικές «καθαρές» πρωτοβουλίες και κυρίως το έργο τους. Ετσι, εισάγεται και προσδιορίζεται η νομική μορφή της ΟΚΟΙΠ, που θα πρέπει να έχει υποχρεωτικά ανεξαρτησία από κράτη, κυβερνήσεις και κρατικούς αξιω-

Μέχρι τα τέλη Σεπτεμβρίου αναμένεται να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση το σχετικό νομοσχέδιο για τον εθελοντισμό και την οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, όπως θα μετονομαστούν οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις (ΟΚΟΙΠ) κατά τα ισχύοντα και στο εξωτερικό.

ματούχους, ενώ θεσπίζεται η απαγόρευση χρηματοδοτήσεως «οικογενειακών» ΟΚΟΙΠ.

Το πλαίσιο κινείται σε τρεις άξονες: οργάνωση του όλου οικοσυστήματος, δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την εθελοντική εργασία και τις υποχρεώσεις που συνοδεύουν όσους τη χρησιμοποιούν, και φορολογικές διευκολύνσεις για την

ενθάρρυνση της οικονομικής στήριξης τους από επιχειρήσεις και ιδιώτες. Ακρογωνιαίος λίθος του οικοδομήματος είναι η αύξηση του εκπιπόμενου φόρου από το 20% του ποσού της δωρεάς στο 40% και η αύξηση του πλαφόν που επιτρέπεται να χορηγηθεί ως δωρεά από το 5% του εισοδήματος του δωρητή στο 40%. Με απλά λόγια, αν κάποιος κάνει δωρεά 1.000

ευρώ σε κάποια φιλανθρωπική οργάνωση που θα είναι εγγεγραμμένη στο μητρώο των ΟΚΟΙΠ και το εισόδημά του είναι πάνω από 2.500 ευρώ, θα έχει έκπτωση 400 ευρώ στον φόρο που υποχρεούται να καταβάλει με βάση το εισόδημά του. Ακόμα, η δωρεάν παραχώρηση ακινήτων σε ΟΚΟΙΠ δεν θα επιφέρει πια τεκμήριο στον ιδιοκτήτη, ενώ το ακίνητο θα α-

παλλάσσεται και από τον ΕΝΦΙΑ εφόσον αποδεδειγμένα χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της ΟΚΟΙΠ. Επιπλέον, αποσφηνίζεται ποιες δαπάνες εκπίπτουν από τα έσοδα, ενώ καταργείται η υποχρέωση των αλλοδαπών δωρητών να αποκτούν ελληνικό ΑΦΜ. Οι δαπάνες εκπλήρωσης κοινωφελών σκοπών εκπίπτουν επίσης όπως και οι δαπάνες που αφορούν ακίνητα (75%) και δωρεές σε χρήμα.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή χρήση του πλαισίου θα δημιουργηθεί μητρώο όπου θα καταγραφούν αναλυτικά όλες, προκειμένου να τύχουν των ευεργετημάτων του πλαισίου αλλά και οι πολίτες και οι φορείς να μπορούν να βρίσκουν τις ΟΚΟΙΠ και τα κοινωφελή ιδρύματα ανά αντικείμενο, περιοχή. Θα υπάρχει ένα γενικό μητρώο όπου θα μπορούν να εγγραφούν όλοι και ένα ειδικό μητρώο για την εγγραφή στο οποίο υπάρχουν αυστηρότερες προδιαγραφές, όπως η ύπαρξη ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων για δύο τουλάχιστον έτη. Όσες εγγραφούν στο ειδικό μητρώο θα έχουν και ευρύτερα ευεργετήματα (όπως φοροαπαλλαγές για τους δωρητές τους, κ.λπ.), μέρος των οποίων όμως θα έχουν και οι εγγεγραμμένες στο γενικό μητρώο.

Για παράδειγμα, οι οργανώσεις κοινωνίας των πολιτών που είναι εγγεγραμμένες στο γενικό μητρώο θα μπορούν να κάνουν τέσσερις εκδηλώσεις το έτος, προϋπολογισμού 20.000 ευρώ, χωρίς να υποχρεούνται σε καταβολή ΦΠΑ.

Κρίσιμος βεβαίως είναι και ο άξονας του νομοσχεδίου που προβλέπει τη θεσμοθέτηση της εθελοντικής εργασίας. Όπως εξηγούν κυβερνητικές πηγές στην «Κ», αυτή τη στιγμή τυπικά η εθελοντική εργασία είναι παράνομη. Και υπόκεινται έτσι σε κυρώσεις ασχέτως αν στην πλειοψηφία των περιπτώσεων δεν εφαρμόζονται. Αυτό με το νομοσχέδιο αλλάζει. Ειδικότερα, κατοχυρώνεται νομοθετικά πλήρως η εθελοντική απασχόληση σε κοινωφελείς οργανώσεις αλλά και στον δημόσιο τομέα, το νομικό καθεστώς των εθελοντών και η ασφαλιστική τους κάλυψη: η κοινωφελής οργάνωση καλύπτει ιατροφαρμακευτικές και νοσοκομειακές δαπάνες για ατύχημα ή ασθένεια του εθελοντή, τα έξοδα ταξιδιού, διαβίωσης, καταλύματος και επαναπατρισμού.

Τράπεζα Κύπρου και Αντικαρκινικός «Στη Μάχη Ενάντια στον Καρκίνο»

Στη μάχη αυτή είμαστε όλοι μαχητές

Η μάχη ενάντια στον καρκίνο είναι δύσκολη και επίπονη, τόσο για τον ίδιο τον ασθενή, όσο και για την οικογένειά του. Αυτή η μάχη έχει ανάγκη από συμμάχους και υποστηρικτές, που θα γίνουν η δύναμη κάθε ασθενή με εμπειρία καρκίνου. Είναι μια μάχη που μπορούμε να δώσουμε όλοι μας.

Μέχρι τις 12 Σεπτεμβρίου θα συνεχιστεί η εκστρατεία «Στη Μάχη Ενάντια στον Καρκίνο» που διοργανώνουν ο Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου και η Τράπεζα Κύπρου, στο πλαίσιο της οποίας θα γίνουν έρανοι παγκύπρια. Η εκστρατεία πραγματοποιείται με την υποστήριξη του Δικτύου SupportCY της Τράπεζας Κύπρου και του Σχεδίου Επιβράβευσης Καρτών «ανταμοιβή» στο πλαίσιο της καθιερωμένης «Πορείας Χριστοδούλας», η οποία λόγω της πανδημίας δεν πραγματοποιήθηκε τον προηγούμενο Απρίλιο, για δεύτερη συνεχή χρονιά.

Η εκστρατεία του Αντικαρκινικού Σύνδεσμου Κύπρου είναι κάτι περισσότερο από άλλη μία φιλανθρωπική εκστρατεία. Έχει να κάνει με την ευαισθητοποίηση όλων μας, όπως και με την συνειδητοποίηση πως ο καρκίνος αφορά τον καθένα από εμάς, καλώντας μας να γίνουμε σταθεροί υποστηρικτές της ανακούφισης και της προσφοράς προς τον συνάνθρωπο. Η αποφασιστικότητα και η θέληση όλων μας για συμμετοχή στην Εκστρατεία, είναι αυτή που συμβάλλει στη βοήθεια όσων συνανθρώπων μας αντιμετωπίζουν σήμερα τον καρκίνο με όσο το δυνατό καλύτερα μέσα.

Γι' αυτό και στη μάχη ενάντια στον Καρκίνο, είμαστε όλοι μαχητές. Αυτό είναι εξαόλου το μήνυμά που στέλνει και αυτή τη χρονιά η Εκστρατεία του Αντικαρκινικού Σύνδεσμου Κύπρου και της Τράπεζας Κύπρου, παροτρύνοντας τον καθένα μας να συμμετέχει σ' αυτή τη μάχη, αλλά και θυμίζοντάς μας, πως η αντιμετώπιση του καρκίνου είναι ένας καθημερινός αγώνας, στον οποίο θα πρέπει να δώσουμε το παρόν μας όλοι, ατομικά και συλλογικά.

Μαζί στη μάχη

Η Τράπεζα Κύπρου ως διαχρονικός σύμμαχος και υποστηρικτής του Αντικαρκινικού Σύνδεσμου Κύπρου συμμετέχει ενεργά στην προσπάθεια του, ενισχύοντας τον οικονομικά για τη συντήρηση και την αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρει, δημιουργώντας παράλληλα το μεγαλύτερο κίνημα δράσης, το οποίο αποδεικνύει έμπρακτα ότι η στήριξη της κοινωνίας είναι ανάμεσα στις προτεραιότητές της. Αυτό το επιτυγχάνει καλλιεργώντας παράλληλα τη συμμετοχή του προσωπικού της ως εθελοντές, σε πρωτοβουλίες που έχουν να κάνουν με τη στήριξη του κοινωνικού συνόλου, υπηρετώντας το σήμα κατατεθέν της, το «Κοινό Κυπρίων», με στήριξη και

ενεργή συμμετοχή στις δραστηριότητες του Αντικαρκινικού Σύνδεσμου Κύπρου.

Η Τράπεζα δίνοντας τη δική της μάχη ενάντια στον καρκίνο, για 23 συνεχή χρόνια, έχει στηρίξει τις δράσεις και ενέργειες του Αντικαρκινικού Σύνδεσμου, συνεισφέροντας περισσότερα από €2 εκατομμύρια στον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου, μέχρι σήμερα.

Είναι με τη στήριξη της κυπριακής κοινωνίας αλλά και οργανισμών, όπως η Τράπεζα Κύπρου, που ο Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου έχει αναπτύξει ουσιαστικές υπηρεσίες στήριξης και κατάφερε να ιδρύσει και να λειτουργήσει το Κέντρο Ανακουφιστικής Φροντίδας «Αροδαφνούσα» στη Λευκωσία, το «Ευαγόρειο» Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας στη Λεμεσό, την παγκύπρια υπηρεσία Κατ' Οίκον Φροντίδας Ασθενών, την Υπηρεσία Ψυχολογικής και Κοινωνικής Στήριξης, τις Υπηρεσίες Φυσικοθεραπείας και Αρωματοθεραπείας και την Υπηρεσία Μεταφοράς Ασθενών από όλες τις πόλεις προς τα Ογκολογικά Κέντρα στη Λευκωσία και Λεμεσό. Υπηρεσίες απαραίτητες για τη φροντίδα και στήριξη των ασθενών καθ' όλη την πορεία της ασθένειάς τους.

Όπως και κατά την περσινή χρονιά, έτσι και φέτος, η Τράπεζα Κύπρου προσέλαυσε συμμάχους ανάμεσα σε εταιρείες/μέλη του SupportCY, του δικτύου που δημιουργήσε η Τράπεζα κατά την πανδημία για υποστήριξη των ανθρώπων της πρώτης γραμμής και όχι μόνο.

Παράλληλα, το Σχέδιο Επιβράβευσης Καρτών «ανταμοιβή» της Τράπεζας ενισχύει το έργο του Σύνδεσμου. Έτσι, για κάθε συναλλαγή στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο Σχέδιο, η Τράπεζα προσφέρει 5 σεντ στον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου.

Γίνε κι εσύ μαχητής της ζωής

Αυτή τη χρονιά, όπως και πέρσι, αντί της Πορείας Χριστοδούλας και του Οδικού Εράνου, ο Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου, μαζί με τον διαχρονικό του σύμμαχο, την Τράπεζα Κύπρου, σε καλεί να στηρίξεις μέσω εισφορών σε διάφορες επιχειρήσεις και σημεία της Κύπρου, που συμμετέχουν στην εκστρατεία.

Περισσότερες πληροφορίες για την εκστρατεία, αλλά και για τα σημεία εράνου μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα www.stimaxi.com.cy ενώ μπορείτε να κάνετε την εισφορά σας στον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου με τους πιο κάτω τρόπους:

- Σε όλα τα καταστήματα της Τράπεζας Κύπρου παγκύπρια
- Ηλεκτρονικές εισφορές στο www.stimaxi.com.cy
- Μέσω SMS στο 7060: CAS 5 για εισφορές €5, CAS 3 για εισφορές €3, CAS 1 για εισφορές €1

Υποστηρικτές

ανταμοιβή

ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΥΠΡΟΥ

Απώλειες 0,69% και επενδυτική άπνοια στο Χρηματιστήριο

Στις 909,29 μονάδες ο Γενικός Δείκτης, στα 38,81 εκατ. ευρώ ο τζίρος

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΛΗ**

Ασυγκίνητο έμεινε το Χρηματιστήριο Αθηνών από τη θεαματική αύξηση του ελληνικού ΑΕΠ στο β΄ τρίμηνο, συνεκίζοντας να κινείται σε στενό εύρος και με υποτοντικούς ρυθμούς συναλλακτικής δραστηριότητας. Για ακόμη μία συνεδρίαση η μεταβλητότητα ήταν έντονη, με τον Γενικό Δείκτη να καταγράφει αρκετές εναλλαγές προσήμων κυρίως έως τα μέσα της χρηματιστηριακής ημέρας, αναζητώντας ουσιαστικά κατεύθυνση, και με τους πωλητές να παίρνουν τελικά τα ντρία από τις 13.00 και μετά. Η αδυναμία στήριξης από τις τράπεζες και οι πιέσεις στην πλειονότητα των blue chips ειδικά προς το τέλος της συνεδρίασης, και μετά το αρνητικό άνοιγμα της Wall Street, δεν άφησαν περιθώρια

Το Χ.Α. αδυνατεί να δώσει κάτι παραπάνω, αφήνοντας τους θετικούς καταλύτες να περνούν χωρίς να το... ακουμπούν.

για θετικό αποτέλεσμα και έτσι η αγορά επίστρεψε στις απώλειες, ακολουθώντας και τα βήματα των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων. Επειτα από τα νέα υψηλά έτους που σημειώθηκαν στα τέλη Αυγούστου, το Χ.Α. αδυνατεί να δώσει κάτι παραπάνω, αφήνοντας τους θετικούς καταλύτες να περνούν χωρίς να το... ακουμπούν. Πάντως, όπως σημειώνουν εγκώριοι αναλυτές, η βραχυπρόθεσμη ανοδική τάση στην ελληνική αγορά δεν έχει αλλοιωθεί, αν και αναμένονται μεγαλύτερες διακυμάνσεις όσο πλησιάζουμε προς την εκπνοή των παραγώγων τριμηνιαίου κύκλου.

Στα στατιστικά της χθεσινής συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 0,69% στις 909,29 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 38,81 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης κατέγραψε απώλειες 0,88% στις 2.184,70 μ-

Από τα μη τραπεζικά blue chips ανοδικά έκλεισαν μόνο τρεις τίτλοι, η Βιοχάλο στο +0,54%, ο ΑΔΜΗΕ στο +0,39% και ο ΟΛΠ στο +0,31%.

νάδες, ενώ κατά 0,04% υποχώρησε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, κλείνοντας στις 1.506,74 μονάδες.

Από τα μη τραπεζικά blue chips ανοδικά έκλεισαν μόνο τρεις τίτλοι, η Βιοχάλο στο +0,54%, ο ΑΔΜΗΕ στο +0,39% και ο ΟΛΠ στο +0,31%, ενώ τις μεγαλύτερες απώλειες κατέγραψε ο ΟΠΑΠ (-2,027%) και ακολούθησαν με πτώση άνω του 1% ΔΕΗ, Ελλάκτωρ και ΕΔΙΠΕ. Ο τραπεζικός δείκτης υποχώρησε κατά 1,23% στις 567,43 μονάδες, με την Alpha Bank να υποαποδίδει κλείνοντας στο -1,76%, τη Eurobank στο -1,29%, την Εθνική Τράπεζα στο -0,72% και την Τράπεζα Πειραιώς στο -0,36%.

Όπως σχολιάζουν οι αναλυτές, η εικόνα στο Χ.Α. δεν αλλάζει, παρά τους πολύ θετικούς καταλύτες των τελευταίων ημερών. Όπως σημειώνει ο Δημήτρης Τζάνας, διευθυντής

επενδύσεων της Κύκλος Χρηματιστηριακή, το ελληνικό ΑΕΠ κατέγραψε επίδοση-έκπληξη για το β΄ τρίμηνο, ενώ είχαν προηγηθεί η αναβάθμιση των τραπεζικών ομολόγων από τη Fitch, οι θετικές εξελίξεις στη διαγωνιστική διαδικασία για το πλειοψηφικό πακέτο της ΔΕΠΑ Υποδομών και το μειοψηφικό πακέτο του ΔΕΔΔΗΕ και, πριν από λίγες ημέρες, η ψήφος εμπιστοσύνης για το ελληνικό αξιόχρεο με την προσφορά 18,9 δισ. ευρώ για δύο εκδόσεις ομολόγων 5ετούς και 30ετούς διάρκειας. Εξάλλου, 22 εταιρείες (μη συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών) έχουν δημοσιοποιήσει εξαμηνιαία κέρδη 904,9 εκατ. ευρώ έναντι ζημιών 132,8 εκατ. πέρυσι, ενώ οι συστημικές τράπεζες εμφανίζουν αισθητή βελτίωση στους δείκτες ΝΡΕ και κεφαλαιακής επάρκειας.

Όμως, όλα τα παραπάνω δεν είναι αρκετά

για να αλλάξουν το σκηνικό συναλλακτικής υποτονικότητας στο ελληνικό χρηματιστήριο, με τον Γενικό Δείκτη να παραμένει λίγο πάνω από τις 900 μονάδες και να αδυνατεί επί του παρόντος να κινηθεί πάνω από τις 929 μονάδες. Κατά τον κ. Τζάνα, αυτό οφείλεται είτε στο ότι οι χρόνιες εγκώριες παθογένειες δεν ενθαρρύνουν την αύξηση των συναλλαγών από πλευράς Ελλήνων επενδυτών, παρά τις αυξημένες καταθέσεις ιδιωτών, τα μηδενικά καταθετικά επιτόκια αλλά και την αύξηση του ενεργητικού των θεσμικών επενδυτών, είτε στο ότι οι ξένοι επενδυτές δεν προχωρούν σε αυτήν τη φάση σε αυξημένες τοποθετήσεις στο ελληνικό χρηματιστήριο πηρώντας στάση αναμονής ενόψει της οριστικοποίησης της πολιτικής των κεντρικών τραπεζών για τις παρεμβατικές κινήσεις τους στις αγορές ομολόγων.

Με πτώση οι αγορές σε Ευρώπη και ΗΠΑ

Απώλειες εμφάνισαν χθες οι δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων πλην εκείνου της Μαδρίτης, διότι οι επενδυτές κρατούσαν προσεκτική στάση ενόψει της αυριανής συνεδρίασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Παράλληλα, έδωσαν έμφαση σε επιχειρηματικές κινήσεις, οι οποίες ανακοινώθηκαν στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, με προεξάρχουσα αυτήν της Deutsche Telekom.

Ειδικότερα, ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση με πτώση 0,49%, με -0,53% έκλεισε στο Λονδίνο ο FTSE 100, με -0,56% στη Φρανκφούρτη ο DAX, με -0,26% ο CAC 40 στο Παρίσι και με -0,72% ο FTSE MIB στο Μιλάνο. Στη δε Μαδρίτη ο IBEX ήταν και ο μόνος που είχε άνοδο της τάξεως του 0,14%. Αξίζει να σημειωθεί πως η πτώση του Stoxx 600 παρατηρείται ενώ στην προηγηθείσα συνεδρίαση είχε πλησιάζει σε επίπεδα-ρεκόρ. Οι κλάδοι οι οποίοι χθες είχαν τη μεγαλύτερη κάμψη ήταν οι όμιλοι κοινής ωφελείας, η περιθάλψη και οι χημικές βιομηχανίες. Στην αμερικανική αγορά πριν από το κλείσιμο αργά χθες υπήρχε πτώση δεικτών μετά την αργία της Δευτέρας και οι Dow Jones και S&P 500 είχαν κάμψη 0,52% και 0,16% αντιστοίχως. Το ευρώ έξι-σθένησε προς το δολάριο 0,3% στο 1,1840 δολάριο.

Ο γερμανικός κολοσσός της Deutsche Telekom συνήψε συμφωνία ανταλλαγής μετοχών με την ιαπωνική SoftBank, ώστε να αυτήσει τη συμμετοχή της στην αμερικανική θυγατρική της T-Mobile. Επιπλέον, η γερμανική εταιρεία και ο συσπείκός όμιλος τηλεπικοινωνιών συμφώνησαν να πουλήσουν την ολλανδική τους μονάδα σε ιδιωτικά κεφάλαια, αποτιμώντας την στα 5,1 δισ. ευρώ.

Η δε ολλανδική ομόλογος επιχείρηση KPN είδε τη μετοχή της να ανέρχεται 4,1% στη χθεσινή συνεδρίαση, επηρεάζοντας τον

Ο δείκτης DAX στη Φρανκφούρτη ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση με πτώση 0,56%.

Προσεκτική στάση κράτησαν οι επενδυτές ενόψει της αυριανής συνεδρίασης της ΕΚΤ.

κλάδο συνολικά με άνοδο 0,1%. Μεταξύ των επενδυτών υπήρξε, πάντως, αυτοσυγκράτηση ενόψει της συνεδρίασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αφότου έχει παρατηρηθεί πρόσφατα αναθέρμανση του πληθωρισμού στην Ευρώζωνη. Η δε βελτιωμένη εικόνα της οικονομίας παρακινεί τους συναλλασσόμενους να στοιχηματίζουν σε αυστηρότερη νομισματική πολιτική.

Όπως παρατηρεί, τέλος, η επικεφαλής στρατηγικής της TS Lombard, Αντρία Σισιόνι, «θεωρείται πως η ΕΚΤ συζητεί την απόσυρση των μέτρων στήριξης, και αν συμβαίνει αυτό, τότε οι επενδυτές θα αναζητήσουν ενδείξεις ότι θα υπάρξει αντιστάθμιση με αγορές διά μέσου άλλων οδών».

REUTERS, BLOOMBERG

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη (Σε δολάρια)			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%	
3M COMPANY	186.69	-3.9611	
ALCOA CORP	46.7	-1.0803	
ALLEGHANY CRP	651.04	-1.7698	
ALTRIA GROUP	50.86	-0.2158	
AMAZON COM	3516.61	1.1087	
AMER EXPRESS C	160.13	0.521	
AMER INTL GROU	54.85	-0.4537	
AMGEN	220.57	-2.5622	
APPLE INC	156.92	1.698	
BANK OF AMERIC	41.635	1.4251	
BAXTER INTL IN	83.29	0.7012	
BOEING CO	214.26	-1.7922	
BRISTOL MYERS	64.985	-0.9526	
CAMPBELL SOUP	43.28	0.5343	
CATERPILLAR IN	208.85	-0.7225	
CIGNA CORP	216.56	0.2964	
CHEVRON	96.97	-0.5334	
CISCO SYSTEMS	58.77	-1.0939	
CITIGROUP	71.185	0.0211	
CERVECERIAS	20.115	-0.0249	
COCA-COLA CO	55.6747	-1.8602	
COLGATE PALMOL	77.11	-1.0268	
DANAOS CORP	86.63	0.0462	
DIANA SHIPPING	5.28	4.3478	
DOW INC	62.01	-0.1771	
DUPONT DE NMOU	71.53	-0.763	
ENTERGY CP	112.385	-0.1555	
EXXON MOBIL	54.505	-0.6652	
FEDEX CORP	264.27	-0.6653	
FORD MOTOR CO	12.83	-0.4655	
INTL BUS MACHI	137.97	-1.1535	
GENERAL DYNAMI	202.78	0.1581	
GENERAL ELEC C	103.0643	-1.6093	
GOLDM SACHS GR	411.82	0.124	
HALLIBURTON CO	19.93	-1.1899	
HARTFORD FINL	67.95	-0.2056	
HP INC	28.825	-2.8356	
HOME DEPOT INC	329.1682	-0.3547	
INTEL CORP	53.645	0.2523	
JOHNSON JOHNSO	171.88	-1.8053	
JPMORGAN CHASE	159.97	0.301	
LAZARD	48.35	-0.0413	
MCDONALD'S COR	236.2581	-1.0727	
MERCK & CO	75.85	-1.825	
MICROSOFT CP	299.89	-0.4151	
3M COMPANY	186.7	-3.956	
MORGAN STANLEY	164.91	0.6331	
NIKE INC CL B	102.77	-0.3185	
NORFOLK SOUTHE	248.9	-0.599	
PFIZER INC	46.6266	-0.4556	
PROCTER & GAMB	143.56	-0.3402	
ROCKWELL AUTOM	319.545	-1.375	
SCHLUMBERGER L	27.73	-1.2816	
SOUTHERN	66.26	-0.0151	
STEALTHGAS	2.84	2.8986	
TSAKOS ENERGY	8.23	0.9816	
UNISYS CORP	24.185	-1.2857	
UNITEDHEALTH G	421.52	-0.3169	
US BANCORP	56.125	-0.0445	
VERIZON COMMS	54.86	-1.0283	

WALT DISNEY CO			
185.4	2.4309		
WELLS FARGO & W	44.52	0.7924	
WALMART INC	147.64	-1.0787	
London/Λονδίνο (Σε πέννες)			
Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%	
ANGLO AMERICAN	3117.6292	0.568	
A.B.FOOD	1958.5	-0.153	
ADMIRAL GRP	3481	-0.427	
ASHTED GRP	5810	0.242	
ANTOFAGASTA	1411.5	-1.603	
AVIVA	412.6	-0.962	
ASTRAZENCA	8466	-2.024	
BABCOCK INTL	345	-0.772	
BAE SYS.	556.4	-1.347	
BARCLAYS	185.38	-0.119	
BRAMER.TOB.	2722.5	-0.566	
BARRATT DEVEL.	708.6	-0.84	
BERKELEY GRHL	4658	-2.958	
BRL.LAND	536.6	-0.074	
BUNZL	2618	0.692	
BP	298.4	-0.017	
BURBERRY GRP	1958.5936	0.336	
BT GROUP	165.7022	-0.091	
COCA-COLA HBC A	2589	-1.746	
CARNIVAL	1520.8	-0.288	
CENTRICA	52.06	0.038	
COMPASS GROUP	1478	-0.304	
CAPITA GROUP	47.85	0.23	
CRH	3784	-1.046	
DIXONS CARPHO	135.9	-0.875	
DCC	6400	0.031	
DIAGEO	3521.73	-1.278	
DIRECT LINE	310.6	-0.798	
EXPERIAN	3292	-0.634	
EASVJET	775.8	-2.04	
FRESNILLO	848.4	-1.119	
GIVAUDAN N	393.55	-0.177	
GLAXOSMITHKLIN	1470.8	-1.169	
HIKMA	2576	-1.037	
HAMMERSON	35.02	1.039	
HARGREAVES LS	1485	-0.967	
HSBC HLDGS.UK	382.5	-1.227	
INTL CONSOL AI	154.86	-0.997	
INTERCON. HOTE	4563	-0.955	
3I GRP	1330.5	-0.635	
IMB.RANDS	1552	-1.115	
INTERTEK GROUP	5381.09744	-0.958	
ITV	116.6	-0.384	
JOHNSON MATTHE	2901	-1.226	
KINGFISHER	347.7	-1.418	
LAND SECS.	733.8	0.246	
LEGAL&GEN.	276.6	-2.399	
LLOYDS GRP.	43.25	-1.199	
MARKS & SP.	3005.4	3.342	
MONDI	2063	0.634	
NATIONAL GRID	930.5	-0.63	
NEXT	7944	0.252	
PROVENT FINL	354.6	1.372	
PRUDENTIAL	1552.5	-0.064	
PERSIMMON	2827	-1.633	
PEARSON	760	-0.105	
RDS 'A'	1442.2	-0.069	

RDS 'B			
1440.6	-0.056		
RELX	2205	-0.362	
RIO TINTO	5366	0.431	
ROYAL MAIL	495.5	0.101	
ROLLS-ROYCE HL	110.88	-1.035	
SAINSBURY(I)	301.3	-0.725	
SCHRODERS	3822.09885	-0.339	
SAGE GRP.	752.4	-0.555	
ST JAMES'S PLAC	1663	-1.714	
SMITHS GROUP	1422.5	-2.234	
SMITH&NEPHEW	1383.5	-0.86	
SSE	1633.5	-1.242	
STAND.CHART.	459.1	-0.044	
SEVERN TRENT	2806	-0.249	
TRAVIS PERKINS	1802.5	-0.962	
TESCO	258.4	0.389	
TUI AG	305.2811	1.092	
TAYLOR WIMPEY	176.05	-1.04	
UNILEVER	3989	-0.325	
UTD. UTILITIES	1056	-0.471	
VODAFONE GROUP	122.28	0.559	
WPP	995.2	-1.024	
WHITBREAD	3260	2.387	
Zurich/Ζυρίχη (Σε ελβ. Φρ.)			
Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%	
ABB LTD N	34.03	-1.42	
RICHEMONT N	105.5	2.43	
GEBERIT NI	768	0.03	
KPN KON	82.6	-1.23	
NN GROUP	44.13	-0.2	
KONINKLIJKE DS	178.65	-0.31	
IMCO	167.35	-1.56	
RANDSTAD	61.9	-0.58	
RELX	25.75	-0.66	
ROYAL DUTCH SH	16.91	-0.11	
UNIBAIL RODAM	70.24	0.16	
VOPAK	35.78	-0.31	
WOLTERS KLUWER	97.9	0.2	
Milano/Μιλάνο (Σε ευρώ)			
Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%	
A2A SPA	1.83	1.87	
ATLANTIA	15.86	15.89	
AZIMUT HLDG	23.75	23.80	
ENEL	7.59	7.70	
EXOR	69.40	71.08	
ENI	10.58	10.59	
GENERALI ASS	17.54	17.55	
GEOX	1.14	1.13	
INTESA SANPAOL	2.3835	-0.81	
MEDIASET	2.59	2.63	
MEDIOBANCA	10.03	10.03	
RCS MEDIAGROUP	0.71	0.72	
PRYSMIAN	32.96	32.98	
SNAM	4.93	4.94	
STMICROELEC.N	38.21	38.22	
TELECOM ITALIA	0.37	0.37	
TENARIS	8.54	8.48	
TERNA	6.63	6.68	
UNICREDIT	10.91	-0.71	

Paris/Παρίσι				
	(Σε γιέν)		(Σε ευρώ)	
	Εταιρείες	Χθες	Μετ.%	
30	0.15	ACCOR	28.40	0.35
77	-0.11	AIR LIQUIDE	150.50	-0.87
21	0.76	ALSTOM	33.67	-1.29
20	1.62	AXA	23.65	-0.5
5	0.25	BNP PARIBAS	54.33	0.39
90	0.39	BOUYGUES	36.10	0.67
08	1.6	CARPEMINI	192.30	0
84	0.16	CARREFOUR	15.64	-1.17
9	0.97	CASINO GUICHAR	24.25	1.04
15	0.39	CREDIT AGRICOL	12.24	0.21
63	0.04	DANONE	60.22	-2.49
00	0.07	DASSAULT SYSTE	49.08	-0.08
08	0.7	EDF	10.81	-1.01
03	-0.67	L'OREAL	393.05	-0.83
31	1.45	LVM.H	653.00	0.66
43	1.3	LAGARDERE	21.64	0.09
93	1.77	MICHELIN	138.20	0.47
55	0.61	PERNOD RICARD	185.50	-0.19
08	-0.54	KERING	700.60	0.91
00	0.84	PUBLICIS GROUP	56.70	0.07
19	0	RENAULT	29.74	-1.39
87	-1.18	SAINT-GOBAIN	61.06	-0.23
92	1.22	SANOFI	86.95	-0.97
91	0.75	SNAMPROG ELEC	154.40	-0.14
47	0.29	SOCIETE GENERA	26.84	0.62
75	0.78	SODEXO	71.28	2.41
87	0.7	TF1	8.34	-1.07
80	0	THALES	84.04	-2.28
88	2.51	VEOLIA ENVIRON	29.37	0.2
19	-2.4			
77	0.32	Madrid/Μαδρίτη		
17	0.44			
9	-0.86	Εταιρείες	Χθες	(Σε ευρώ)
40	0.3	ACS CONS Y SER	23.4	0.5155
13		AENA SME	133.6	-0.0748
47	-0.11	ACERINOX	11.55	1.5831
59	0.98	ACCIONA	140	-0.7092
84	-2.01	AMADEUS	52.62	1.3092
28	0.85	BBVA	5.593	0.5212
35	-0.05	BANKINTER	5.008	0.7646
35	1.39	CAIXABANK	2.696	1.9282
59	2.36	DISTR INT ALIME	0.0199	-0.45
50	-0.68	ENDESA	20.44	-1.4465
19	0.49	ENAGAS	18.97	-0.5505
06	1.83	FERROVIAL	24.95	0.6454
85	0.29	FOMENTO DE CON	11.4	1.7857
29	0.85	GRIFOLS	20.85	-1.0441
84	0.34	IBERDROLA	10.38	-0.3361
72	0	INT AIRLINES G	1.8115	-0.9568
30	0.69	INDRA SISTEMAS	9.065	0.1657
80	1.14	INDITEX	29.75	0
07	1.79	MAPFRE	18.455	0.4081
54	1.43	MERLIN PROPP	9.75	-0.8945
16	1	ARCELORMITTAL	28.58	-0.0175
30	-0.8	RECTOR COR	17.19	0.1456
27	-0.57	REPSOL	9.62	0.1979
16	1	BCO DE SABADEL	0.6046	0.599
55	0.11	BANCO SANTANDE	3.1355	0.8199
13	2.02	SACYR	2.158	2.5665
05	0.43	TELEFONICA	4.2085	1.4096
40	-0.28	MEDIASET ES CO	5.15	0.5859
05	0.48	TECNICAS REUN	7.74	-1.5267

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ					ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.		
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	909,29	915,62	-6,33	-0,69%	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	11.079.214,24
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.184,70	2.204,16	-19,46	-0,88%	ΠΑΧΝΙΔΙΑ	4.576.616,11
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.159,39	5.098,09	61,30	1,20%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	4.464.617,39
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΤΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.068,29	3.086,08	-17,79	-0,58%	ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	2.868.320,30
ATHEX SELECT PLUS	3.468,10	3.471,89	-3,79	-0,11%	ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΧΝΙΔΙΑ	2.026.057,14
ATHEX SELECT	4.586,13	4.591,85	-5,72	-0,12%	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΧΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.842.843,71
FTSE/Χ.Α.-Χ.Α.Κ. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ	429,47	434,84	-5,37	-1,23%	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.319.598,36
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.258,86	4.261,07	-2,21	-0,05%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.262.975,13
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.506,74	1.507,33	-0,59	-0,04%	ΔΙΔΑΣΤΗΡΙΑ	1.117.598,65
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.514,04	2.519,23	-5,19	-0,21%	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	917.784,34
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	542,95	547,26	-4,31	-0,79%	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	898.106,14
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.554,07	1.564,90	-10,83	-0,69%	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	686.641,67
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	567,43	574,52	-7,09	-1,23%	ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	608.324,52
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	5.438,37	5.496,33	-57,96	-1,05%	ΕΞΙΔΩΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	512.622,08
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	776,76	782,11	-5,35	-0,68%	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	494.969,82
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.943,06	3.949,94	-6,88	-0,17%	ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ	272.808,98
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	54,33	54,70	-0,37	-0,68%	ΥΔΡΕΥΣΗ	254.732,61
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ - ΟΙΚΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.392,56	7.398,19	-5,63	-0,08%	ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	240.776,30
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ - ΠΟΤΑ	11.348,84	11.400,47	-51,63	-0,45%	ΤΣΙΜΕΝΤΑ	238.977,52
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.486,88	7.469,04	17,84	0,24%	ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	233.781,76
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΥΛΙΚΑ	3.293,19	3.315,05	-21,86	-0,66%	ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	229.596,40
FTSE/Χ.Α. ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ - ΑΕΡΙΟ	3.354,23	3.379,17	-24,94	-0,74%	ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	206.797,50
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ - ΑΝΑΨΥΧΗ	2.039,97	2.085,05	-45,08	-2,16%	ΚΑΘΕΤΟΠ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	188.457,29
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.774,53	1.751,09	23,44	1,34%	ΒΑΣΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ	159.609,88
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.505,81	4.536,30	-30,49	-0,67%	ΥΛΙΚΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	138.376,88
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.257,12	5.289,83	-32,71	-0,62%	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	126.945,29
					ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	124.412,39

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	0,310	14,39%	ATTICA BANK (ΚΟ)	0,107	-6,96%
INTEΛ ΑΟΙΟΣ (ΚΟ)	3,700	4,82%	INTERFOUNT - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,300	-5,66%
ΙΥΛΔΑ (ΚΟ)	1,570	3,97%	ΚΕΚΡΟΦ (ΚΟ)	2,065	-3,05%
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,810	3,85%	BYTE COMPUTER (ΚΟ)	2,650	-2,93%
ΑΛΟΥΜΥΛΑ (ΚΟ)	2,100	2,44%	MARFIN INVEST. GROUP (ΚΟ)	0,033	-2,64%
CPI (ΚΟ)	0,840	2,44%	ΓΕΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΚΟ)	1,305	-2,61%
QUEST HOLDINGS (ΚΟ)	14,560	2,39%	ΕΛΤΟΝ (ΚΟ)	1,920	-2,54%
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	18,000	2,27%	ΑΒΑΣ (ΚΟ)	1,172	-2,33%
ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ (ΚΟ)	1,868	1,41%	ΟΠΑΠ (ΚΟ)	12,900	-2,27%
INTRAKAT (ΚΟ)	2,260	1,35%	REDS (ΚΟ)	2,400	-2,04%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25			
		Κλείσιμο	Μετ.%
BIO	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,625	0,54
ΠΙΤC	(ΠΙΤΑΝ)	15,96	-0,62
ΕΕΕ	(Coca Cola HBC)	30,3	-0,46
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	16,015	-0,71
ΑΡΑΙΓ	(ΑEGEAN AIRLINES)	5,3	-0,75
TENERG	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	12	-0,33
ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	2,57	0,39
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	8,88	-0,34
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,455	-1,42
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,71	-0,51
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΑΙΟΣ)	15,04	-0,13

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
JUMBO (ΚΟ)	4.576.616,11	QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	9,56%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	3.713.539,24	UNIBIOS (ΚΟ)	0,85%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3.316.838,35	ΙΝΤΕΛΑ ΟΜΙΛΟΣ (ΚΟ)	0,83%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	2.880.177,62	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,66%
ΟΤΕ (ΚΟ)	2.868.320,30	CPI (ΚΟ)	0,62%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	2.376.959,10	ΑΤΤΙΣΑ BANK (ΚΟ)	0,48%
ΑΛΦΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	2.181.288,76	ΤΣΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,42%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1.867.907,49	ΑΛΟΥΜΥΛ (ΚΟ)	0,40%
LAMDA DEVELOPMENT (ΚΟ)	1.782.688,20	INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	0,38%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	1.117.598,65	PERFORMANCE TECHNOLOGIES (ΚΟ)	0,33%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	130	419	5.188
FTSE/Χ.Α. Τρόπεζες	0	0	4
FTSE/Χ.Α. Large Cap	130	419	5.184
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.102	16.179	606.957
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	38	319	9.487
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	111	2.692	57.414
ΑΤΤΙCΑ BANK Α.Τ.Ε. (ΚΟ)	10	114	165
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	3	6	258
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	5	38	10.734
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	26	417	9.194
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	60	1.531	46.934
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	10	26	901
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	20	68	2.938
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	48	266	9.554
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	3	15	1.574
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	12	50	2.478
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	103	388	4.714
JUMBO (ΚΟ)	18	106	2.739
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	72	212	5.859
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	16	2.024	26.241
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	14	101	3.231
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	59	392	5.936
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	185	3.775	36.506
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	49	151	1.626
ΟΤΕ (ΚΟ)	52	156	2.850
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	382
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	49	2.667	337.384
ΔΕΗ (ΚΟ)	101	502	15.569
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	9	91	2.720
TITAN CEMENT (ΚΑ)	6	14	1.106
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	23	58	8.463
Δικαιώματα σε Δείκτες	26	369	1.754
FTSE/Χ.Α. Large Cap	26	369	1.754
Δικαιώματα σε Μετοχές	13	85	1.801
ΑΛΦΗΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	150
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	305
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	35
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	31
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	13	85	1.280
Συνολική Δραστηριότητα	1.271	17.052	615.700

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 7 Σεπτεμβρίου 2021

	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΟΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ. **	ΔΙΑΦ. *	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0,8820	0,8860	0,8844	0,0950	382	0,8820	0,8860	0,8860	-0,23
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.1000	1.1200	1.1156	-0,5030	41.791	1.1050	1.1100	1.1050	-1,34
ΔΜΕΤ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0,4000	0,4000	0,4000	-0,0790	6.990	0,4000	0,4100	0,4000	-2,91
ΑΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0,0105	0,0120	0,0120	0,0980	15.880	0,0110	0,0120	0,0120	9,09
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0,0770	0,0840	0,0787	-0,3570	5.767	0,0770	0,0840	0,0800	-1,84
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0,0000	0,1090		
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1,5800	1,5900	1,5859	-0,4120	1.157	1,5600	1,5900	1,5900	0,00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1,5800	1,6600		
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0,0650	0,0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0,0170	0,0195		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0220		
ΓΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)						0,0380	0,0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,3300	0,0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)						0,0000	0,1150		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0855		
ΣΙΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0,0025	0,0040		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0005	0,0090		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0,2100	0,0000		
ΧΑΣΣ	Ch. Charilaou Group Plc (Σ)						0,0020	0,0000		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΟΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΩΔΟΣ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1,1000	0,0000		
ΑΜΑΘ	AMATHUS PUBLIC LTD						0,1190	0,1400		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0,0150	0,0160		
ΚΩΝΕ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)	0,0780	0,0780	0,0780	0,6500	8.000	0,0715	0,0000	0,0780	9,09
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0,0435	0,0495		
ΛΟΕΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0,7300	0,8400		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1,6000	1,6000	1,6000	0,0000	3.500	1,5000	1,6000	1,6000	0,00
ΣΙΤΟ	C.C.C. TOURIST ENTERPRISES PUBLIC COMPANY LTD						0,1340	0,1370		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0,0570	0,0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)						0,0000	0,0475		
ΡΟΔΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,0295		
ΔΒΚΑ	ΔΕΛΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0,6300	0,0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0,5150	0,5150	0,5150	-1,2270	6.500	0,5150	0,5300	0,5150	-2,83
ΚΥΡΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0,1200	0,0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΖΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ	2,5000	2,5000	2,5000	0,0000	10.000	2,5000	2,5200	2,5000	0,00
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0,0080	0,0000		
ΚΕΟ	KEO PLC						1,3500	1,4100		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						0,0000	0,2400		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC						0,0000	0,7700		
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD						0,2840	0,3040		
Τεχνολογία										
ΝΕΤΙΝ	NET INFO PLC						0,0000	1,2500		

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης στοχαστικής τιμής σε συντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.

** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Ανλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'.

Ειδική κατηγορία διαπομπών: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όπου ενδεικνύεται στο υπόπνευμα ασφαρίδι λόγω μη πλήρους συμμόρφωσης με τη νομοθεσία και μη παροχής επαρκών στοιχείων /εγγυήσεων προς τους επενδυτές. Αφορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες είναι: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της ευλοιοποίησης ή της χρηματισματικής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να αναγγέλλουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) ή οι οποίες επηρεάζονται ουσιαστικά διαπομπή στην δραστηριότητά τους ή ή, για τις οποίες επικείται αντίστροφη εξαγορά ή ή οι οποίες είναι επικείμενα να απορροφήσουν και επιπλέον την αναγγελία τους από περιορισμό αναγοράς που υποχρεώνει τους επενδυτές.

NBG Securities

ΑΝΑΛΥΣΗ
EUROBANK*

Κέρδη για το ευρώ για δεύτερη συνεχή εβδομάδα

Ανοδικά κινήθηκαν οι περισσότερες χρηματιστηριακές αγορές την εβδομάδα που διανύσαμε, μετά τις δηλώσεις του προέδρου της Fed Jerome Powell στο ετήσιο συνέδριο του Jackson Hole την προηγούμενη Παρασκευή. Ο Powell επανέλαβε το βασικό μήνυμα από τα πρακτικά της συνεδρίασης της νομισματικής πολιτικής της Fed του Ιουλίου, ότι αν η οικονομία συνεχίσει να αναπτύσσεται σύμφωνα με τις προσδοκίες, η κατάλληλη στιγμή για την έναρξη της σταδιακής απόσυρσης του προγράμματος αγορών στοιχείων ενεργητικού είναι μέσα στο 2021.

Στις αγορές κυβερνητικών ομολόγων, η απόδοση του 10ετούς αμερικανικού τίτλου βρέθηκε σε χαμηλό μίας εβδομάδας 1,27% την Τρίτη, προτού ενισχυθεί μερικώς στην περιοχή του 1,30% στις αγορές της Ευρώπης την Παρασκευή. Τα ευρωπαϊκά κρατικά ομόλογα δέχτηκαν πιέσεις μετά από δηλώσεις αξιωματούχων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) ότι ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη έχει αυξηθεί αρκετά ώστε να δικαιολογείται μια περικοπή των μέτρων ποσοτικής χαλάρωσης, αλλά και μετά τη δημοσίευση των στοιχείων πληθωρισμού της Ευρωζώνης που έδειξαν άνοδο μεγαλύτερη από ό,τι ανέμενε η πλειοψηφία των αναλυτών.

Συγκεκριμένα, ο γενικός δείκτης του πληθωρισμού της Ευρωζώνης αυξήθηκε από 2,2% ετησίως τον Ιούλιο σε 3,0% ετησίως τον Αύγουστο, το υψηλότερο επίπεδο από τον Νοέμβριο του 2011, ενώ ο πυρήνας του πληθωρισμού αυξήθηκε κατά τον

ίδιο μήνα σε υψηλό 9 ετών 1,6% από 0,7% τον Ιούλιο. Σε αυτό το περιβάλλον, η απόδοση του 10ετούς γερμανικού τίτλου βρέθηκε σε υψηλό 11/2 μήνα στο -0,35% την Τετάρτη πριν υποχωρήσει ελαφρώς κοντά στο -0,39% το μεσημέρι της Παρασκευής. Στις αγορές συναλλάγματος, το θετικό κλίμα στα περισσότερα διεθνή χρηματιστήρια συνέχιζε να επηρεάζει αρνητικά το δολάριο ΗΠΑ για δεύτερη συνεχή εβδομάδα, με τον δείκτη DXY να διαπραγματεύεται σε χαμηλό ενός μήνα 92,155 αργά την Παρασκευή. Τα στοιχεία πληθωρισμού της Ευρωζώνης και ο επιθετικός τόνος των δηλώσεων των αξιωματούχων της ΕΚΤ έδωσαν ώθηση στο ευρώ, με την ιστορία ευρώ/δολαρίου να φτάνει στο υψηλό μήνα 1,1884 το μεσημέρι της Παρασκευής, έχοντας καταγράψει κέρδη της τάξεως του 1,6% κατά τις τελευταίες δύο εβδομάδες, εν αναμονή των σημαντικών στοιχείων για την αγορά εργασίας στις ΗΠΑ τον Αύγουστο.

Η μείωση των νέων αιτήσεων για επιδόματα ανεργίας την εβδομάδα που ολοκληρώθηκε στις 28 Αυγούστου σε νέο ιστορικό μετά πανδημίας χαμηλό των 340.000 αποτέλεσε άλλη μία ένδειξη για τη συνεχιζόμενη ανάκαμψη στην αγορά εργασίας, αν και η αύξηση των θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα, σύμφωνα με την έρευνα ADP, ανήλθε στις 374.000 τον Αύγουστο έναντι εκτίμησης για αύξηση άνω των 600.000.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Πτώση στο ΧΑΚ την Τρίτη

Με πτώση έκλεισε την Τρίτη το ΧΑΚ. Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε ζημιές σε ποσοστό 0,94% και έκλεισε στις 68,34 μονάδες.

Ο Δείκτης FTSE/CySE20 έκλεισε με πτώση 0,99%, στις 40,86 μονάδες. Η αξία των συναλλαγών διαμορφώθηκε στα €106.452,11.

Σε ό,τι αφορά τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, τη μεγαλύτερη πτώση κατέγραψαν οι Επενδυτικές κατά 2,66% και ακολούθησαν η Κύρια Αγορά με ζημιές 1,07% και η Εναλλακτική με πτώση 0,54%. Άνοδο 0,76% κατέγραψαν τα Ξενοδοχεία.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέκλυσαν οι μετοχές της Τράπεζας Κύπρου με €46.621,76 (τιμή κλεισίματος €1,1 – πτώση 1,34%), της Τοιμεντοποιίας Βασιλικού με όγκο συναλλαγών €25.000 (τιμή κλεισίματος €2,5- χωρίς μεταβολή), της Πετρολίνα με όγκο συναλλαγών €13.920 (τιμή κλεισίματος €13,04 – πτώση 0,95%), της SalamisTours με όγκο συ-

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε ζημιές σε ποσοστό 0,94% και έκλεισε στις 68,34 μονάδες.

ναλλαγών €5.600 (τιμή κλεισίματος €1,60 – χωρίς μεταβολή) και της K + GComplex με όγκο συναλλαγών €5.516 (τιμή κλεισίματος €0,22 – πτώση 4,35%).

Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 2 κινήθηκαν ανοδικά, 7 καθοδικά και 3 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 74.

ΠΗΓΗ: ΓΕΜΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στα προ πανδημίας επίπεδα η σύσταση νέων επιχειρήσεων στην Ελλάδα

Πάνω από 40% μειώθηκαν τα «λουκέτα» στο δημνο λόγω των μέτρων στήριξης

Κοντά στα προ πανδημίας επίπεδα διαμορφώνονται οι συστάσεις νέων επιχειρήσεων στο οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2021, ενώ την ίδια ώρα μειώθηκαν σχεδόν κατά 50% σε σύγκριση με πέρυσι οι διαγραφές επιχειρήσεων. Η διατήρηση θετικού ισοζυγίου εγγραφών - διαγραφών, αν και διανύουμε τη δεύτερη χρονιά της πανδημίας, δείχνει αφενός ότι υπάρχουν ακόμη αντοχές αλλά και ευκαιρίες στην εγχώρια επιχειρηματική σκηνή και αφετέρου ότι τουλάχιστον έως τώρα τα μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων από τις επιπτώσεις του κορονοϊού λειτούργησαν ως ένα πολύ αποτελεσματικό δίκτυ ασφαλείας.

Το κρίσιμο ερώτημα βεβαίως είναι εάν θα συνεχισθεί η ανοδική τάση στις εγγραφές και, αντιστρόφως, η περαιτέρω μείωση των «λουκέτων» και το επόμενο διάστημα, καθώς τα μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων σταδιακά θα περιοριστούν κι άλλο –θα γίνει, δηλαδή, η περιφημη «αποσώληνωση»–, καθώς και τι επιπτώσεις μπορεί να έχει η επιβολή νέων περιοριστικών μέτρων, ακόμη και όταν δεν θα πρόκειται για ένα γενικευμένο lockdown

Το κρίσιμο ερώτημα βεβαίως είναι εάν θα συνεχισθεί η ανοδική τάση καθώς αποσύρονται σταδιακά τα μέτρα.

ή για μια πολύωρη απαγόρευση κυκλοφορίας. Για παράδειγμα, από τις 13 Σεπτεμβρίου στους κλειστούς χώρους των καταστημάτων εστίασης θα επιτρέπεται η είσοδος μόνο των εμβολιασμένων πελατών ή όσων έχουν νοσήσει από κορωνοϊό τους τελευταίους 6 μήνες, κάτι που σημαίνει αυτομάτως μείωση των δυναμικών πελατών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν στη βάση δεδομένων του Γενικού Εμπορικού Μητρώου, το διάστημα 1/1/2021 έως 31/8/2021 οι συστάσεις νέων επιχειρήσεων ανήλθαν σε 25.311 έναντι 24.853 το αντίστοιχο διάστημα του 2020, ενώ το οκτάμηνο του 2019 είχαν διαμορφωθεί σε 25.778. Την ίδια ώρα, κατα-

γράφεται σημαντική μείωση, κατά 46,5% περίπου, των διαγραφών επιχειρήσεων από το ΓΕΜΗ, καθώς στο οκτάμηνο αυτές ήταν 5.385 έναντι 10.070 το αντίστοιχο διάστημα του 2020 και 11.778 το 2019. Υπενθυμίζεται ότι στις διαγραφές περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις που στο εξεταζόμενο διάστημα βρίσκονται σε κάποια από τις ακόλουθες καταστάσεις: πτώχευση, διακοπή (ΔΟΥ), λύση - εκκαθάριση, υπό εκκαθάριση, διαδικασία συνδιαλλαγής, διαγραφή, διαγραφή λόγω συγχώνευσης, αναγκαστική διακρίση, διαγραφή λόγω διασπάσης.

Διευκρινίζεται εδώ ότι αν και η τάση που αποτυπώνεται στα στοιχεία του ΓΕΜΗ είναι ίδια με αυτή που αποτυπώθηκε πρόσφατα σε στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, παρατηρείται μεγάλη απόκλιση μεταξύ των στοιχείων των δύο φορέων. Τούτο σχετίζεται σε σημαντικό βαθμό με το γεγονός ότι το ΓΕΜΗ καταγράφει τη σύσταση επιχειρήσεων (από όταν, δηλαδή, εγγραφεί μια επιχείρηση σε αυτό) και όχι κατ' ανάγκην την έναρξη λειτουργίας της, η οποία μπορεί να έχει καθυστερήσει σημαντικά λόγω

γραφειοκρατικών διαδικασιών στην αδειοδότηση, ενώ η επιχείρηση μπορεί να έχει σταθεί αρκετά χρόνια πριν. Επιπλέον, η ΕΛΣΤΑΤ καταγράφει μόνο τις επιχειρήσεις που πτώχευσαν και όχι και όλες τις υπόλοιπες που βρίσκονται σε διάφορες άλλες καταστάσεις, όπως οι προαναφερθείσες.

Από τις 25.311 νέες συστάσεις επιχειρήσεων οι 830 αφορούν ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), 8.356 ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΙΚΕ), 6.203 είναι ατομικές εταιρείες, 185 είναι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), 3.202 είναι ομόρρυθμες εταιρείες (Ο.Ε.), ενώ όλες οι υπόλοιπες είναι διαφόρων νομικών μορφών.

Από τις 5.385 διαγραφές επιχειρήσεων κατά το διάστημα 1η Ιανουαρίου 2021 - 31 Αυγούστου 2021, 2.048 αφορούν ατομικές επιχειρήσεις, 772 είναι ΙΚΕ, 281 ανώνυμες εταιρείες, 346 ΕΠΕ, 1.242 ομόρρυθμες εταιρείες, ενώ όλες οι υπόλοιπες που διαγράφηκαν από το ΓΕΜΗ στο εξεταζόμενο διάστημα έχουν διάφορες άλλες νομικές μορφές.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Μεταξύ 5 και 15 δισ. οι ελληνικές εκδόσεις ομολόγων το 2022

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το 2022 αναμένεται να μοιάζει πολύ με το 2019 σε ό,τι αφορά την εκδοτική δραστηριότητα των χωρών της Ευρωζώνης καθώς και του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), με τις κινήσεις στην αγορά να εξαρτώνται και από το πώς θα διαμορφωθεί το τοπίο μετά το τέλος του έκτου προγράμματος PEPP της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Αυτό εκτιμάει η Société Générale σε νέα ανάλυσή της, τοποθετώντας έτσι τις συνολικές εκδόσεις ομολόγων από την Ελλάδα το επόμενο έτος στα 5-15 δισ. ευρώ, με τη στρατηγική του οικονομικού επιτελείου να είναι και το 2022 εμπροσθοβαρής, με μεγάλη επικέντρωση στο α' τρίμηνο όταν και θα «τρέχει» ακόμα το PEPP.

Το 2022 θα είναι ένα κομβικό έτος, όπως τονίζει η γαλλική τράπεζα, λόγω του τέλους του PEPP, της πιθανής αναδιάρθρωσης - επαναζο-

Καθοριστικός παράγοντας η πολιτική που θα ακολουθήσει η ΕΚΤ, εκτιμά σε έκθεσή της η Société Générale.

λόγησής του κλασικού προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ (APP), της δημοσιονομικής εξυγίανσης στην Ευρώπη και της ομαλοποίησης των αναγκών χρηματοδότησης. Με αυτά τα δεδομένα η SocGen επιχείρησε να κάνει μια πρώτη πρόβλεψη για τις εκδόσεις ομολόγων των χωρών της Ευρωζώνης, συγκρίνοντάς τις με τη δραστηριότητα των προηγούμενων ετών.

Με μια πρώτη ματιά, η τράπεζα εκτιμάει ότι οι χρηματοδοτικές ανάγκες θα είναι χαμηλότερες το επόμενο έτος απ' ό,τι το 2021, καθώς τα δη-

μοσιονομικά ελλείμματα θα είναι χαμηλότερα. Οι οικονομολόγοι της Société Générale αναμένουν μια πιο «αυστηρή» δημοσιονομική πολιτική το 2022, καθώς η δημοσιονομική εξυγίανση θα επανεκκινήσει από το 2022 (ακόμη και αν οι δημοσιονομικοί κανόνες παραμείνουν σε αναστολή). Ωστόσο, καθώς οι αγορές από την ΕΚΤ θα είναι αρκετά μικρότερες –καθώς το PEPP θα λήξει τον Μάρτιο, ενώ στη συνέχεια, υπό το κλασικό QE, οι αγορές δεν θα κινηθούν σε επίπεδα 2020-2021 –η καθαρή προσφορά ομολόγων το 2022 θα είναι υψηλότερη από το 2021. Έτσι, σε γενικές γραμμές, τα επίπεδα εκδόσεων του 2022 θα είναι παρόμοια με αυτά του 2019, της «κανονικότητας» δηλαδή. Συγκεκριμένα, όπως εκτιμάει η τράπεζα, οι συνολικές ακαθάριστες εκδόσεις ομολόγων στην Ε.Ε. συνολικά θα κινηθούν στο 1,275-1,415 τρισ. ευρώ το 2022, από 1,387 τρισ. φέτος. Οι καθαρές εκδόσεις (μείον τις λήξεις –redemptions) θα κινηθούν στα 537-677 δισ. ευρώ, από 727

δισ. ευρώ φέτος. Ωστόσο, η καθαρή προσφορά (μείον τις αγορές της ΕΚΤ) θα κινηθεί στα 117-257 δισ. ευρώ, από -228 δισ. ευρώ (υπερκάλυψη) φέτος. Το 2019 η καθαρή προσφορά είχε διαμορφωθεί στα 214 δισ. ευρώ, ενώ το 2020 επίσης σε αρνητικά επίπεδα, στα -279 δισ. ευρώ.

Για την Ελλάδα εκτιμάει πως οι ακαθάριστες εκδόσεις το 2022 θα κινηθούν στα 5-15 δισ. ευρώ, οι λήξεις στα 4 δισ. ευρώ, η καθαρή προσφορά στα 1-11 δισ. ευρώ και οι αγορές από την ΕΚΤ στα 5 δισ. ευρώ. Έτσι η καθαρή προσφορά (μείον τις αγορές της ΕΚΤ) θα διαμορφωθεί από τα -4 δισ. έως τα 6 δισ. ευρώ. Αυτό υποδηλώνει πως παρά το τέλος του PEPP, η ΕΚΤ θα καλύψει σημαντικό μέρος της εκδοτικής δραστηριότητας τους ΟΔΔΗΧ και το 2022.

Αξίζει να σημειώσουμε πως το 2019 η Ελλάδα άντλησε 9 δισ. ευρώ από τις αγορές, ενώ φέτος έχει ήδη αντλήσει 14 δισ. ευρώ (+ 2 δισ. ευρώ από τις ιδιωτικές τοποθετήσεις τραπεζών).

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη **αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.**

© 2020 Deloitte Limited

Connect for **impact.**

www.deloitte.com/cy

